

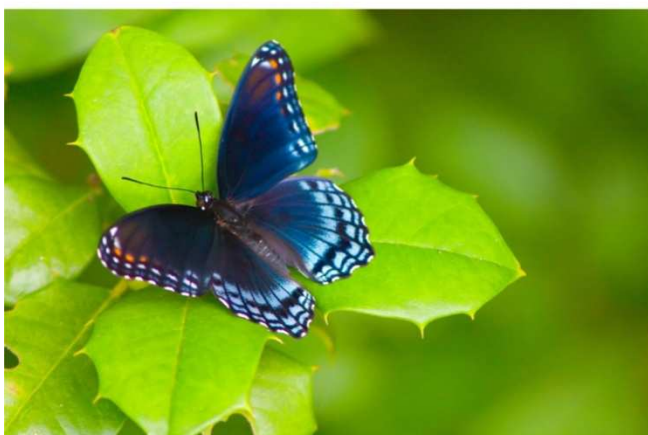
Załącznik do Uchwały
nr 33/15
Rady Nadzorczej NFOŚiGW
z dn. 27 kwietnia 2015 r.

NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

2014

Zainwestujmy razem w środowisko

Szanowni Państwo,

Z satysfakcją przedstawiamy „Sprawozdanie z działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2014 roku”, który miał dla nas wyjątkowe, symboliczne znaczenie. Zakończyliśmy bowiem, z sukcesem, 25. rok działalności Narodowego Funduszu, powołanego w okresie historycznych dla Polski zmian ustrojowych. Wydarzeniem rocznicowym Narodowego Funduszu towarzyszył specjalny Honorowy Patronat Prezydenta RP „25 lat Wolności”.

Narodowy Fundusz zwieńczył jubileuszowy rok rekordowym poziomem wypłat środków własnych i obsługiwanych środków europejskich na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w kwocie ok. 5.893 mln zł, utrzymując od 2011 r. stały trend wzrostowy w tej dziedzinie. W 2014 r. na przedsięwzięcia w ochronie środowiska i gospodarce wodnej Narodowy Fundusz wypłacił o 322 mln zł więcej niż rok wcześniej. Historycznie najwyższy poziom 3.590 mln zł Narodowy Fundusz zanotował w certyfikacji wydatków w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, w którym Narodowy Fundusz pełni funkcję Instytucji Wdrażającej dla pięciu priorytetów. Szczegółowy opis efektów i rozmiaru finansowego zaangażowania Narodowego Funduszu w poprawę jakości środowiska w naszym kraju, znajduje się w dalszej części Sprawozdania, w podziale na główne dziedziny.

Efekty wsparcia finansowego udzielonego przez Narodowy Fundusz widoczne są w wielu regionach Polski. W większości efektów ekologicznych w ramach zawartych w 2014 r. umów notujemy wyraźny wzrost w stosunku do planu, np. pięciokrotny wzrost liczby dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków (RLM), trzykrotny wzrost planowanego ograniczenia ton składowanych odpadów, a także wzrost liczby ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej.

W minionym roku Narodowy Fundusz zakończył czteroletni program dofinansowania dopłatami do kredytów bankowych kolektorów słonecznych. Efekty tego programu (kontynuowanego w rozszerzonym programie „Prosument”) widoczne są w całej Polsce: z dopłat Narodowego Funduszu skorzystało ponad 66 tys. gospodarstw indywidualnych, a przeznaczona na ten cel kwota 450 mln zł została w całości wykorzystana, co pozwoliło na ograniczenie emisji o 75 100 Mg CO₂/rok. Polska zbliżyła się do grupy przodujących w tej dziedzinie państw europejskich, a korzyści z odnawialnego źródła energii zaczęły być w praktyce cenione przez właścicieli, projektantów i wykonawców domów jedno- i wielorodzinnych.

Wspomniany program „Prosument” wpisany został do kompleksowej oferty programowej na lata 2015-2020, którą Narodowy Fundusz ogłosił w 2014 r. Dzięki zawartym z Ministerstwem Środowiska oraz Ministerstwem Gospodarki porozumieniom kontynuowana będzie odpowiedzialna rola Narodowego Funduszu jako Instytucji Wdrażającej Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

2014-2020. Narodowy Fundusz podpisał z Komisją Europejską porozumienie w zakresie pełnienia funkcji Krajowego Koordynatora Porozumienia Burmistrzów, włączając się czynnie do realizacji Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa Energetycznego.

Istotna w działalności Narodowego Funduszu była również realizacja Wspólnej Strategii działania NFOŚiGW oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r., jako systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce. Ważnym przykładem był kolejny etap wspólnie realizowanego programu „Poprawa jakości powietrza Część 2) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii”. Zawarte w 2014 r. umowy o współpracy z wojewódzkimi funduszami pozwolą na likwidację głównych źródeł zanieczyszczenia powietrza w kilkudziesięciu dużych miastach, najwięcej na Śląsku, Mazowszu i w Małopolsce. Wspólnie z wojewódzkimi funduszami realizowany był w minionym roku program System, w ramach którego Narodowy Fundusz udostępnia środki wojewódzkim funduszom na działania związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Zaprezentowana w 2014 r. wieloletnia oferta programowa Narodowego Funduszu, oprócz zaplanowanych znacznych kwot na dofinansowanie przedsięwzięć, wyróżnia się nowym kierunkiem działania Narodowego Funduszu, tj. wsparciem merytorycznym partnerów, doradztwem traktowanym w wymiarze strategicznym oraz dalszą poprawą sprawności obsługi klienta (m.in. skróceniem czasu rozpatrywania wniosków o dofinansowanie). W przyszłych dofinansowanych projektach, mocny akcent stawiać się będzie na efektywność kosztową zaplanowanych zadań oraz wsparcie projektów inwestycyjnych towarzyszącymi im działaniami edukacyjnymi. W ciągu 2014 r. statystyczny Polak trzy razy był odbiorcą przekazu ukierunkowanego na wzrost świadomości ekologicznej w wyniku finansowania przez Narodowy Fundusz przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (104 mln odbiorców).

Z inicjatywy Ministra Środowiska Macieja Grabowskiego, dotychczasowy program „Edukacja ekologiczna” został w 2014 r. wzbogacony o nowy element, który odpowiada na potrzebę rozwoju aktywności społeczeństwa obywatelskiego oraz wzmocnienia zaangażowania pozarządowych organizacji ekologicznych w podnoszeniu świadomości ekologicznej. Nowy program Narodowego Funduszu skierowany był do wszystkich, którzy mają pomysły na rozwiązanie problemów związanych z ochroną środowiska w skali lokalnej.

Skierowaliśmy w minionym roku na inwestycje i projekty w szeroko rozumianej ochronie środowiska i gospodarce wodnej kolejne środki, które już przynoszą lub przyniosą, po zrealizowaniu projektów, wymierne efekty ekologiczne. Jednocześnie wykorzystaliśmy jubileuszowy rok 25-lecia działalności Narodowego Funduszu na promocję skuteczności i efektywności działania całego systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce. Mamy również satysfakcję z symbolicznych sukcesów minionego roku, które są wyrazem uznania dla naszych pracowników: Narodowy Fundusz otrzymał godło Jakość Roku 2014 w kategorii ekologia, przyznawane przez fundację Qualitas. Ten kolejny dobry rok w działalności Narodowego Funduszu, to również efekt dobrej współpracy z naszymi partnerami i beneficjentami naszych środków. Do nich zwracamy się z ofertą: „Zainwestujmy razem w środowisko”.

Małgorzata Skucha

Prezes Zarządu
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Spis treści

I. Synteza działalności Narodowego Funduszu w 2014 r.....	6
II. Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2014 r.....	10
II.1. Wstęp i objaśnienia.....	10
II.2. Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie wodami dla zaspokajania potrzeb ludności i gospodarki.....	12
II.2.1. Ochrona wód.....	12
II.2.2. Gospodarka wodna.....	15
II.3. Zapewnienie racjonalnego gospodarowania odpadami i ochrona powierzchni ziemi.....	17
II.3.1. Ochrona powierzchni ziemi.....	18
II.3.2. Górnictwo.....	21
II.3.3. Geologia.....	23
II.4. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.....	25
II.5. Ochrona i kształtowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych.....	31
II.6. Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju i tworzenia podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.....	34
II.6.1. Monitoring Środowiska.....	34
II.6.2. Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków.....	36
II.6.3. Edukacja ekologiczna.....	39
II.6.4. Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze.....	42
II.6.5. Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE.....	44
II.6.6. Ekologiczne formy transportu - żegluga śródlądowa.....	44
II.6.7. Generator Koncepcji Ekologicznych - GEKON.....	44
II.6.8. Instrument Finansowy LIFE+.....	46
II.6.9. Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.....	47
II.7. Pozostałe działania rozliczane w ramach dotacji.....	48
II.7.1. Umorzenia pożyczek.....	48
II.7.2. Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności i PO IiŚ.....	48
II.7.3. Koszty Krajowe Operatora Systemu Zielonych Inwestycji.....	48
III. Działalność organów i biura Narodowego Funduszu oraz realizacja strategii w 2014 r.	49
III.1. Władze Narodowego Funduszu.....	49
III.2. Kadra pracownicza Narodowego Funduszu.....	50
III.2.1. Zatrudnienie.....	50
III.2.2. Zarządzanie zasobami ludzkimi.....	51
III.2.3. Szkolenia.....	52
III.2.4. Realizacja w 2014 r. Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.	52
III.2.5. Realizacja w 2014 r. Strategii działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.	53
III.2.6. Działania podjęte w 2014 r. przez Narodowy Fundusz w zakresie przygotowania do nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020.....	53
III.2.7. Współpraca z beneficjentami i komunikacja wewnętrzna.....	54
III.2.8. Poziom satysfakcji z usług Narodowego Funduszu według badania przeprowadzonego w 2014 r.....	55
ZAŁĄCZNIKI.....	57

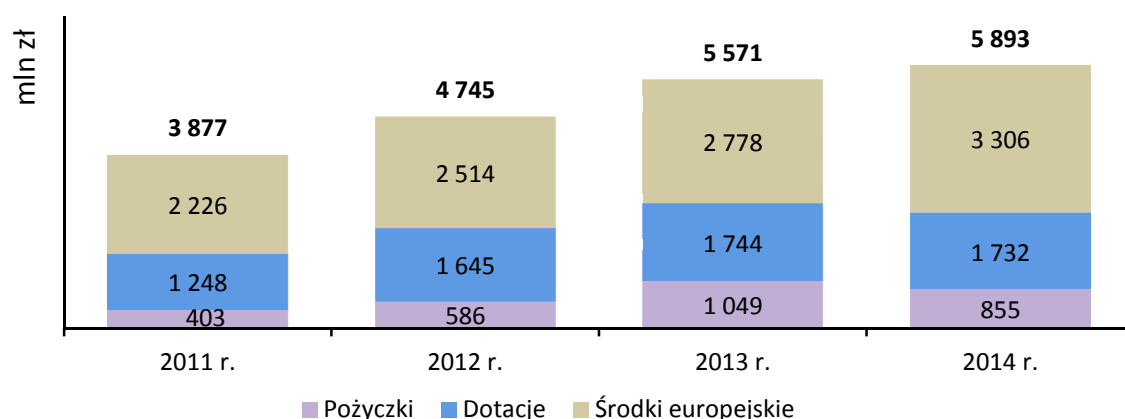
Spis rysunków

Rys. 1. Finansowanie przedsięwzięć ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych NFOŚiGW i środków europejskich	6
Rys. 2 Wskaźnik kosztu wypłaty 1 zł dofinansowania (groszy/1zł)	6
Rys. 3 Wydatki środków na finansowanie ochrony wód i gospodarki wodnej	12
Rys. 4 Wydatki środków własnych Narodowego Funduszu na dotacyjne finansowanie gospodarki wodnej	17
Rys. 5 Wydatki środków na finansowanie przedsięwzięć z zakresu racjonalnego gospodarowania odpadami i ochrony powierzchni ziemi	17
Rys. 6 Masa pojazdów wycofanych z eksploatacji przyjętych do stacji demontażu w latach 2011-2014	19
Rys. 7 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na finansowanie przedsięwzięć ochrony powierzchni ziemi w formie pożyczkowej	20
Rys. 8 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na dotacyjne finansowanie potrzeb górnictwa	22
Rys. 9 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na dotacyjne finansowanie potrzeb geologii	24
Rys. 10 Wydatki środków na finansowanie przedsięwzięć z zakresu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza	25
Rys. 11 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na finansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony klimatu i atmosfery	30
Rys. 12 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na finansowanie monitoringu środowiska w formie dotacyjnej	36
Rys. 13 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na finansowanie zapobiegania klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	39
Rys. 14 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na dotacyjne finansowanie zadań edukacji ekologicznej	42
Rys. 15 Liczba wykonanych opracowań, ekspertyz i prac naukowo-badawczych w latach 2011-2014	43
Rys. 16 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na dotacyjne finansowanie działalności w zakresie ekspertyz i prac naukowo-badawczych	44
Rys. 17 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na dotacyjne współfinansowanie Instrumentu Finansowego LIFE+	47

I. Synteza działalności Narodowego Funduszu w 2014 r.

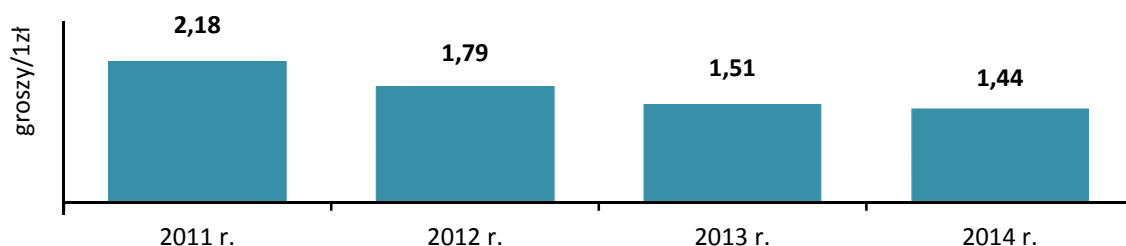
1. W 2014 r. Narodowy Fundusz, realizując swoje cele wspierania przedsięwzięć ochrony środowiska i gospodarki wodnej, wypłacił **najwyższą kwotę środków w 25-letniej historii działalności** – ponad **5.893 mln zł.**, tj. o **322 mln zł** więcej w porównaniu do 2013 r. W latach 2011-2014 występuje stały trend rosnący, spowodowany przede wszystkim, **wysoką absorpcją środków europejskich**. Na przedsięwzięcia realizowane z udziałem środków europejskich wydatkowano **3.502 mln zł**, tj. 59% ogółu środków przeznaczonych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Rys. 1. Finansowanie przedsięwzięć ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych NFOŚiGW i środków europejskich

2. Wskaźnik kosztu wypłaty 1 zł dofinansowania, rozumiany jako udział kosztów operacyjnych w kwocie wypłaconych środków ogółem, **uległ zmniejszeniu z 1,51 gr w 2013 r. do 1,44 gr w 2014 r., tj. o 5%.** – tym samym została osiągnięta planowana na 2016 r. wartość wskaźnika **wynikająca ze Strategii** Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.

Rys. 2 Wskaźnik kosztu wypłaty 1 zł dofinansowania (groszy/1zł)

3. **Kwota środków wypłaconych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej osiągnęła 96% wartości planowanej.** W 2012 r. poziom wykonania wynosił **81%**, natomiast w 2013 r. znajdował się na poziomie **90%**. Obserwowany wzrost jest efektem realizacji Działania 1B Strategii Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r., dotyczącej usprawnienia procesów udzielania dofinansowania i rozliczania wypłat ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń.

Tabela 1. Środki wydatkowane na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2014 r. – zestawienie syntetyczne (mln zł)

Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków i przy udziale NFOŚiGW		Wykonanie 2013 r.	Plan 2014 r.	Wykonanie 2014 r.	Wskaźnik 5/4(%)	Wskaźnik 5/3(%)
1	2	3	4	5	6	7
I	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych NFOŚiGW, z tego:	2 793	3 290	2 587	78,6%	92,6%
I.1	Finansowanie dotacyjne	1 744	2 122*	1 732	81,6%	99,3%
I.2	Finansowanie pożyczkowe	1 049	1 168	855	73,2%	81,5%
II	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków europejskich, z tego:	2 778	2 831	3 306	116,8%	119,0%
II.1	Finansowanie ze środków europejskich powierzonych NFOŚiGW	0,7	0,6*	1,4	244,5%	218,1%
II.2	Finansowanie ze środków europejskich obsługiwanych przez NFOŚiGW	2 777	2 830**	3 305	116,8%	119,0%
III	Razem finansowanie ze środków obsługiwanych i w dyspozycji NFOŚiGW (I + II)	5 571	6 121	5 893	96,3%	105,8%

* w 2014 r. środki Ekologicznego Funduszu Partnerskiego SIDA w Planie prezentowane są w ramach środków własnych, w wykonaniu w finansowaniu ze środków europejskich powierzonych NFOŚiGW

** wielkość planowana zawiera głównie przewidywane wypłaty środków PO IiŚ przez BGK na podstawie prognozowanej kwoty zleceń płatności NFOŚiGW przy założeniu dostępności środków europejskich oraz środków rezerwy celowej budżetu państwa

- W 2014 r. potwierdzeniem kwalifikowalności wydatków do refundacji ze środków PO IiŚ (certyfikacją) objęto kwotę **3.590** mln zł, tj. 140% wielkości planowanej. **Poziom certyfikacji** wydatków PO IiŚ w 2014 r. był **najwyższy w historii** działalności Narodowego Funduszu, wzrósł, w porównaniu do 2013 r., o ok. **1.030** mln zł. i dotyczył głównie przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.
- W 2014 r. zostało zawarte 2 580 umów o dofinansowanie, tj. o **592** więcej niż w 2013 r., na łączną kwotę **4.267** mln zł. Udzielona kwota dofinansowania pozwala na sfinansowanie przedsięwzięć o łącznej wartości kosztorysowej **13.067** mln zł. **W wyniku efektu „dźwigni” każdy 1 zł wydatkowany przez Narodowy Fundusz mobilizuje beneficjentów do wygenerowania dodatkowych 2. zł finansowania ze źródeł własnych.**
- W 2014 r. Narodowy Fundusz odnotował **zysk z prowadzonej działalności** w wysokości **51,7** mln zł, głównie dzięki niższej, niż pierwotnie planowano kwocie niezbędnych wypłat dotacyjnych.
- Koszty funkcjonowania Narodowego Funduszu (85 mln zł) stanowiły w 2014 r. 35% kwoty środków uzyskiwanych z przychodów odsetkowych (242 mln zł).**
- W 2014 r. Narodowy Fundusz kontynuował realizację przedsięwzięć finansowanych ze środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji. **Terminowo i w pełnym zakresie zakończono realizację wszystkich wymagalnych w tym okresie umów międzynarodowych (tj. 6. z 10.),** których realizacja przez Narodowy Fundusz wynika z zarządzania przez niego Systemem Zielonych Inwestycji.
- Rok 2014 był drugim rokiem wdrażania Strategii działania Narodowego Funduszu i Wspólnej Strategii działania Narodowego i wojewódzkich funduszy na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020. Najważniejsze zrealizowane w tym zakresie działania dotyczyły:

- **ukształtowania stabilnej, transparentnej i wieloletniej oferty programowej**, na okres zgodny ze strategią Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko oraz perspektywą finansową Unii Europejskiej 2014-2020;
  - **premiowania** w ramach „nowej oferty programowej” **eko innowacyjności, działań edukacyjnych** w ramach przedsięwzięcia inwestycyjnego, **standardów zarządzania środowiskowego**, przedsięwzięć realizowanych przez „zielone gminy” lub gminy, które przystąpiły do **Porozumienia Burmistrzów**;
  - **upraszczania procedur** udzielania dofinansowania poprzez wprowadzenie transparentnych kryteriów wyboru przedsięwzięć; zmian organizacyjnych i monitoringu procedowania nad wnioskami;
  - utrzymania wysokiego poziomu oceny działalności Narodowego Funduszu, potwierdzanego przez badanie poziomu satysfakcji wnioskodawców i beneficjentów dofinansowania;
  - wdrażania opracowanych, wspólnie z wojewódzkimi funduszami, rozwiązań w zakresie **ewidencji efektów ekologicznych, zgodnie z jednolitymi zasadami** wypracowanymi w ramach Wspólnej Strategii.
10. W 2014 r. wpłynęło do Narodowego Funduszu **2 458** wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę ponad **5.653** mln zł. Obserwowane zmniejszenie liczby nowych wniosków o około 1 300 w stosunku do 2013 r. wynika z kończenia procesu naboru wniosków dla perspektywy finansowej UE 2007-2013, przy ograniczonym względami zewnętrznymi, naborze wniosków dla „nowej” perspektywy finansowej.
  11. **Średni czas obsługi wniosku o dofinansowanie od momentu złożenia do zawarcia umowy dla wniosków złożonych w 2014 r. wyniósł 159 dni kalendarzowych.** Wskaźnik ten obejmuje również czas procedowania wniosku przez beneficjenta, w tym uzupełniania dokumentacji, czas oczekiwania na wymagane opinie podmiotów zewnętrznych oraz negocjacje warunków udzielenia dofinansowania.
  12. **Średni czas rozpatrywania wniosków o płatność z PO liś, złożonych i rozpatrzonych w 2014 r., wyniósł 29 dni kalendarzowych,** podczas gdy średni czas rozpatrywania takich wniosków w 2013 r. wyniósł 36 dni kalendarzowych. Jest to efekt osiągnięty poprzez wdrożone zmiany organizacyjne oraz proceduralne.
  13. Narodowy Fundusz prowadził w 2014 r. prace dotyczące przygotowania **ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii.** Projekt, realizowany we współpracy z partnerami zewnętrznymi, w tym z wojewódzkimi funduszami, będzie istotnym elementem wsparcia gospodarki niskoemisyjnej w latach 2015-2020.
  14. Główne efekty ekologiczne osiągnięte w wyniku realizacji projektów w obszarach:

Ochrona wód i gospodarka wodna

- W 2014 r. osiągnięto efekt z umów zakończonych w postaci wzrostu redukcji ładunku ścieków pochodzących od 88 tys. RLM, tj. 15% RLM podłączonych w Polsce w 2013 r. Wartość wynikająca z umów podpisanych w 2014 r. jest 3-krotnie wyższa niż wynikająca z umów zakończonych i wyniosła 262 tys. RLM;
- Dzięki wspartym w 2014 r. przedsięwzięciom w kolejnych latach przepustowość urządzeń/ obiektów poddanych modernizacji wyrażona w RLM wyniesie 526 tys.;
- Wybudowanych zostało 1 tys. przydomowych oczyszczalni ścieków oraz podpisano umowy na budowę kolejnych 1,3 tys. Dla porównania wg GUS w 2013 r. oddano do użytku w Polsce 15 871 przydomowych oczyszczalni ścieków;

- Wsparło realizację 8,5 tys. podłączeń do zbiorczego systemu kanalizacji, co umożliwiło właściwe zagospodarowanie ścieków od 37 tys. mieszkańców. Zawarto także umowy na budowę kolejnych 10,5 tys. podłączeń dla 45 tys. mieszkańców;
- Zwiększono o 3,6 tys. liczbę osób objętych ochroną przeciwpowodziową oraz podpisano umowy na podniesienie poziomu ochrony dla kolejnych 216 tys. osób. Aktualnie realizowane przez Narodowy Fundusz umowy zwiększą w przyszłości ochronę przed powodzią 1,45 mln osób.

Ochrona klimatu i atmosfery

- Dzięki dofinansowaniu Narodowego Funduszu **w latach 2010-2014 zakupiono i zamontowano kolektory o powierzchni 484 tys. m²** (w 2014 r. – 105 tys. m²), **co stanowi blisko 33% łącznej powierzchni kolektorów słonecznych zainstalowanych w Polsce na koniec 2013 r.**;
- Planowany efekt w zakresie **zmniejszenia lub uniknięcia emisji CO₂ dla umów zawartych w 2014 r. wyniesie 1 647 tys. Mg/rok**, w tym 658 tys. Mg/rok w wyniku podłączenia elektrowni wiatrowych i 697 tys. Mg/rok w wyniku realizacji umów MF EOG i NMF. Dla projektów zakończonych efekt ten osiągnął w 2014 r. poziom 58 tys. Mg/rok. W latach 2010-2014 Narodowy Fundusz zakończył realizację umów, skutkującą ograniczeniem emisji CO₂ o 3,4 mln Mg/rok (w tym 2,8 mln to efekt dla umów z IV Priorytetu PO IiŚ);
- W 2014 r. podpisano umowy, które będą skutkowały **zwiększeniem produkcji energii odnawialnej o 1 140 tys. MWh/rok, co stanowi 0,13% rocznego zużycia energii pierwotnej w Polsce w 2013 r.**;
- W zakresie wzrostu efektywności energetycznej w 2014 r. zakończono realizację projektów, skutkującą **oszczędnością energii na poziomie 74 tys. MWh/rok**. Ponadto podpisano umowy skutkujące w przyszłości zwiększeniem oszczędności energii o **300 tys. MWh/rok** (w tym IV Priorytet PO IiŚ – 136 tys. MWh/rok i termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – 124 tys. MWh/rok);
- Współpracując z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2014 r., **podpisane w ramach programu służącemu likwidacji niskiej emisji „Kawka” umowy, pozwolą na wymianę 19 tys. lokalnych węglowych źródeł ciepła. Umożliwi to zmniejszyć emisję pyłów PM_{2,5} o 396 Mg/rok i pyłów PM₁₀ o 419 Mg/rok;**
- Dzięki dofinansowaniu planów gospodarki niskoemisyjnej, finansowanych w ramach PO IiŚ – działanie 9.3, **827 gmin (33% gmin w Polsce) będzie posiadało strategiczne dokumenty na rzecz gospodarki niskoemisyjnej.**

Ochrona powierzchni ziemi

- W wyniku zrealizowanych w 2014 r. przedsięwzięć wartość efektu **„ograniczenie masy składowanych odpadów” wyniosła 912 tys. Mg/rok** (w tym 890 tys. Mg/rok w związku z wybudowaniem instalacji do przerobu żużli pomiedziowych na terenie Huty Miedzi „Głogów”). W analizowanym roku podpisano także umowy, które w przyszłości wygenerują dla tego wskaźnika wartość 328 tys. Mg/rok (w tym 79 tys. Mg/rok, w związku z budową instalacji termicznego przetwarzania odpadów z odzyskiem energii w Elektrociepłowni Rzeszów);

- W 2014 r. masa pojazdów wycofanych z eksploatacji, przyjętych do stacji demontażu, **osiągnięta dzięki dofinansowaniu Narodowego Funduszu, wyniosła 395 tys. Mg. Wartość ta przekracza łączną wartość wskaźnika osiągniętą w Polsce w 2013 r.** (dane GUS), co świadczy o tym, że Narodowy Fundusz wypełniając przepisy ustawowe dynamicznie stymuluje rozwój tego obszaru gospodarowania odpadami;
- W 2014 roku w wyniku współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej unieszkodliwiono **87 tys. Mg azbestu** (w tym 43,3 tys. Mg przypisane jest do Narodowego Funduszu) stanowi to około 0,6% wartości oczekiwanej do realizacji w ramach Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032 (14,5 mln Mg).

Ochrona przyrody i krajobrazu

- Zakończono realizację projektów **skutkujących przywróceniem lub zapewnieniem właściwego stanu ekosystemów przyrodniczych na powierzchni 235 tys. ha**, realizując 92 projekty m.in. na terenie 20. parków narodowych. Podpisano także 64 umowy, które zwiększą ten efekt o kolejne **792 tys. ha**;
- **Zwiększono poziom ochrony 140. gatunków zawartych w czerwonej księdze gatunków zagrożonych** takich jak: żubr, orlik grubodzioby, głuszec, cietrzew i wodniczka. Podpisano 35 umów na realizację działań w zakresie ochrony 307. zagrożonych gatunków;
- **Zapewniając Parkom Narodowym środki na pierwokupy gruntów wykupiono 435 ha** na terenach parków narodowych, z przeznaczeniem na potrzeby ochrony przyrody.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

- W 2014 r. wspierano Państwową Straż Pożarną, ochotnicze straże pożarne, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe i Policję w zakresie zakupu specjalistycznego sprzętu. **Sfinansowano m.in. zakup 71. samochodów pożarniczych** i podpisano umowy na zakup kolejnych 73.

Edukacja ekologiczna

- Działania edukacyjne i promocyjne objęły statystycznie każdego Polaka 2,7 razy w ciągu roku (**zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych wyniósł 104 mln osób**). W 2014 r. podpisano także 73 umowy na realizację projektów edukacyjnych obejmujących 143 mln osób.

Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze

- Zakończono realizację projektów związanych z przygotowaniem 150. opracowań i ekspertyz, co stanowi prawie 2-krotne zwiększenie ich liczby, w stosunku do 2013 r. Podpisano także umowy na opracowanie kolejnych 90. sztuk ekspertyz i prac naukowo-badawczych.

II. Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2014 r.

II.1. Wstęp i objaśnienia

Narodowy Fundusz, finansując ochronę środowiska i gospodarkę wodną w 2014 r., w ramach posiadanych i będących w jego dyspozycji środków finansowych, dążył do maksymalizacji efektu ekologicznego i rzeczowego.

Dokonując w 2014 r. wyboru przedsięwzięć do dofinansowania kierowano się zasadą prowadzenia gospodarki finansowej w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków europejskich niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Działania

Narodowego Funduszu nakierowane były również na pełną realizację zapisów zawartych w umowach sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji (AAU).

Efekty ekologiczne i rzeczowe, prezentowane w Sprawozdaniu, dotyczą wielkości uzyskanych z umów zakończonych w 2014 r., jak również planowanych do uzyskania z umów podpisanych w 2014 r. Prezentowane efekty ekologiczne i rzeczowe odnoszą się do całego przedsięwzięcia, a nie jedynie do jego części finansowanej przez Narodowy Fundusz.

Efekty ekologiczne/rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2014 r. w dziedzinach, obejmują przedsięwzięcia współfinansowane ze środków własnych Narodowego Funduszu, jak również realizowane z udziałem środków europejskich.

W rozdziałach II.2-II.7 przedstawione zostały informacje, dotyczące działalności Narodowego Funduszu w 2014 r. na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Informacje w zakresie efektów ekologicznych i rzeczowych oraz przepływów finansowych zaprezentowane zostały w wydzielonych obszarach, realizujących cele określone w Planie działalności Narodowego Funduszu na 2014 rok. W obszarach realizowanych celów przedstawione zostały dziedziny oraz kierunki wydatkowania środków finansowych.

W niektórych rozdziałach przedstawiono również, w syntetycznym ujęciu, kwoty wydatkowanych w 2014 r. środków na tle lat 2011-2013. Podane zostały również przykłady umów zawartych i zakończonych w 2014 r. dotyczące zadań, charakteryzujących się znaczącym udziałem osiągniętego efektu ekologicznego lub rzeczowego w całości efektu uzyskanego w dziedzinie, dużym obszarem oddziaływania, innowacyjnym charakterem lub przedsięwzięcia realizowane w odniesieniu do znanych w Polsce obiektów kultury materialnej, o dużych walorach przyrodniczych i innych.

Podstawą do udzielania dofinansowania były programy priorytetowe, w których ustalono szczegółowe zasady oraz kryteria wyboru przedsięwzięć.

Zapotrzebowanie na środki na ochronę środowiska i gospodarkę wodną do projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2014 r., wyznaczającego ramy finansowe działalności Narodowego Funduszu w 2014 r., zostało określone, według najlepszej wiedzy w II kwartale 2013 r., biorąc pod uwagę zobowiązania z umów podpisanych, wniosków o dofinansowanie będących na różnych etapach rozpatrywania, jak również zatwierdzonych budżetów programów priorytetowych.

W Planie działalności Narodowego Funduszu, uchwalonym przez Radę Nadzorczą 21 stycznia 2014 r., na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w zakresie środków własnych, będących w dyspozycji Narodowego Funduszu lub obsługiwanych środków europejskich przewidywano wydatkować łącznie **6.121.100** tys. zł, a kwoty finansowania bezzwrotnego zawierały się w limitach określonych w Planie finansowym.

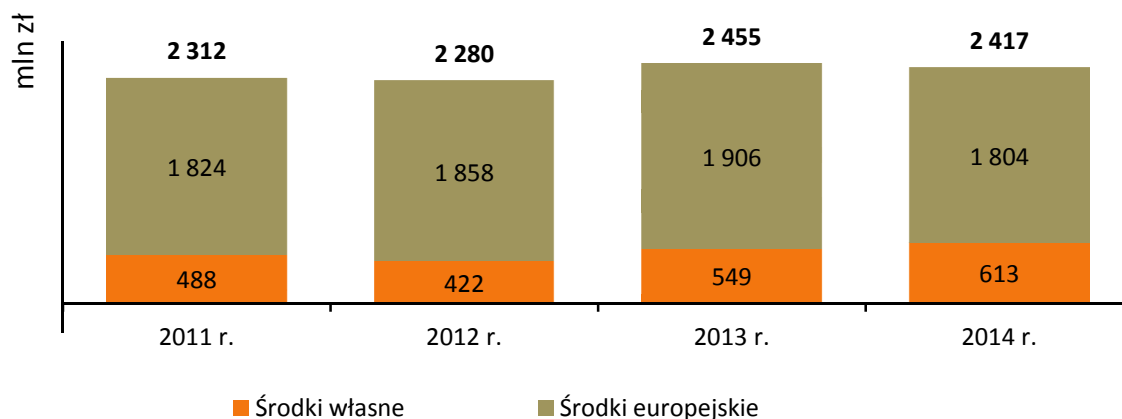
Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2014 rok przedstawiono w załączniku 1 do Sprawozdania, a wykonanie Planu finansowego w układzie zadaniowym w załączniku 3.

Szczegółowe informacje związane z wydatkowaniem w 2014 r. środków własnych Narodowego Funduszu oraz środków europejskich w dziedzinach, jak również w podziale na programy priorytetowe zawarte zostały w układzie realizowanych celów w załączniku 4 do Sprawozdania.

II.2. Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie wodami dla zaspokajania potrzeb ludności i gospodarki

Realizacja celów w zakresie poprawy jakości wód i racjonalnego gospodarowania wodami odbywa się w Narodowym Funduszu głównie w ramach przedsięwzięć z dziedziny ochrony wód oraz gospodarki wodnej. Obszar ten stanowił w 2014 r. (a także w ostatnich latach) główny kierunek wydatkowania środków własnych Narodowego Funduszu i środków europejskich będących w jego dyspozycji. Na ten cel wydatkowano w 2014 r. 41 % środków wypłaconych – **2.417** mln zł, w tym ze środków europejskich **1.804** mln zł, na realizację projektów I, częściowo III i IV Priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz ISPA/Funduszu Spójności 2000-2006.

Rys. 3 Wydatki środków na finansowanie ochrony wód i gospodarki wodnej

Realizowane przedsięwzięcia koncentrują się na zapewnieniu właściwego standardu oczyszczania ścieków, zwiększeniu dostępności oczyszczania ścieków, a także właściwej przepustowości urządzeń/ obiektów realizujących ten proces. Dodatkowo w obszarze gospodarki wodnej prowadzone są przedsięwzięcia, których efektem jest poprawa osłony hydrologicznej kraju poprzez dofinansowanie budowy obiektów gospodarki wodnej.

II.2.1. Ochrona wód

Cel: Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez wyposażenie aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczalnie ścieków, zgodnie z wymogami Dyrektywy Rady 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych.

W tym obszarze działania prowadzone są dla poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Dla osiągnięcia celu istotna jest rozbudowa infrastruktury zbierania i oczyszczania ścieków, a także umożliwienie korzystania z tej infrastruktury kolejnym mieszkańcom, przedsiębiorstwom itd.

Działania realizowane w ramach niniejszego kierunku interwencji służą m.in. wypełnieniu zobowiązań związanych z członkostwem Polski w UE, jak również wpłyną na zwiększenie dostępności do czystej wody oraz przyczynią się do zachowania cennych ekosystemów.

Dokument strategiczny będący podstawą realizacji działań w tym obszarze:

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r. – cel 3.1 Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki.

Główny obszar działalności w zakresie ochrony wód realizowały programy priorytetowe:

- Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach;
- Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego.

Rozpoczęto dofinansowanie m.in. następujących projektów:**Modernizacja gospodarki wodnej i ściekowej w Nowym Targu (projekt prowadzi WFOŚiGW w Krakowie (dotacja z I Priorytetu PO IiŚ – 34,8 mln zł).**

Kwota dofinansowania: łączna kwota dopłat NFOŚiGW do oprocentowania kredytu – 2,1 mln zł (koszt całkowity projektu – 68,9 mln zł).

Stopień skanalizowania aglomeracji wzrośnie do 95%, a dostęp do wodociągu będzie miało 69% mieszkańców gminy. W ramach inwestycji przeprowadzona zostanie również modernizacja oczyszczalni ścieków, w wyniku której nastąpi wzrost przepustowości ze 116 tys. RLM do 156 tys. RLM.

Czysta woda dla Krakowa – uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Myślenice (dotacja z I Priorytetu PO IiŚ – 167,9 mln zł).

Kwota dofinansowania: pożyczka – 37,1 mln zł.

W wyniku realizacji inwestycji stopień skanalizowania aglomeracji wzrośnie do 96%, a dostęp do wodociągu będzie miało 86% mieszkańców gminy. Powstające na terenie aglomeracji ścieki będą oczyszczane zgodnie z wymaganiami Dyrektywy 271/91/EWG, chroniąc tym samym ujęcie wody pitnej dla Krakowa w Dobczycach.

Modernizacja i rozbudowa systemu kanalizacyjnego miasta Jaworzna - faza II (projekt prowadzi WFOŚiGW w Katowicach (dotacja z I Priorytetu PO IiŚ – 36,9 mln zł).

Kwota dofinansowania: pożyczka – 11 mln zł.

Stopień skanalizowania aglomeracji wzrośnie do 95,4%. Wszystkie ścieki powstające na terenie aglomeracji będą oczyszczane w zmodernizowanej i rozbudowanej (do 125 tys. RLM) oczyszczalni ścieków, spełniającej wymagania określone Dyrektywą 271/91/EWG.

Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Czarna – etap II (projekt zakończony rzeczowo).

Kwota dofinansowania: dotacja z I Priorytetu PO IiŚ – 10,2 mln zł.

Wzrosła liczba osób objętych systemem zbierania ścieków o 7,7 tys. RLM.

W wyniku dofinansowania przedsięwzięć zakończonych w 2014 r., **liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków, wyrażona w RLM wzrosła o 88 tys. Wartość ta stanowiła 15% w odniesieniu do wszystkich inwestycji oddanych do użytku w 2013 roku (GUS 2014 ścieki komunalne – 603 tys. RLM).**

Inwestycje, dla których podpisano umowy w 2014 r., przyczynią się do wzrostu tej wielkości o dodatkowe 262 tys. RLM.

Odrębny efekt będący rezultatem prowadzonych działań, a jednocześnie drugi podstawowy wskaźnik dla dziedziny, stanowi przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji (RLM). Jest to nowy, stosowany od 2014 r., miernik w Narodowym Funduszu i dotyczy on przedstawienia efektów z modernizowanych obiektów, służących poprawie stanu wód. **Na mocy zawartych w 2014 r. umów w przyszłości zostaną zmodernizowane obiekty, których przepustowość wyniesie 526 tys. RLM.** W 2014 r. wsparcie otrzymali również mieszkańcy, którzy nie mieli możliwości podłączenia swoich gospodarstw do zbiorczych systemów kanalizacji. Dzięki pomocy Narodowego Funduszu **wybudowano ponad 1 tys. przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków oraz podpisano umowy na budowę kolejnych – w liczbie 1,3 tys. sztuk.** Ponadto umożliwiono ponad 37 tys. mieszkańcom korzystanie z już wybudowanych instalacji zbierania ścieków poprzez dofinansowanie budowy **8,5 tys. podłączeń do sieci kanalizacyjnej. Podpisano także umowy na wsparcie budowy kolejnych 10,5 tys. podłączeń dla następnych 45 tys. mieszkańców.**

Zakończono realizację m.in. następujących projektów:

Poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej w dzielnicach miasta Bielsko-Biała (potwierdzono osiągnięcie efektu rzeczowego).

Kwota dofinansowania: dotacja z I Priorytetu PO IiŚ – 53,5 mln zł (łącznie kwota dopłat NFOŚiGW do oprocentowania kredytu – 2,4 mln zł).

Inwestycja przyczyniła się do kompleksowego uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej w dzielnicach miasta Bielsko-Biała, zlokalizowanego w granicach dwóch aglomeracji: Bielsko-Biała Komorowice oraz Bielsko-Biała Wapienica. W wyniku jej realizacji stopień skanalizowania miasta Bielsko-Biała wzrośnie do 98,3%, a dostęp do wodociągu będzie miało 94,5% mieszkańców. Realizacja projektu ochroni przed dopływem zanieczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych główne zbiorniki wód podziemnych: Dolina rzeki Białej, Zbiornik Godula (Beskid Mały) i Zbiornik Godula (Beskid Śląski).

Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz oczyszczalni ścieków komunalnych w Tarnowskich Górach - faza I (dotacja z I Priorytetu PO IiŚ – 53,5 mln zł).

Kwota dofinansowania: łączna kwota dopłat NFOŚiGW do oprocentowania kredytu – 273 tys. zł (koszt całkowity projektu – 132 mln zł).

Celem projektu było rozwiązanie problemu gospodarki ściekowej na terenie Gminy Tarnowskie Góry. Zrealizowany w ramach I fazy zakres rzeczowy projektu obejmuje budowę i modernizację Centralnej Oczyszczalni Ścieków oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej, budowę i modernizację sieci kanalizacji ogólnospławnej oraz budowę i modernizację kanalizacji deszczowej. Realizacja tych zadań pozwoliła na wzrost liczby użytkowników korzystających z podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej o 5,7 tys. osób oraz spełnienia przez oczyszczone ścieki wymogów Dyrektywy 271/91/EWG. W wyniku realizacji I fazy projektu stopień skanalizowania aglomeracji wzrośnie z 78% do 85%, po zakończeniu realizacji II fazy projektu stopień wyposażenia aglomeracji osiągnie poziom 98%.

Uporządkowanie gospodarki ściekowej w mieście Katowice – etap II (potwierdzono osiągnięcie efektu rzeczowego).

Kwota dofinansowania: dotacja z I Priorytetu PO IiŚ – 123,1 mln zł.

Inwestycja przyczyniła się do kompleksowego uporządkowania gospodarki ściekowej w granicach aglomeracji Katowice. W wyniku jej realizacji stopień skanalizowania aglomeracji Katowice wzrósł do wartości 76,2%. Zostały zmodernizowane dwie oczyszczalnie ścieków: Panewniki i Podlesie. Liczba osób podłączonych do kanalizacji wyniesie 63,4 tys., z tego 7,2 tys. z tytułu budowy nowych odcinków sieci oraz 56,2 tys. przyłączonych z tytułu przebudowy sieci.

W ramach tej dziedziny Narodowy Fundusz pełni funkcję Instytucji Wdrażającej dla I Priorytetu PO IiŚ 2007-2013. W 2014 r. w ramach tego obszaru podpisano umowy skutkujące przyrostem liczby mieszkańców, objętych systemem zbierania ścieków o 15,7 tys. RLM. Zakończono natomiast realizację umów, które w przyszłości tzn. po uzyskaniu potwierdzenia osiągnięcia efektu (w 2016 r.) zwiększą równoważną liczbę mieszkańców objętych systemem zbierania ścieków o 209,9 tys.

Wydatki na ochronę wód (ze środków własnych i europejskich) utrzymują się na przestrzeni ostatnich 4 lat na zbliżonym poziomie około **1.850** mln zł (w 2014 r. wyniosły one **1.843** mln zł). W 2014 r. nastąpił, w stosunku do 2013 r., wzrost o ok. **50** mln zł kwoty wypłaconych pożyczek (wzrost o 75%) – ponad **101** mln zł zostało wypłaconych w ramach programu „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach”.

W 2014 r. w zakresie ochrony wód podpisanymi zostało 131 umów na kwotę dofinansowania **341.411** tys. zł, z tego:

- 51 umów pożyczek na kwotę **212.996** tys. zł;
- 69 umów dotacji na kwotę **35.195** tys. zł;
- 11 umów ze środków europejskich na kwotę **93.220** tys. zł.

II.2.2. Gospodarka wodna

Cel: Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, ograniczenie zjawiska suszy oraz retencjonowanie wody.

W ramach powyższego celu Narodowy Fundusz realizował działania związane z projektowaniem, budową, przebudową i odbudową obiektów gospodarki wodnej: zbiorników, stopni wodnych, jazów, śluz, kanałów i innych urządzeń gospodarowania wodami.

Główny obszar działalności w roku sprawozdawczym stanowiła realizacja zadań w ramach programu „Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych”. W zakresie 49. czynnych umów przyznano dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu na zadania realizowane przez regionalne zarządy gospodarki wodnej w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Gdańsku, Gliwicach i Poznaniu. Zadania są realizowane na dwóch głównych rzekach Polski i ich dopływach, jak i kanałach mających istotne znaczenie dla żeglugi śródlądowej.

Zadania realizowane w ramach umów dofinansowywanych środkami Narodowego Funduszu stanowią około 70% zapotrzebowania zgłoszonego przez regionalne zarządy gospodarki wodnej do Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Dokumenty strategiczne będące podstawą realizacji działań w tym obszarze:

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r. – cel 1.2 Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody.

Główny obszar działalności w zakresie gospodarki wodnej realizowały programy priorytetowe:

- Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych;
- Program budowy zbiornika wodnego Świnna Poręba.

Rozpoczęto realizację m.in. projektu:

Przebudowa dwóch zapór bocznych zbiornika Włocławskiego: zapory w Nowym Duninowie, zapory Jordanów-Tokary-Radziwie oraz makroniwelacja w czaszy zbiornika (udrożnienie partii cokołowej zbiornika) – budowa etap I (dotacja z III Priorytetu PO IiŚ – 74,1 mln zł).

Kwota dofinansowania: dotacja – 10 mln zł.

Zadanie stanowi uzupełnienie projektu realizowanego w ramach PO IiŚ na zaporze czołowej zbiornika Włocławskiego.

Zakończono realizację m.in. następujących projektów:

Regulacja potoku Lesk w m. Czarny Bór.

Kwota dofinansowania: dotacja – 13,4 mln zł.

Zadanie dotyczyło kompleksowej odbudowy umocnień regulacyjnych górskiego potoku na długości blisko 4 km, przepływającego przez miejscowość Czarny Bór gdzie wpadały do niego dwa inne potoki górskie: Grzędzki Potok i Czerwony Strumień. Pomyślne zakończenie tego zadania rozwiązało problem zagrożenia zniszczeniem falą powodziową infrastruktury drogowej i komunalnej oraz zabudowań mieszkalnych zlokalizowanych wzdłuż potoku Lesk.

Ubezpieczenie brzegu rzeki Dunajec w m. Szczepanowice, gm. Pleśna, pow. Tarnowski, woj. Małopolskie.

Kwota dofinansowania: dotacja – 1,8 mln zł.

Zadanie dotyczyło zabezpieczenia skarpy prawego brzegu rzeki na długości blisko 1,3 km przed niszczącym działaniem wód spływających korytem w czasie gwałtownych wezbrań. Zakończenie zadania zabezpieczyło koryto rzeki przed intensywną erozją i podniosło poziom ochrony przeciwpowodziowej dla 2,6 tys. mieszkańców zamieszkujących poniżej zabezpieczonego odcinka rzeki.

Finansowana jest m.in. budowa stopnia wodnego Malczyce, jednego z największych realizowanych obecnie przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodnej. Łącznie w 2014 r. przekazano na wyżej wymienione zadanie środki finansowe w kwocie **63,3** mln zł. Ponadto, Narodowy Fundusz

uczestniczy, wraz z Bankiem Światowym (IBRD) i Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB) w finansowaniu budowy polderu Racibórz, zapewniając ok. 1/3 potrzebnych środków. Równolegle, na mocy znowelizowanej w 2013 r. ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Program budowy Zbiornika Wodnego Świnna Poręba w latach 2006-2013”, Narodowy Fundusz finansował kontynuację budowy tego zbiornika. W 2014 r. wydatkowano na ten cel **210** mln zł. Zbiornik ma być ukończony w 2015 r.

Umowy zakończone PO liŚ w 2014 r. (rzeczowo):

Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – etap I – Miasto Gdańsk.

Kwota dofinansowania: dotacja z III Priorytetu PO liŚ – 116,7 mln zł.

Ochroną przeciwpowodziową objęto 58,7 tys. osób oraz 970 ha terenu. Efektem projektu jest podwyższenie bezpieczeństwa wałów oraz sprawnego funkcjonowania systemu odwodnieniowego Kanału Raduni, jednego z najważniejszych obiektów/urządzeń ochrony przeciwpowodziowej Gdańska i Pruszcza Gdańskiego.

Poprawa ochrony przeciwpowodziowej miasta i gminy Mielec poprzez budowę i przebudowę wałów Wisłoki.

Kwota dofinansowania: dotacja z III Priorytetu PO liŚ – 27,8 mln zł.

Poprawione zostało bezpieczeństwo przeciwpowodziowe w dolinie Wisły w woj. podkarpackim i świętokrzyskim. Zmodernizowano 13,8 km obwałowań. Ochroną przeciwpowodziową objęto 7,1 tys. osób i 3,5 tys. ha terenu.

Podstawowym wskaźnikiem stosowanym przez Narodowy Fundusz dla dziedziny gospodarki wodnej jest **liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej. W 2014 r. na skutek zakończenia realizacji przedsięwzięć podniesiony został poziom ochrony przeciwpowodziowej dla 3,6 tys. osób. Realizacja umów podpisanych w 2014 r. w przyszłości przełoży się podniesienie poziomu ochrony przeciwpowodziowej dla kolejnych 215,9 tys. osób. Należy jednak zauważyć, że w ramach umów realizowanych, po ich zakończeniu, ochronie zostanie poddanych co najmniej 1,45 mln osób.**

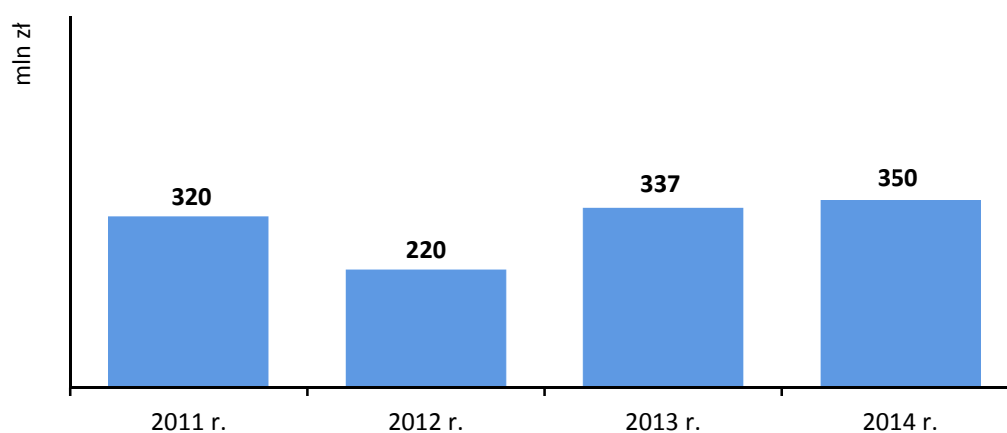
Inwestycje w zakresie gospodarowania wodami są bardzo kosztowne i długotrwałe. Zazwyczaj realizowane są przez wiele lat i efekty uzyskiwane z ich realizacji mogą być wykazywane kilka lat po dokonaniu wydatków. Dodatkowo, część projektów dotyczy np. regulacji stosunków wodnych, zahamowania procesów erozji w korycie rzeki, zabezpieczenia innych urządzeń wodnych (np. zabezpieczenie stopnia w Brzegu Dolnym przed podmywaniem i utratą stateczności – stopień wodny Malczyce), produkcji energii odnawialnej, ochrony infrastruktury (mosty, drogi, oczyszczalnie ścieków).

Ponadto, utrzymanie bieżące obiektów służących gospodarowaniu wodami jest bardzo kosztowne i niekiedy utrzymanie bieżącej ochrony osób przed powodzią, nawet bez jej zwiększania, generuje znaczne koszty. Wydatki na gospodarkę wodną w 2014 r. miały nadal znaczący udział w finansowaniu dotacyjnym Narodowego Funduszu. W znacznej części wynikało to z kontynuacji finansowania budowy dużych obiektów hydrotechnicznych. W 2014 r. w zakresie gospodarki wodnej podpisane zostały 3 umowy dotacji ze środków własnych Narodowego Funduszu na kwotę **283.343** tys. zł.

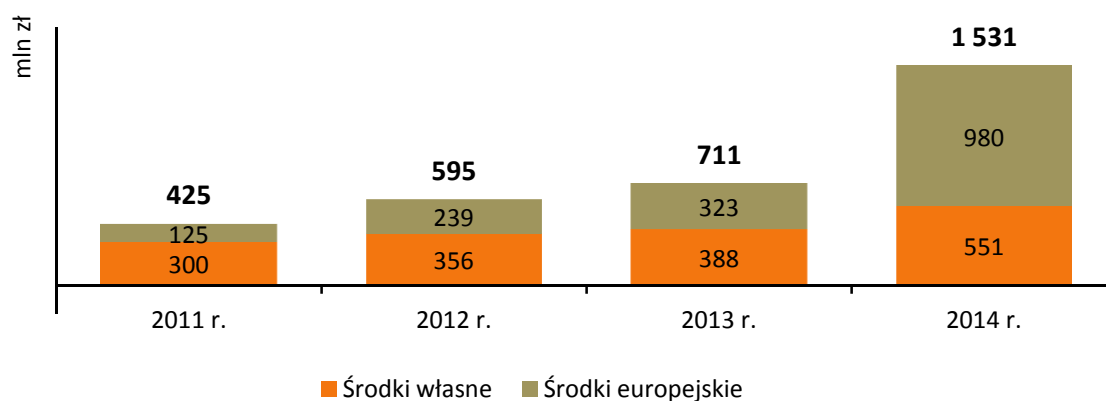
Rys. 4 Wydatki środków własnych Narodowego Funduszu na dotacyjne finansowanie gospodarki wodnej

II.3. Zapewnienie racjonalnego gospodarowania odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Zapewnienie racjonalnego gospodarowania odpadami i ochrona powierzchni ziemi grupuje działania z zakresu dziedzin ochrony powierzchni ziemi, geologii i górnictwa. Cele z tego zakresu stanowią rosnący na znaczeniu obszar działalności Narodowego Funduszu. W 2014 r. odnotowano wzrost o 115% wypłat na ten cel, w porównaniu do 2013 r. Kwota wypłacona w 2014 r. stanowi 26% środków wypłaconych ogółem. Ponoszone wypłaty środków europejskich dotyczyły realizacji projektów II, częściowo IV Priorytetu PO IiŚ oraz ISPA/Funduszu Spójności 2000-2006.

Rys. 5 Wydatki środków na finansowanie przedsięwzięć z zakresu racjonalnego gospodarowania odpadami i ochrony powierzchni ziemi

II.3.1. Ochrona powierzchni ziemi

Cele:

- rozwój systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- utworzenie i utrzymanie w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami;
- ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko poprzez rekultywację terenów zdegradowanych, w tym remediację powierzchni ziemi oraz rekultywację zamykanych składowisk odpadów komunalnych;
- zmniejszenie ilości odpadów poddawanych nielegalnemu międzynarodowemu przemieszczaniu;
- intensyfikacja zbierania i legalnego demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Dokumenty strategiczne będące podstawą realizacji działań w tym obszarze:

- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014;
- Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032;
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r. – cel 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne.

Efektom realizacji celów związanych z selektywnym zbieraniem odpadów i gospodarowaniem odpadami było podpisanie w 2014 r.: 31. umów dotacji, w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, na kwotę dofinansowania **10,2** mln zł, 8. umów pożyczek dotyczących budowy lub rozbudowy regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych na kwotę **399,9** mln zł, 4. umów pożyczek dotyczących budowy lub rozbudowy instalacji do przetwarzania odpadów innych niż komunalne na kwotę **27,9** mln zł i 983. umów dotacji na zbiórkę i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji na kwotę **146,5** mln zł.

Główny obszar działalności w zakresie ochrony powierzchni ziemi realizowały programy priorytetowe:

- Racjonalna gospodarka odpadami;
- Ochrona powierzchni ziemi;
- Dofinansowanie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Efekty realizacji umów mierzone są za pomocą kilku podstawowych wskaźników. Pierwszy z nich to **ograniczenie masy składowanych odpadów**. W wyniku zrealizowanych w 2014 r. przedsięwzięć wielkość tego efektu wyniosła 912 tys. Mg/rok.

Rozpoczęto realizację m.in. następujących projektów:

8 umów pożyczek na przedsięwzięcia dotyczące budowy lub rozbudowy regionalnych instalacji przetwarzania odpadów.

Kwota dofinansowania: pożyczki – 399,9 mln zł.

W efekcie realizacji tych umów ograniczona zostanie masa składowanych odpadów o 261 tys. Mg/rok. Umowy te bezpośrednio wspierają gminy w realizacji zadań wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Budowę Instalacji Termicznego Przetwarzania z Odzyskiem Energii w PGE GiEK S.A. – Oddział Elektrociepłownia Rzeszów.

Kwota dofinansowania: pożyczka – 242,5 mln zł.

Planowana do budowy ITPO kompleksowo rozwiązuje problem przetwarzania odpadów komunalnych w II regionie województwa podkarpackiego. Realizuje efekt ekologiczny w postaci ograniczenia masy składowanych odpadów o 79 tys. Mg/rok.

31 umów dotacji na przedsięwzięcia dotyczące budowy Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów.

Łączna kwota dofinansowania: dotacje – 10,2 mln zł.

Umowy te bezpośrednio wspierają gminy w realizacji zadań wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

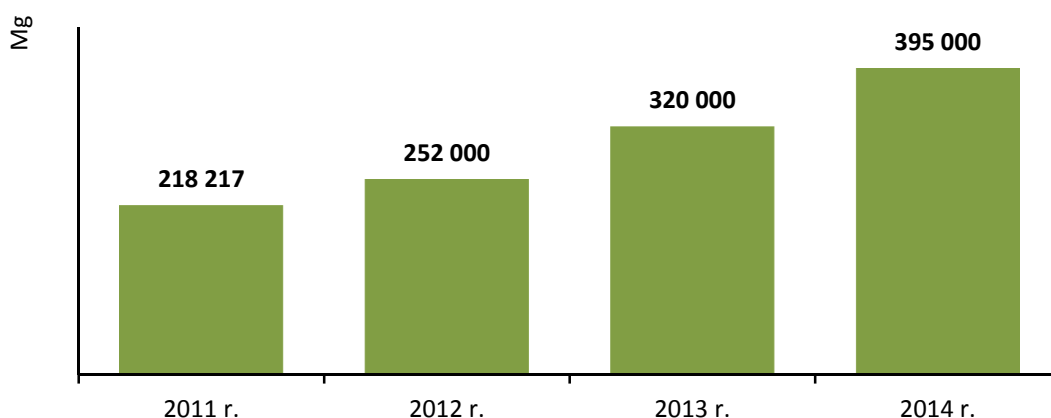
W analizowanym roku podpisano także umowy, które w przyszłości spowodują ograniczenie masy składowanych odpadów o 328 tys. Mg/rok.

Dodatkowo w 2014 r. **odzyskowi lub unieszkodliwieniu poddano odpady niebezpieczne o masie 44 tys. Mg.** W tym zakresie główne znaczenie ma unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest oraz likwidacja mogilników zawierających przeterminowane środki ochrony roślin. Wielkość ta w latach kolejnych zostanie zwiększona o 1,2 tys. Mg/rok, w związku z podpisaniem w 2014 r. umów które będą realizowały ten efekt.

Narodowy Fundusz w 2014 r. kontynuował współfinansowanie razem z wojewódzkimi funduszami realizacji zadań założonych w „Programie oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”. W wyniku tej współpracy unieszkodliwiono blisko 87 tys. Mg azbestu, z tego na Narodowy Fundusz przypada połowa (43,3 tys. Mg). Ww. program wskazuje, że w latach 2013-2015 Polska powinna wycofać z użytkowania 2,7 mln Mg wyrobów zawierających azbest oraz poddać składowaniu 1,8 mln Mg takich odpadów. Należy zauważyć, że w latach 2003-2008 usunięto 1 mln Mg wyrobów zawierających azbest, a szacunki wskazują, że do usunięcia pozostaje jeszcze 14,5 mln Mg.

Na szczególną uwagę zasługuje wskaźnik: **masa pojazdów wycofanych z eksploatacji przyjętych do stacji demontażu.** Dzięki dofinansowaniu Narodowego Funduszu w 2014 r. wartość wskaźnika wyniosła 395 tys. Mg.

Rys. 6 Masa pojazdów wycofanych z eksploatacji przyjętych do stacji demontażu w latach 2011-2014

Mając na uwadze, że opublikowana przez GUS, wartość wskaźnika osiągniętego w Polsce w 2013 r. była niższa od wartości uzyskanej przez Narodowy Fundusz w 2014 r. należy przyjąć, że dzięki wsparciu Narodowego Funduszu stworzony został i funkcjonuje system zbiórki i przetwarzania pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Ostatnim z głównych wskaźników w obszarze tej dziedziny jest **powierzchnia zrehabilitowanych obszarów**, obejmująca również powierzchnię ziemi poddaną remediacji. W 2014 r. zrehabilitowano tereny zajmujące 27 ha. Efekt ten osiągnięto głównie poprzez rekultywację składowisk odpadów komunalnych. Dodatkowo podpisano umowy na przedsięwzięcia z których efekt ten w przyszłości zostanie powiększony o kolejne 31 ha.

W latach 2011-2014 obserwuje się rosnący trend wydatków na ochronę powierzchni ziemi, w tym w zakresie pożyczek, co wiąże się z wypłatami środków na współfinansowanie przedsięwzięć II Priorytetu PO liś.

Zakończono realizację m.in. następujących projektów:

Wymiana parku maszynowego oddziału produkcji kruszyw poprzez wybudowanie układu technologicznego do przerobu i klasyfikacji żużli pomiedziowych na terenie Huty Miedzi „Głogów”; KGHM METRACO S.A.

Kwota dofinansowania: pożyczka – 10,1 mln zł.

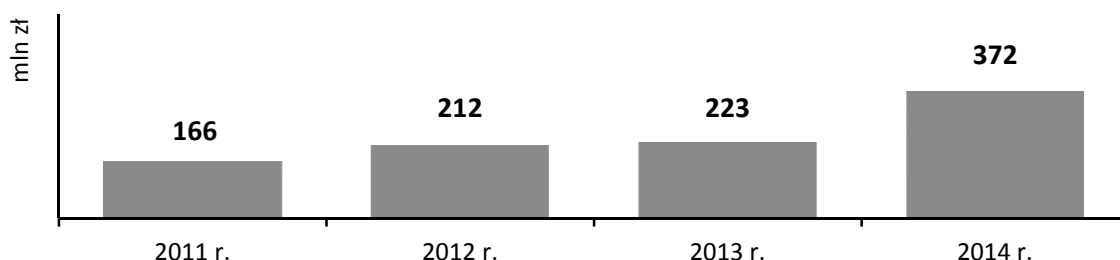
Efektem realizacji umowy jest ograniczenie masy składowanych odpadów o 886 tys. Mg/rok (przy planowanym poziomie 550 tys. Mg/rok) oraz tym samym poddanie takiej ilości odpadów odzyskowi.

735 umów dotacji na sfinansowanie dopłat do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Łączna kwota dofinansowania: dotacje – 132 mln zł.

Największa w okresie działalności Narodowego Funduszu masa zebranych i poddanych przetworzeniu pojazdów wycofanych z eksploatacji tj. 395 tys. Mg.

Rys. 7 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na finansowanie przedsięwzięć ochrony powierzchni ziemi w formie pożyczkowej

W 2014 r. nastąpił znaczący wzrost wypłat z II Priorytetu PO IiŚ. To efekt realizacji 18. projektów, z których w 2014 r. nastąpiły znaczące wypłaty, w tym dla „Programu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Krakowie” – ok. **228** mln zł, dla „Budowy Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitarne” – ok. **198** mln zł i dla „Zintegrowanego systemu gospodarki odpadami dla aglomeracji białostockiej” – ok. **156** mln zł.

W 2014 r. w zakresie ochrony powierzchni ziemi podpisanych zostało 1 039 umów na kwotę dofinansowania **699.215** tys. zł, z tego:

- 16 umów pożyczek na kwotę **447.959** tys. zł;
- 1 017 umów dotacji na kwotę **167.196** tys. zł;
- 6 umów ze środków europejskich na kwotę **84.060** tys. zł.

II.3.2. Górnictwo

Cel: Celem programu jest ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko wynikającego z wydobywania kopalin i likwidacji zakładów górniczych.

W ramach wskazanego celu Narodowy Fundusz realizował działania związane m.in. z:

- rekultywacją powierzchni ziemi na terenach zdegradowanych działalnością wydobywczą;
- eliminowaniem zagrożeń wynikających z zakresu budowy i użytkowania obiektów budowlanych i wyrobisk zakładów górniczych;
- monitoringiem stanu środowiska i przeciwdziałaniem poważnym awariom w górnictwie.

Dokument strategiczny będący podstawą realizacji działań w tym obszarze:

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r. – cel 1.1 Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin.

Osiągnięcie celu koncentrowało się głównie na trzech podstawowych wskaźnikach:

- powierzchni obszarów poddanych rekultywacji i zabiegom ochronnym;
- liczbie zlikwidowanych zakładów górniczych, wyrobisk poeksploatacyjnych i obiektów oraz liczbie zabezpieczonych wyrobisk poeksploatacyjnych;
- liczbie zakupionego sprzętu.

Rozpoczęto realizację m.in. następującego projektu:

Ochrona powierzchni ziemi oraz zasobów wód podziemnych i powierzchniowych przed negatywnymi skutkami zawału komór Saurau i Jezioro Wessel w Kopalni Soli „Wieliczka”.

Kwota dofinansowania: dotacja – 6,8 mln zł.

Kopalnia Soli „Wieliczka” to jeden z najcenniejszych zabytków kultury materialnej i duchowej na ziemiach polskich. To także zabytek klasy światowej, wpisany jako jeden z pierwszych dwunastu obiektów na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO. Celem przedsięwzięcia jest wykonanie prac zabezpieczających w komorach Saurau i Jezioro Wessel w Kopalni Soli „Wieliczka”, których zawał może doprowadzić do deformacji ciągłych i nieciągłych, mogących zagrozić powierzchni ziemi położonej nad tymi komorami w silnie zurbanizowanej części Wieliczki, jak również niekorzystnie wpłynąć na zasoby wód powierzchniowych i podziemnych.

W 2014 r. **powierzchnia obszarów poddanych rekultywacji i zabiegom ochronnym (ha)** wyniosła 8 ha. Efekt ten nie jest jeszcze potwierdzony ekologicznie.

Odrębny efekt będący rezultatem prowadzonych działań, a jednocześnie drugi podstawowy wskaźnik dla dziedziny, stanowiła **liczba zlikwidowanych zakładów górniczych, wyrobisk poeksploatacyjnych i obiektów budowlanych (szyby, osadniki, pompownie itp.) oraz liczba zabezpieczonych wyrobisk poeksploatacyjnych (szt.)**. W 2014 r. nie zakończono żadnego przedsięwzięcia w tym zakresie, natomiast podpisano umowę na zabezpieczenie 2. wyrobisk poeksploatacyjnych w Kopalni Soli „Wieliczka”.

Trzecim istotnym wskaźnikiem, związanym głównie ze wsparciem ratownictwa górniczego, jest **liczba zakupionego sprzętu (szt.)**. Przy udziale

Narodowego Funduszu zakupiono w 2014 r. 284 szt. sprzętu m.in.: klatki i urządzenia szybowe, sprzęt ochrony układu oddechowego, łączność ratowniczą, kombinezony gazoszczelne, sonar, komorę dekompresyjną, ratowniczy przyrząd oddechowy, przenośny elektroniczny detektor wielogazowy, kamerę termowizyjną, wideo endoskop, GPS i in. Efekt ten uzyskano w ramach 3. projektów, które zakończyły się w 2014 r. Beneficjentami są Wyższy Urząd Górniczy oraz Centralna Stacja Ratownictwa Górniczego, dla której w 2014 r. sfinalizowano zakup 2. wozów bojowych górniczego pogotowia ratowniczego oraz 182. przyrządów kontrolno-pomiarowych oraz sprzętu ratowniczego.

Zakończono realizację m.in. następujących projektów:

Doposażenie organów nadzoru górniczego w sprzęt służący do monitorowania eksploatacji kopalni.

Kwota dofinansowania: dotacja – 2,2 mln zł.

W ramach projektu przeprowadzono analizę potrzeb i określono potrzeby w zakresie doposażenia organów nadzoru górniczego w sprzęt pomiarowy niezbędny do realizacji ustawowych obowiązków. Zakupione przyrządy pozwolą zastosować najnowsze technologie w dziedzinie pomiarów i interpretacji wyników badań, a otrzymane wyniki pozwolą na wczesne wykrywanie potencjalnych zagrożeń dla środowiska i bezpieczeństwa pracy. Zakupiono: przenośny detektor wielogazowy elektroniczny, kamerę termowizyjną ATEX, termo higrometr, przyrząd do pomiaru części niepalnych w pyłe kopalnianym, wideo endoskop, GPS, grubościomierz ultradźwiękowy, anemometr, Auto Cad 2012 LT + stację roboczą, autonomiczny Zespół Rejestrująco-Pomiarowy wraz z serwisem.

Zakup przyrządów kontrolno-pomiarowych oraz sprzętu ratowniczego.

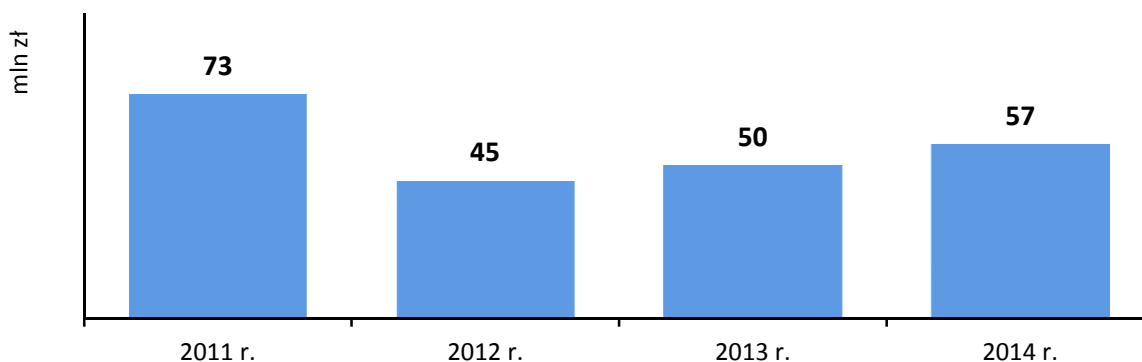
Kwota dofinansowania: dotacja – 1,7 mln zł.

Jednostki ratownictwa górniczego muszą posiadać odpowiednie wyposażenie ratownicze do sprawnej likwidacji skutków zagrożenia górniczego i związanych z tym warunków prowadzenia akcji ratowniczych. W ramach realizacji przedsięwzięcia zakupiono: klatki i urządzenia szybowe, sprzęt ochrony układu oddechowego, łączność ratowniczą, przyrządy podręczne, kombinezony gazoszczelne, sonar, komorę dekompresyjną, ratowniczy przyrząd oddechowy.

Największe kwotowo wypłaty w zakresie górnictwa dotyczyły finansowania robót likwidacyjnych i rekultywacyjnych w górnictwie siarki, gdzie na tego typu zadania wypłacono łącznie ok. **25** mln zł, z tego na „Rekultywację terenów pogórnicznych Kopalni Siarki „Machów” S.A.” – **18** mln zł i na „Likwidację i rekultywację terenów zdegradowanych górnictwem siarki w KiZPS Siarkopol – **7** mln zł.

W 2014 r. w zakresie górnictwa podpisane zostały 4 umowy dotacji na kwotę dofinansowania **8.581** tys. zł.

Rys. 8 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na dotacyjne finansowanie potrzeb górnictwa

II.3.3. Geologia

Cel: Rozpoznanie budowy geologicznej kraju oraz racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin i wód podziemnych.

Powyższy cel realizowany jest poprzez wsparcie wdrażania długoterminowych polityk państwa i kierunków badań w geologii, implementację stosowanych dyrektyw oraz realizację zadań ustawowych i innych, niezbędnych do poszerzania bazy geologicznej, w zakresie badawczo-rozwojowym i dokumentacyjnym. Narodowy Fundusz finansował zadania związane m.in. z:

- zadaniami państwowej służby geologicznej i państwowej służby hydrogeologicznej;
- badaniami i pracami geologicznymi dla ochrony środowiska;
- dokumentowaniem zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych;
- rozpoznawaniem możliwości wykorzystania wód uznanych za kopaliny.

Z uwagi na bardzo zróżnicowany zakres działania, scharakteryzowany przez 2 części programu priorytetowego „Geologia i geozagrozenia”, głównymi wskaźnikami stosowanymi przez Narodowy Fundusz są: liczba wykonanych egzemplarzy opracowań (mapy, dokumentacje, projekty, poradniki itp.) dla części 1) programu oraz powierzchnia ustabilizowana lub zabezpieczona dla części 2.

Dokument strategiczny będący podstawą realizacji działań w tym obszarze:

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r. – cel 1.1 Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopaliny.

W wyniku realizacji przedsięwzięć z zakresu poznania budowy geologicznej kraju oraz gospodarki zasobami złóż kopalin i wód podziemnych w 2014 r. wykonano 932 **egzemplarze opracowań**, w ramach 10. tytułów opracowań. Podpisano natomiast umowy, które w przyszłości zwiększą tę liczbę o kolejne 1 724 egzemplarze. Wybór takiego sposobu mierzenia celu wynika z dużej zmienności realizowanych zadań. W ramach tego wskaźnika grupowane są: wykonane mapy, dokumentacje, projekty, opracowane metodyki, poradniki, utworzone i rozwijane bazy danych, projekty robót geologicznych itd.

Główny obszar działalności w zakresie geologii realizował program priorytetowy:

Geologia i geozagrozenia:

- Część 1) Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami złóż kopalin i wód podziemnych;
- Część 2) Przeciwdziałanie osuwiskom ziemi i likwidowanie ich skutków dla środowiska.

Cel związany z przeciwdziałaniem osuwiskom ziemi i likwidowaniem ich skutków dla środowiska był mierzony za pomocą wskaźnika **powierzchnia ustabilizowana lub zabezpieczona**, wyrażanego w ha.

W 2014 r. zakończono zabezpieczenie osuwiska na powierzchni 0,02 ha (Zabezpieczenie i stabilizacja osuwiska na terenie przykościelnym Kościoła Parafialnego pw. Św. Stanisława B.M. w Brzeźnicy). W ramach tego celu w 2014 r. podpisano 2 umowy skutkujące zabezpieczeniem osuwisk na powierzchni 0,1 ha (w tym ukończono w 2014 r. zabezpieczenie ww. osuwiska na powierzchni 0,02 ha). Ponadto zakończono wykonanie 26. projektów robót geologicznych oraz dokumentacji geologiczno-inżynierskiej osuwisk w ramach 4. umów.

W wyniku działań podejmowanych w 2014 r., przy wsparciu Narodowego Funduszu, beneficjenci rozpoznali możliwości wykorzystania wód geotermalnych i uzyskali strumień ciepły w wysokości 4 MW (w ramach 3. umów).

Rozpoczęto realizację m.in. następujących projektów:**Wsparcie działań informacyjnych i analityczno-wdrożeniowych nt. węglowodorów z formacji łupkowych na rzecz bezpieczeństwa energetycznego Polski i ochrony środowiska, w tym udziału społeczeństwa w procesie udzielania koncesji.**

Kwota dofinansowania: dotacja – 4 mln zł.

Celem projektu jest informowanie społeczeństwa nt. węglowodorów z formacji łupkowych w kontekście bezpieczeństwa energetycznego Polski oraz ochrony środowiska. Projekt będzie także pomocny przy współpracy z mieszkańcami w procesie udzielania koncesji.

Likwidacja osuwiska i zabezpieczenie terenu w pobliżu Parafii Rzymsko-katolickiej pw. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika.

Kwota dofinansowania: dotacja – 4,9 mln zł.

Celem projektu jest likwidacja osuwiska powstałego na terenie Parafii Św. Stanisława BiM w Czeladzi, które spowodowało szkody w mieniu (uszkodzone samochody, uszkodzone elewacje budynków), ponadto powstały spękania murów zabytkowego kościoła. Grunt jest wzmacniany metodą iniekcji strumieniowej (jet grouting).

Zakończono realizację m.in. następujących projektów:**Przeprowadzenie prac geologicznych w celu poszukiwania i rozpoznawania złoży wód termalnych otworem KT-1 w Karpnikach k/ Jeleniej Góry.**

Kwota dofinansowania: dotacja – 8,9 mln zł.

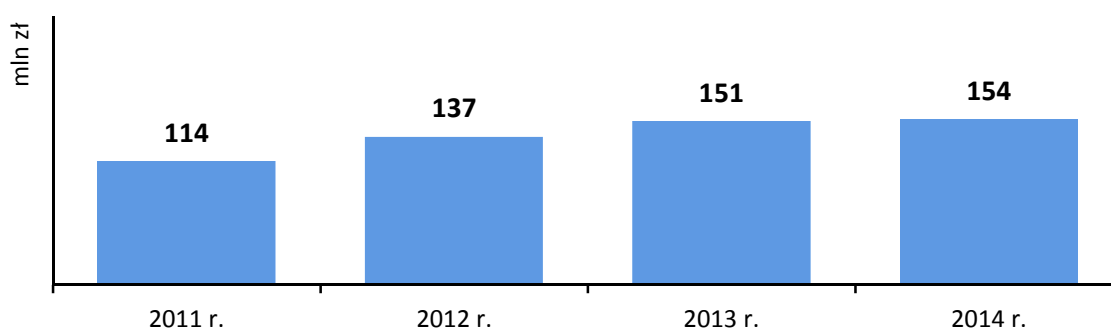
W wyniku realizacji przedsięwzięcia wykonano odwiert o długości 2003 m oraz wykonano dokumentację hydrogeologiczną w wersji papierowej i elektronicznej. Projekt umożliwił rozpoznanie możliwości wykorzystania energii geotermalnej o strumieniu cieplnym ok. 2 MW, wydajności 44 m³/h i temperaturze w złożu 59,1^oC.

Profilowanie odsłonięć wzdłuż liniowych inwestycji infrastrukturalnych w latach 2011-2013.

Kwota dofinansowania: dotacja – 1,6 mln zł.

Badania geologiczne prowadzone wzdłuż liniowych inwestycji infrastrukturalnych (autostrady, drogi szybkiego ruchu) są ważne ze względu na możliwość poznania budowy geologicznej kraju, co nie jest możliwe po powstaniu infrastruktury.

Rys. 9 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na dotacyjne finansowanie potrzeb geologii

Największe, pod względem kwot, wypłaty w zakresie geologii to dofinansowanie Państwowej Służby Geologicznej – ok. **120** mln zł i dofinansowanie Państwowej Służby Hydrogeologicznej – ok. **28** mln zł.

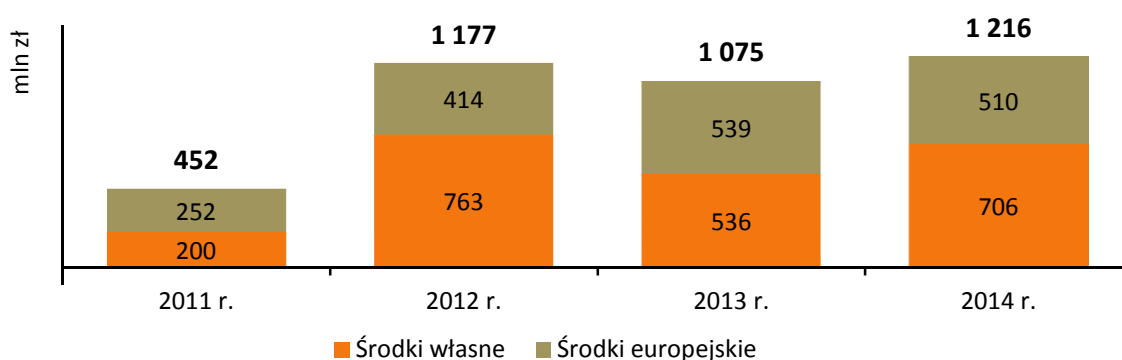
W 2014 r. w zakresie geologii podpisane zostały 23 umowy na kwotę dofinansowania **98.068** tys. zł w formie dotacji.

II.4. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza

Realizacja celu dotyczącego ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza grupuje działania z zakresu ochrony klimatu i atmosfery. Kwota wypłacona w 2014 r. stanowi 20% środków wypłaconych ogółem. W ujęciu wartościowym obszar ten w największym stopniu finansowany jest ze środków własnych Narodowego Funduszu.

Rys. 10 Wydatki środków na finansowanie przedsięwzięć z zakresu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza

Cele:

- zmniejszenie narażenia ludności na oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza;
- uniknięcie lub ograniczenie emisji dwutlenku węgla do powietrza;
- zwiększenie efektywności energetycznej;
- zwiększenie produkcji energii z odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej Kogeneracji.

W obszarze ochrony klimatu i atmosfery Narodowy Fundusz dofinansowuje projekty w następujących obszarach:

- poprawa efektywności energetycznej i/lub zastosowania odnawialnych źródeł energii oraz termo-modernizacji budynków;
- budowa nowych energooszczędnych budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego;
- rozwój Inteligentnych Sici Energetycznych;
- budowa, rozbudowa lub przebudowa instalacji odnawialnych źródeł energii takich jak: elektrownie wiatrowe, systemy fotowoltaiczne, małe elektrownie wodne, źródła ciepła opalane biomasą, biogazownie, instalacje do pozyskiwania energii z wód geotermalnych, wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji na biomasę oraz wytwarzania biogazu rolniczego powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo

Dokumenty strategiczne będące podstawą realizacji działań w tym obszarze:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE;
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne;
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej;
- Polityka Energetyczna Polski do roku 2030 (PEP 2030);
- Krajowy Plan Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych (KPD);
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków;
- Kierunki Rozwoju Biogazowni Rolniczych w Polsce na lata 2010-2020;
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.;
- Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy.

rozkładu szczątków roślinnych i zwierzęcych;

- zakup i montaż małych instalacji lub mikroinstalacji odnawialnych źródeł do produkcji energii elektrycznej lub do produkcji ciepła i energii elektrycznej (w tym kolektorów słonecznych);
- budowa, rozbudowa lub przebudowa sieci elektroenergetycznej w celu umożliwienia przyłączenia do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego źródeł wytwórczych wytwarzających energię elektryczną z energetyki wiatrowej (OZE);
- modernizacja oświetlenia ulicznego z montażem urządzeń do inteligentnego sterowania oświetleniem, montażem sterowalnych układów redukcji mocy oraz stabilizacji napięcia zasilającego;
- zakup niskoemisyjnych pojazdów komunikacji miejskiej.

Cele prezentowane w ramach tej dziedziny wynikają głównie z konieczności realizacji celów europejskich tzw. pakietu 3x20. Osiąganie tych celów związane jest z redukcją emisji dwutlenku węgla o 20%, zwiększeniem efektywności energetycznej o 20% oraz udziałem energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w ogólnym bilansie energetycznym na poziomie 20%. Cele te należy rozpatrywać w perspektywie do 2020 roku, natomiast cele dla poszczególnych krajów członkowskich różnią się. Na przykład w zakresie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych Polska ma do osiągnięcia w 2020 r. cel na poziomie 15%, natomiast na koniec 2013 r. osiągnięty został już poziom 11,9% (głównie dzięki spalaniu biopaliw stałych – 80%).

Narodowy Fundusz włącza się w realizację celów europejskich i krajowych, kładąc jednocześnie nacisk na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, przeciwdziałanie zmianom klimatu i redukcję potencjalnych jego skutków. Działania podejmowane w ochronie klimatu i atmosfery są zróżnicowane i obejmują szereg aktywności, od opracowania dokumentów planistycznych (programy ochrony powietrza) poprzez inwestycje związane ze wzrostem efektywności energetycznej, aż do działań mających zwiększyć produkcję energii ze źródeł odnawialnych. Dlatego też przyjęto, że głównym miernikiem określającym pomiar osiągnięcia tak postawionych celów w Narodowym Funduszu jest **ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla, wyrażana w Mg/rok**.

Główny obszar działalności w zakresie ochrony klimatu i atmosfery realizowały programy priorytetowe:

- Poprawa jakości powietrza (programy ochrony powietrza, Kawka – likwidacja niskiej emisji);
- Inteligentne sieci energetyczne;
- LEMUR - Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej;
- Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych;
- Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach;
- BOCIAN - Rozproszone, odnawialne źródła energii;
- Program dla przedsięwzięć dla odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji;
- Dopłaty na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na zakup i montaż kolektorów słonecznych dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych;
- Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii;
- System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme);
- Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki;
- Funkcjonowanie systemu handlu uprawnieniami do emisji oraz działalność Krajowego ośrodka bilansowania i zarządzania emisjami.

Na skutek zakończonych w 2014 r. przedsięwzięć, dla których potwierdzono osiągnięcie efektu, zmniejszeniu ulegnie emisja dwutlenku węgla o 58 tys. Mg/rok (z czego 38,9 tys. Mg/rok to wartość przypadająca na inwestycje realizowane z udziałem środków europejskich). W latach 2010-2014 zakończono realizację przedsięwzięć, które ograniczają lub pozwalają uniknąć emisji dwutlenku węgla w wysokości 3 423 tys. Mg/rok, natomiast tylko w 2014 r. zostały zawarte umowy,

które w przyszłości będą skutkowały wzrostem tych wartości o dodatkowe 1 647 tys. Mg/rok (w tym 658 tys. Mg/rok z tytułu podłączenia do Krajowego Systemu Energetycznego elektrowni wiatrowych).

Powyższe wielkości z umów zawartych w 2014 r. wynikają z dofinansowania zadań ze środków własnych Funduszu (917 tys. Mg/rok), środków europejskich (32 tys. Mg/rok) oraz środków z instrumentów Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego (698 tys. Mg/rok).

Drugim kluczowym miernikiem działalności w tym obszarze, realizującym zapisy m.in. pakietu 3x20, jest **ilość wyprodukowanej energii elektrycznej i ciepłej, wyrażana w MWh/rok. Jej produkcja zwiększyła się w okresie sprawozdawczym o 40 tys. MWh/rok.** Taki efekt osiągnięto głównie poprzez budowę kotła do produkcji energii w ramach wysokosprawnej kogeneracji przez Megatem EC-Lublin oraz budowę małej elektrowni wodnej na rzece Wetna o mocy 0,33 MW.

Umowy podpisane w tym samym przedziale czasowym zapewnią produkcję kolejnych 1 140 tys. MWh/rok. Osiągane efekty związane są głównie z budową elektrowni wiatrowych, biogazowni, elektrowni na biomasę i modernizacji kotłów celem dostosowania do spalania biomasy, instalacji małych OZE prowadzonych w ramach termomodernizacji budynków. **Realizacja umów podpisanych w 2014 r. powinna pozwolić na zwiększenie udziału energii pozyskiwanej z OZE w ogólnym bilansie Polski o około 0,13%.**

Rozpoczęto realizację m.in. następujących projektów:

Budowa farmy wiatrowej o mocy 10 MW w gminie Pawłów.

Kwota dofinansowania: pożyczka – 50 mln zł.

Budowa elektrowni wiatrowej o mocy 10 MWe wraz z infrastrukturą elektroenergetyczną. W wyniku realizacji przedsięwzięcia planuje się zmniejszenie emisji CO₂ na poziomie 19,5 tys. Mg/rok.

Zakład produkcji energii z biomasy zlokalizowany na terenie oczyszczalni ścieków we Wrześni.

Kwota dofinansowania: pożyczka – 28,6 mln zł.

Przewiduje się produkcję energii elektrycznej w wysokości 7,6 tys. MWh/rok, dodatkowym efektem będzie produkcja energii ciepłej o wielkości 104 tys. GJ/rok.

Budowa 6 siłowni wiatrowych o łącznej mocy 9 MW w strefie przemysłowej Błonie Pass.

Kwota dofinansowania: pożyczka – 42,4 mln zł.

Przewidywana produkcja energii elektrycznej to 14,1 tys. MWh/rok.

Budowa sieci elektroenergetycznej umożliwiającej przyłączenie farmy wiatrowej Biały Bór.

Kwota dofinansowania: dotacja – 26,1 mln zł.

Wskaźnik osiągnięcia celu PP w postaci ilości energii z OZE wprowadzonej do KSE wyrażonej w MWh/rok tylko z realizacji tego projektu (299,4 tys. MWh/rok) stanowić będzie 38% ilości energii planowanej do uzyskania/wprowadzenia do KSE w wyniku realizacji 11. projektów, dla których umowy podpisano w 2014 r.

Modernizacja instalacji do rektyfikacji alkoholu etylowego poprzez realizację układu do regeneracji ciepła wg. technologii firmy Katzen INC w ZPE.

Kwota dofinansowania: pożyczka – 30,3 mln zł.

Inwestycja dotyczy zastosowania technologii produkcji bioetanolu i wyróżnia się wysoką sprawnością i wydajnością procesu, optymalizacji zużycia surowców i nośników energii. Jest to technologia czysta, nie obciążająca środowiska odpadami, oparta na procesach fermentacji, umożliwiająca przetwarzanie biomasy (ziarna kukurydzy) na alkohol etylowy oraz paszę dla zwierząt. Przewidywana oszczędność zużycia energii to 54,7 tys. MWh/rok.

Trzecim podstawowym wskaźnikiem osiągnięcia celu jest **ilość zaoszczędzonej energii, wyrażana w MWh/rok**. Oszczędność ta w 2014 r. wyniosła 74 tys. MWh/rok (z czego 34,5 tys. przypada na środki europejskie).

Przedsięwzięcia realizowane w ramach umów zawartych w tym okresie spowodują zwiększenie tej wartości o dodatkowe 300 tys. MWh/rok (138 tys. MWh/rok ze środków europejskich).

Rozpoczęto realizację m.in. następujących projektów:

Budowa elektrowni na biogaz w miejscowości Darskowo i Złocieniec gm. Złocieniec.

Kwota dofinansowania: dotacja – 7,9 mln zł i pożyczka – 12,7 mln zł.

Inwestycja składa się z dwóch biogazowni o mocy 0,999 MW każda. Głównym celem realizacji przedsięwzięcia jest produkcja energii elektrycznej oraz ciepła z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Energia elektryczna i ciepła będzie pozyskiwana ze spalania biogazu, powstałego w procesie fermentacji beztlenowej substratów pochodzenia rolniczego. Przewiduje się ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ o wielkości 15,1 tys. Mg/rok i zwiększenie produkcji energii cieplnej z biogazu o 48,1 tys. GJ/rok.

Likwidacja niskiej emisji realizowana przy współpracy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Kwota dofinansowania: dotacja – 43,2 mln zł.

Celem przedsięwzięcia jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza na terenie miast: Kraków, Andrychów, Oświęcim, Wadowice i Miechów.

Realizacja przedsięwzięcia spowoduje zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych o:

- Pył PM_{2,5} – 134,9 Mg/rok;
- Pył PM₁₀ – 142,7 Mg/rok;
- CO₂ – 20,8 tys. Mg/rok;
- SO₂ – 345,9 Mg/rok;
- NO_x – 41,7 Mg/rok;
- Benzo(a)piren – 98,4 kg/rok.

Inteligentna Sieć Ciepłownicza („ISC”) w spółce Dalkia Warszawa S.A.

Kwota dofinansowania: dotacja – 15,9 mln zł.

Sieć ciepłownicza zostanie wyposażona w infrastrukturę do monitorowania efektywności procesu przesyłu ciepła oraz optymalizacji jej pracy. Powstanie możliwość optymalnego doboru parametrów czynnika grzewczego w źródłach i sterowania urządzeniami tak, aby przesył ciepła odbywał się optymalnie, to jest z minimalnymi stratami na przesył oraz wykorzystując najbardziej efektywne ekologicznie dostępne źródła.

Przewiduje się ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ o wielkości 14,4 tys. Mg/rok oraz zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną o 123,4 tys. GJ/rok.

Zakup i dostawa niskoemisyjnych autobusów na potrzeby komunikacji miejskiej świadczonej przez MPK w Częstochowie.

Kwota dofinansowania: dotacja – 65,9 mln zł.

Zakup 40 niskoemisyjnych autobusów w tym: 25 autobusów o dł. 12 m i 15 autobusów o dł. 18 m. Autobusy wyposażone będą fabrycznie zainstalowany silnik spalający gaz CNG, o zapłonie iskrowym, spełniający normę emisji zanieczyszczeń Euro-6. Dodatkowo autobusy posiadać będą silnik elektryczny oraz baterie litowo-jonowe, które gromadzą energię odzyskaną w trakcie hamowania. Autobusy wykorzystywane będą na potrzeby komunikacji miejskiej na terenie Częstochowy. Planowany efekt ekologiczny wynosi 851 Mg/rok.

Ważnym działaniem na rzecz ochrony środowiska, poprawy komfortu życia mieszkańców i ich stanu zdrowia jest realizacja przedsięwzięć związanych z likwidacją niskiej emisji. W tym względzie wyróżniają się działania związane z zawarciem w 2014 r. umów z 11. wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, na dofinansowanie

działań w zakresie likwidacji 34 tys. szt. lokalnych węglowych źródeł ciepła (w tym z umów zawartych w 2014 r. – 19 tys. szt.). W wyniku ich realizacji planowane jest wyeliminowanie spalania 106 tys. ton węgla rocznie w lokalnych nieefektywnych źródłach ciepła (z tego z umów zawartych w 2014 r. – 61 tys. ton/rok). W ramach podpisanych tylko w 2014 r. **umów zmniejszeniu ulegnie emisja pyłów PM_{2,5} o 396 Mg/rok i pyłów PM₁₀ o 419 Mg/rok**. W celu zmniejszenia niskiej emisji Narodowy Fundusz wspiera ponadto projekty z zakresu wymiany pojazdów komunikacji miejskiej na niskoemisyjne, tworzenie pro-gramów ochrony powietrza oraz działania związane ze wzrostem efektywności energetycznej budynków.

W 2014 r. zakończono realizację działań związanych z dofinansowaniem **zakupu i montażu kolektorów słonecznych**. Narodowy Fundusz miał duży wpływ na pobudzenie rozwoju tego sektora, w związku z dofinansowaniem od 2010 r. zakupu i montażu kolektorów o łącznej powierzchni 483,8 tys. m², co stanowi blisko jedną trzecią łącznej ich powierzchni zainstalowanej w Polsce na koniec 2013 r. (ok. 1,48 mln m²). W 2014 r. program ten został zakończony ze względu na osiągnięcie zakładanych celów.

W 2014 r. został uruchomiony nowatorski w skali kraju program adresowany do dysponentów budynków mieszkalnych (właściciele, współwłaściciele, użytkownicy wieczystych) pt. „Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Część 4) Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii”. Celem programu jest promowanie nowych technologii OZE oraz postaw prosumenckich (podniesienie świadomości inwestorskiej i ekologicznej), a także rozwój rynku dostawców urządzeń i instalatorów oraz zwiększenie liczby miejsc pracy w tym sektorze. Dofinansowanie przedsięwzięć obejmuje zakup i montaż nowych instalacji i mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii typu prosumenckiego do produkcji energii elektrycznej lub ciepła i energii elektrycznej, dla potrzeb budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub wielorodzinnych, w tym dla wymiany istniejących instalacji na bardziej efektywne i przyjazne środowisku.

Planowane do osiągnięcia efekty ekologiczne z umów zawartych w 2014 r. to produkcja energii z odnawialnych źródeł – 15 tys. MWh/rok oraz ograniczenie lub uniknięcie emisji dwutlenku węgla – 9 tys. Mg/rok.

W zakresie ochrony klimatu i atmosfery nastąpił, w stosunku do 2013 r., wzrost o ponad **200** mln zł kwoty wypłaconych dotacji. Wiąże się to m.in. z koniecznością rozdysponowania środków uzyskanych ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji, które mogą być wydane jedynie w formie dotacyjnej.

Zakończono realizację m.in. następujących projektów:**Budowa kotła o wydajności parowej 50 t/h do produkcji energii w ramach wysokosprawnej kogeneracji, MEGATEM EC-Lublin Sp. z o.o.**

Kwota dofinansowania: pożyczka – 10,8 mln zł.

Przewidywana produkcja w kogeneracji: energii elektrycznej w wysokości 36,7 tys. MWh/rok i ciepła w wysokości 427,1 tys. GJ/rok.

Budowa małej elektrowni wodnej w Obornikach na rzece Wełna o mocy 0,33 MW.

Kwota dofinansowania: pożyczka – 7,5 mln zł.

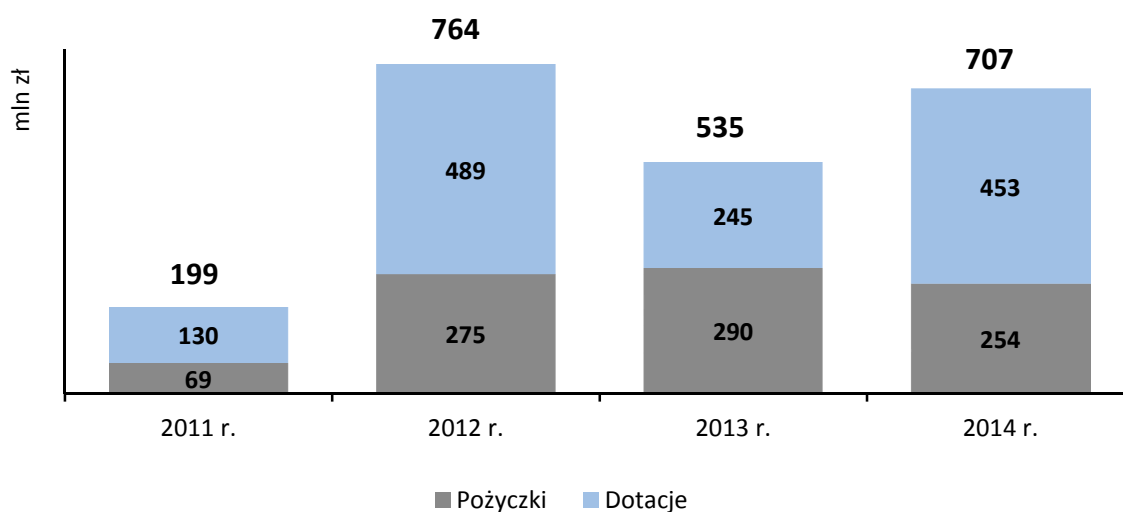
Przewidywana produkcja energii w wysokości 1,1 tys. MWh/rok.

Rozpoczęto m.in. realizację projektu:**Rozbudowa węzła dekantacji i filtracji szlamów podestylacyjnych w Zakładzie w Inowrocławiu, Soda Polska Ciech S.A.**

Kwota dofinansowania: dotacja z IV Priorytetu PO liŚ – 10,9 mln zł.

W wyniku realizacji projektu zostanie rozbudowana i zmodernizowana instalacja utylizacji odpadów, pozyskiwane i przetworzone wapno posodowe wykorzystywane będzie jako nawóz wapienny w rolnictwie. Uzyskany efekt to zwiększenie o 2 000 tys. Mg/rok odpadów odzyskiwanych w przedsiębiorstwie.

Rys. 11 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na finansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony klimatu i atmosfery

W ramach programu „System zielonych inwestycji GIS” Część 5) Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych, wypłaconych zostało w 2014 r. łącznie ponad **241** mln zł, co oznacza wzrost o ponad **156** mln zł wypłat z tego programu w stosunku do 2013 r. Środki w kwocie ok. **228** mln zł z opłat wynikających z ustawy Prawo energetyczne, za pośrednictwem rezerwy celowej w budżecie państwa, zostały przekazane na sfinansowanie zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe. Około **19** mln dotacji zostało wypłaconych również na „System zielonych inwestycji GIS” Część 4) Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu przyłączenia źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej (OZE) – w 2013 r. nie było w ramach tego programu wypłat.

W 2014 r. w zakresie ochrony klimatu i atmosfery podpisano 867 umów na kwotę dofinansowania **1.501.301** tys. zł, z tego:

- 79 umów pożyczek na kwotę **642.703** tys. zł;

- 159 umów dotacji na kwotę **792.244** tys. zł;
- 629 umów ze środków europejskich na kwotę **66.354** tys. zł.

II.5. Ochrona i kształtowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych

Cel: Zatrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody.

Wyżej wymieniony cel realizowany jest poprzez następujące działania:

- prowadzeniem czynnej ochrony ekosystemów oraz występujących w nich siedlisk i gatunków;
- renaturyzacją siedlisk przyrodniczych zdegradowanych i zniekształconych przez człowieka;
- ochroną, restytucją i reintrodukcją gatunków;
- monitoringiem stanu zasobów przyrodniczych;
- prowadzeniem hodowli zachowawczej zanikających pierwotnych ras zwierząt;
- ochroną przeciwpożarową;
- ograniczeniem antropopresji wynikającej z rozwoju turystyki na obszarach parków narodowych;
- kompleksowym ograniczeniem emisji zanieczyszczeń z budynków parków narodowych;
- wykupem gruntów realizowanym w trybie pierwokupu na rzecz Skarbu Państwa;
- ochroną i rewaloryzacją zabytkowych parków i ogrodów.

Główny obszar działalności w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu realizowały programy priorytetowe:

- Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo;
- Ochrona obszarów cennych przyrodniczo Część 1) Zrównoważony rozwój rejonu Puszczy Białowieskiej;
- Ochrona obszarów cennych przyrodniczo Część 3) Wsparcie działań Białowieskiego Parku Narodowego ze środków przekazanych przez EkoFundusz;
- Współfinansowanie V osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – Ochrona Przyrody i Kształtowanie Postaw Ekologicznych Część 1) Dla potencjalnych beneficjentów PO IIŚ;
- Współfinansowanie V osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – Ochrona Przyrody i Kształtowanie Postaw Ekologicznych Część 2) Dla parków narodowych – beneficjentów PO IIŚ.

W 2014 r. Narodowy Fundusz kontynuował dofinansowanie projektów, których celem jest utrzymanie różnorodności biologicznej ekosystemów. Fundusz dofinansował szereg działań związanych z szeroko pojętą ochroną przyrody i propagował zachowanie w stanie nienaruszonym cennych obszarów przyrodniczych.

W wyniku działań podejmowanych w 2014 r. beneficjenci przy wsparciu Narodowego Funduszu **przywrócili lub zapewnili ochronę właściwego stanu ekosystemów na powierzchni 235 tys. ha. Efekt ten uzyskano w ramach realizacji 92. projektów, zlokalizowanych m.in. na obszarach 20. parków narodowych (87% wszystkich polskich parków).**

Ponadto wskutek podpisanych w 2014 r. umów właściwa ochrona ekosystemów zostanie w przyszłości przywrócona lub zapewniona na obszarze 792. tys. ha. Efekt ten zostanie osiągnięty w ramach realizacji 64. projektów przyrodniczych.

Ponadto na skutek realizacji przedsięwzięć z zakresu **ochrony gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych, ułatwiono ochronę 140. gatunków z ww. księgi takich jak: żubr, wodniczka, orlik grubodzioby, głuszc i cietrzew.** Efekt ten uzyskiwano z realizacji 17. projektów przyrodniczych, zlokalizowanych m.in. na obszarach 5. parków narodowych. Rezultatem przyszłej realizacji umów podpisanych w 2014 r. będzie ochrona kolejnych 307. gatunków z czerwonej księgi. Efekt zostanie osiągnięty wskutek realizacji 35. projektów przyrodniczych.

Dokumenty strategiczne będące podstawą realizacji działań w tym obszarze:

- Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r. – cel 1.3 Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 – Cel 1. Kierunek działań 1.4 Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu;
- Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2014-2020 (projekt).

W 2014 r. realizując cele ustawowe pierwokupu gruntów położonych na obszarach parków narodowych, Narodowy Fundusz wspomógł **wykup od prywatnych właścicieli 435 ha gruntów na cele przyrodnicze**. Grunty te stały się własnością Skarbu Państwa, nadzór nad nimi sprawują parki narodowe, które mają zapewnić ich prawidłową ochronę. Wykupu dokonano w 5. parkach, z czego największą część stanowi wykup gruntów w Biebrzańskim Parku Narodowym (427 ha).

Poprzez realizację różnorodnych działań związanych z ochroną ekosystemów i gatunków zagrożonych wspierano także ochronę prowadzoną **na obszarach Natura 2000**. W 2014 r. zrealizowano na tych obszarach 42 projekty z zakresu: ograniczenia antropopresji, wykupu gruntów, czynnej ochrony m.in. torfowisk, reintrodukcji gatunków, ograniczenia niskiej emisji i wiele innych.

Rozpoczęto realizację m.in. następujących projektów:

Ochrona ex situ żubra *Bison bonasus* w rezerwacie "Żubrowisko" na terenie Nadleśnictwa Kobiór.

Kwota dofinansowania: dotacja – 1,7 mln zł.

Przedsięwzięcie, realizowane w latach 2014-2017, ma na celu utrzymanie populacji żubra w rezerwacie „Żubrowisko” w Nadleśnictwie Kobiór, w ramach zatwierdzonej przez Ministra Środowiska „Strategii ochrony żubra *Bison bonasus* w Polsce”.

Oceny stanu zasobów przyrodniczych oraz występujących zagrożeń w Basenie Dolnym doliny Biebrzy.

Kwota dofinansowania: dotacja – 1,8 mln zł.

Przedsięwzięcie, dzięki nowoczesnemu połączeniu danych teledetekcyjnych (skaningu, hiperspektralnych i termalnych) umożliwi opracowanie danych przestrzennych w sposób, który pozwoli na podniesienie jakości zarządzania zasobami przyrodniczymi największego w Polsce parku narodowego do poziomu, który do tej pory był nieosiągalny. Przeprowadzone analizy pozwolą na ocenę i charakterystykę kondycji ekosystemów i gatunków, ich precyzyjne mapowanie oraz będą bazą referencyjną do monitorowania efektów zadań ochronnych prowadzonych w Biebrzańskim Parku Narodowym.

Modernizacja Rezerwatu Pokazowego Żubrów - budowa pawilonu edukacyjnego w Białowieskim Parku Narodowym, etap I i II.

Kwota dofinansowania: dotacja – 12,7 mln zł.

Przedsięwzięcie jest etapem kompleksowej modernizacji Rezerwatu Pokazowego Żubrów. Wybudowany pawilon edukacyjny stanowić będzie budynek pasywny łączący nowoczesne rozwiązania z tradycyjnymi motywami architektonicznymi.

Czynna ochrona siedlisk włośniczników i udrożnienie korytarza ekologicznego zlewni rzeki Drawy w Polsce.

Kwota dofinansowania: dotacja – 13,8 mln zł.

Projekt wdrażany na rzekach Pomorza Zachodniego (Drawa, Korytnica oraz Radew i Grabowa), mający na celu ochronę siedlisk włośniczników (roślina z rodziny jaskrowatych) przed występowaniem niekorzystnych przekształceń środowiska, które powodują ich ustępowanie oraz zwiększenie świadomości społeczeństwa, dotyczącej zagadnień usług ekosystemowych i zrównoważonego rozwoju gospodarczego w rejonie rzek włośnicznikowych.

W ramach tej dziedziny realizowane są także działania związane z **ochroną zabytkowych parków i ogrodów**. W 2014 roku zakończono realizację rewaloryzacji 13. założeń parkowych i pałacowo-ogrodowych o powierzchni 108 ha.

Ważnym aspektem działań podejmowanych przez Narodowy Fundusz w zakresie ochrony przyrody jest wspieranie projektów realizowanych ze środków europejskich, tj. LIFE+ i Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach V Priorytetu – Ochrona Przyrody i Kształtowanie Postaw Ekologicznych. Ponadto Narodowy Fundusz prowadzi realizację efektów z zakresu ochrony przyrody w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Dzięki środkom z LIFE+ zrealizowane zostaną projekty związane m.in. z ochroną 22. gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych (np. włosieniczników – przepięknych roślin z rodziny jaskrowatych, ptaków strefowych takich jak: orlik krzykliwy, gadożer, włośchatki itd.) oraz zostanie zwiększona o 96 tys. ha powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono właściwy stan ekosystemów (m.in. poprzez kompleksowy monitoring dynamiki drzewostanów Puszczy Białowieskiej).

Syntetyczne informacje dotyczące wdrażania przez Narodowy Fundusz projektów z LIFE+ podane zostały w rozdziale II.6.8 Sprawozdania.

W ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego w roku 2014 w dziedzinie ochrony przyrody wdrażany był program PL02 „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów”. Zakres Programu koncentruje się, przede wszystkim, na:

- wzroście efektywności zarządzania oraz monitorowania obszarów Natura 2000;
- wzroście odporności rodzimych ekosystemów na presję inwazyjnych gatunków obcych;
- wzroście świadomości społecznej nt. różnorodności biologicznej oraz edukacji w tym zakresie w powiązaniu ze zmianami klimatycznymi i ekonomiczną wartością ekosystemów.

W ramach tego programu w 2014 r. zawarto 52 umowy. Wykonanych zostanie 27 planów ochrony lub zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, zostanie przeprowadzonych 56 monitoringów obszarów Natura 2000 oraz 14 inwentaryzacji i/lub monitoringów występowania inwazyjnych gatunków. Ponadto działaniami promocyjnymi i edukacyjnymi z zakresu różnorodności biologicznej objętych zostanie 1,2 mln osób.

Wyплаты środków na ochronę przyrody i krajobrazu utrzymują się w ostatnich trzech latach na zbliżonym poziomie. Największe wypłaty środków zostały dokonane na zadania termomodernizacyjne z zastosowaniem OZE w „Roztoczańskim Centrum Naukowo-Dydaktycznym „Zwierzyniec-Biały Słup” – ok. 6 mln zł. Kampinoski Park Narodowy został dofinansowany kwotą ok. 3,5 mln zł na „Ochronę przyrody poprzez zmniejszenie emisji spalin do atmosfery dzięki wykonaniu termomodernizacji budynków KPN”.

Współfinansowanie Priorytetu V PO IiŚ dotacjami Narodowego Funduszu uzależnione jest od realizacji projektów wdrażanych przez Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych. Wypłaty dotacji Narodowego Funduszu są skorelowane z wypłatami środków z V Priorytetu PO IiŚ.

Wypłaty środków Narodowego Funduszu na współfinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu utrzymują się w ostatnich latach na poziomie około 45 mln zł rocznie. W 2014 r. wypłacono 44 mln zł, w tym 3 mln zł w formie zwrotnej (pożyczki na zachowanie płynności finansowej projektów współfinansowanych środkami europejskimi).

Zakończono realizację m.in. następujących projektów:**Zbudowanie systemu informacji przestrzennej dla ochrony Babiogórskiego PN oraz obszarów Natura 2000.**

Kwota dofinansowania: dotacja – 589 tys. zł.

Przedsięwzięcie miało na celu stworzenie jednolitego systemu zarządzania danymi przestrzennymi i przyrodniczymi w Babiogórskim PN poprzez zakup sprzętu informatycznego, specjalistycznego oprogramowania oraz map numerycznych, uwzględniających potrzeby powstającego planu ochrony Babiogórskiego PN.

Rewaloryzacja Parku Mużakowskiego w Łęknicy.

Kwota dofinansowania: dotacja – 1,2 mln zł.

Przedsięwzięcie miało na celu rewaloryzację polskiej części zabytkowego Parku Mużakowskiego (woj. lubuskie) wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO jako dzieła geniuszu ludzkiego i wyjątkowego przykładu europejskiego parku krajobrazowego.

Ograniczenie antropopresji wynikającej z rozwoju turystyki na obszarze Błędnych Skał poprzez budowę i modernizację małej infrastruktury turystycznej w Parku Narodowym Gór Stołowych – II etap – szlak powrotny.

Kwota dofinansowania: dotacja – 1,3 mln zł.

Przedsięwzięcie miało na celu ochronę cennych przyrodniczo Błędnych Skał podlegających bardzo silnej antropopresji (ok. 350 tys. turystów/rok) poprzez wykonanie małej infrastruktury turystycznej ukierunkowującej ruch turystów pieszych i stanowi uzupełnienie realizowanego równolegle projektu PO IiŚ koncentrującego się na turystach zmotoryzowanych (parking z zapleczem socjalnym).

Ochrona cennych gatunków ptaków i roślin w Biebrzańskim Parku Narodowym – wykup gruntów.

Kwota dofinansowania: dotacja – 2,3 mln zł.

Łącznie 12 przedsięwzięć miało na celu wykup, w ramach wykonania pierwokupu na rzecz Skarbu Państwa, 427. ha gruntów stanowiących siedliska cennych gatunków ptaków, (m.in. wodniczka, orlik grubodzioby, cietrzew), co pozwoliło na objęcie ich zabiegami ochrony czynnej przez Biebrzański PN.

W 2014 r. w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu podpisanych zostało łącznie 135 umów na kwotę dofinansowania **115.168** tys. zł, z tego:

- 8 umów pożyczek na kwotę **3.092** tys. zł;
- 85 umów dotacji na kwotę **62.953** tys. zł;
- 42 umowy ze środków europejskich na kwotę **49.123** tys. zł.

II.6. Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju i tworzenia podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego**II.6.1. Monitoring Środowiska**

Cel: Wspomaganie systemu zarządzania jakością środowiska poprzez monitoring środowiska i działania Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej oraz zadań Państwowego Monitoringu Środowiska.

W ramach realizacji powyższego celu Narodowy Fundusz finansował działania związane m.in. z:

- wspieraniem działalności Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej, realizowanej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy;
- badaniami z zakresu Państwowego Monitoringu Środowiska;

- rozbudową zaplecza technicznego Państwowego Monitoringu Środowiska oraz zakupami wyposażenia laboratoriów wykonujących badania na rzecz tego programu;
- zakupami środków trwałych niezbędnych do wykonania pomiarów stanu środowiska.

Dokumenty strategiczne będące podstawą realizacji działań w tym obszarze:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/39/UE zmieniająca dyrektywy 2006/60/WE i 2008/105/WE w zakresie substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej;
- Ramowa Dyrektywa ws. Strategii Morskiej oraz w atmosferze nadmorskiej dla potrzeb EMEP/GAW/WMO/HELCOM.

Narodowy Fundusz dofinansował realizację i wsparcie Programu Państwowego Monitoringu Środowiska, nadzorowanego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska oraz wsparcie realizacji ustawowych zadań Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, polegających na zapewnieniu osłony hydrologiczno-meteorologicznej kraju.

Państwowy Monitoring Środowiska jest systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Jego głównym celem jest wspomaganie działań na rzecz ochrony środowiska.

W 2014 r. ze środków Narodowego Funduszu dofinansowano działalność bieżącą Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej (zakupy niezbędnego sprzętu i materiałów eksploatacyjnych, prace remontowo-budowlane na stacjach pomiarowych, a także inne koszty niezbędne do prawidłowej działalności PSHM), zadania inwestycyjne takie jak: budowa radaru meteorologicznego na Górze Św. Anny oraz zakup 8. pojazdów przeznaczonych dla ekip serwisowo-technicznych i pomiarowych oraz 6. pojazdów dla ekip inspektorskich i pomiarowych. Zakupiony nowy sprzęt zastąpi wyeksploatowane samochody użytkowane od 2002 r.

W wyniku działań podejmowanych w 2014 r., przy wsparciu Narodowego Funduszu, beneficjenci utrzymali **sieć 62. stacji pomiarowo-obszernych**, która ma na celu zapewnienie

informacji o środowisku, przewidywaniu zagrożeń itd. Ponadto wskutek podpisanych w 2014 r. umów zostaną zmodernizowane 2 stanowiska pomiarowe.

O skali i różnorodności podejmowanych działań świadczą zakresy prowadzonych prac. W wyniku realizacji umów w 2014 r. zakończono m.in. modernizację wyposażenia w Laboratorium WIOŚ w Opolu, prowadzono monitoring Bałtyku w strefie głębokomorskiej, wykonano ocenę stanu klimatu akustycznego środowiska w skali kraju, wzmocniono system monitoringu wód przejściowych i przybrzeżnych, dofinansowano wdrożenie wymagań dyrektywy INSPIRE/Dostosowanie zasobów danych przestrzennych PMŚ do wymagań dyrektywy INSPIRE-Etap I.

W zakresie monitoringu środowiska dofinansowywana była głównie Państwowa Służba Hydrologiczno-Meteorologiczna, która w 2014 r. otrzymała dotacje w łącznej kwocie ok. 65 mln zł. Po raz pierwszy w okresie działania Narodowego Funduszu udzielono w 2014 r. dofinansowania w formie pożyczki, kwotą ok. 540 tys. zł, Instytutowi Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowemu Instytutowi Badawczemu na „Zakup spektrometru absorpcji atomowej i mineralizatora mikrofalowego do mineralizacji próbek środowiskowych”.

W 2014 r. w zakresie monitoringu środowiska podpisano 34 umowy na kwotę dofinansowania **128.490** tys. zł, z tego:

- 1 umowę pożyczki na kwotę **568** tys. zł;
- 33 umowy dotacji na kwotę **127.922** tys. zł.

W 2014 r. zostały zawarte również dwie umowy z zakresu monitoringu środowiska ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego (PL03), na łączną kwotę dofinansowania 5 mln zł. Celem jednego z projektów jest zapewnienie wysokiej jakości i kompletności danych monitoringu jakości powietrza poprzez zakup niezbędnego sprzętu pomiarowego oraz dostosowanie zaplecza badawczego do wymagań odpowiednich norm. Drugi projekt ma za zadanie stworzenie zintegrowanego systemu monitorowania geodanych, służących poprawie jakości powietrza w Krakowie.

Rozpoczęto realizację m.in. projektu:

Monitoring stanu chemicznego oraz ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w latach 2015-2018.

Kwota dofinansowania: dotacja – 11,2 mln zł.

Dzięki realizacji przedsięwzięcia uzyskane zostaną wyniki stanu wód, a to będzie miało istotne znaczenie dla aktualizacji planów gospodarowania wodami dla obszarów dorzeczy w Polsce. Ocena stanu wód stanowi nieodłączny element dokumentacji planistycznej, o której mowa z art. 114 ustawy Prawo wodne.

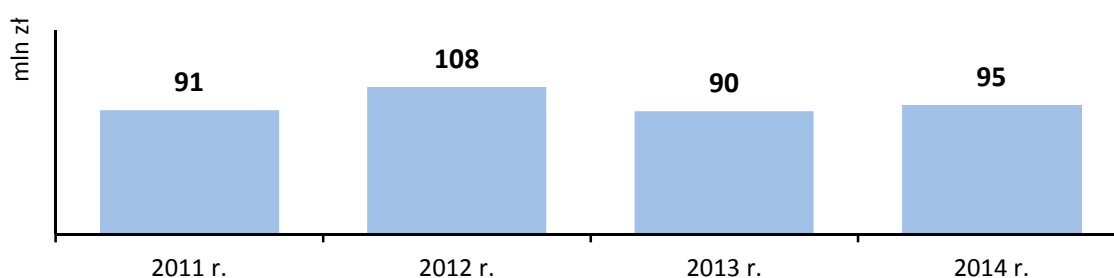
Zakończono realizację m.in. projektu:

Budowa Katastru Wodnego przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej.

Kwota dofinansowania: dotacja – 10,5 mln zł.

W ramach realizacji umowy trwały prace nad budową systemu informacyjnego o gospodarowaniu wodami na obszarze kraju. System zawiera m.in. informacje o: danych z sieci hydrograficznej, stanie zasobów wodnych, źródłach zanieczyszczeń wód, stanie biologicznym wód, obszarach ochronnych, urządzeniach wodnych i użytkowaniu wód.

Rys. 12 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na finansowanie monitoringu środowiska w formie dotacyjnej

II.6.2. Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków

Cel: Podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych oraz poważnych awarii, usprawnienie usuwania ich skutków, wsparcie adaptacji obszarów wrażliwych na zmiany klimatu (SPA 2020) oraz wzmocnienie wybranych elementów zarządzania środowiskiem.

W wyniku działań podejmowanych w 2014 r., w ramach realizacji założonego celu, beneficjenci przy wsparciu Narodowego Funduszu **zakupili specjalistyczny sprzęt (130 szt.) niezbędny do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń.**

Zakupiono m.in. 71 samochodów pożarniczych (w tym 68 dla jednostek ochotniczych straży pożarnych), 1 samochód terenowy, 1 samochód patrolowy, 1 łódź patrolową oraz mniejszy, specjalistyczny sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych. Wsparto Państwową Straż Pożarną, ochotnicze straże pożarne, Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Policję i samorządy. Ponadto w wyniku

podpisanych w 2014 r. umów zakupione zostaną m.in.: 73 samochody pożarnicze (w tym 68 dla jednostek ochotniczych straży pożarnych), 7 samochodów laboratoriów, 5 łodzi, 1 samochód terenowy, 1 samochód patrolowy oraz inny sprzęt specjalistyczny (w sumie 134 szt.). W ramach tego obszaru dofinansowano także: prowadzenie szkoleń z zakresu zagrożeń środowiska, opracowanie metod i narzędzi do analizowania zagrożeń oraz wsparcie techniczne Krajowego Systemu Reagowania Kryzysowego oraz Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Odrębnym aspektem działań prowadzonych w obrębie omawianej dziedziny i przyjętego celu była realizacja zadań związanych z ochroną przeciwpowodziową oraz ochroną przed zagrożeniami ekologiczno-chemicznymi.

Beneficjenci, przy wsparciu Narodowego Funduszu, wskutek podpisanych w 2014 r. umów, obejmą 65,9 tys. osób **środkami ochrony przed zagrożeniami powodziowymi i ekologiczno-chemicznymi. Główny efekt (65,6 tys. osób) osiągnięty zostanie poprzez rozbudowę lub przebudowę wałów rzeki Wisły, Łęg i Trześniówki.** Natomiast pozostała część efektu wynika z zakupu 4. lekkich samochodów specjalnych do rozpoznawania i usuwania skutków zagrożeń ekologiczno-chemicznych. Ponadto w 2014 r. dofinansowano usuwanie szkód powodziowych, w tym: odtworzenie międzywala rzeki Dunajec i odbudowę budowli regulacyjnych na Dolnej Wiśle.

Zakończono realizację m.in. następujących projektów:

Budowa dwóch specjalistycznych statków (lodołamaczy) do prowadzenia czynnej osłony przeciwlodowej w ramach ochrony przeciwpowodziowej realizowanej na rzece Odrze.

Kwota dofinansowania: dotacja – 35,5 mln zł.

Wykonano dwa lodołamacze, które przyczynią się do zmniejszenia negatywnego wpływu zjawisk lodowych występujących na Odrze.

Zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych dla Ochotniczych Straży Pożarnych; Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Kwota dofinansowania: dotacja – 7,5 mln zł.

Umowa w ramach której zrealizowano zakup największej liczby sprzętu ratowniczego – samochodów pożarniczych dla OSP.

Poprawa Ochrony Przeciwpowodziowej Lewina Brzeskiego na rzece Nysie Kłodzkiej – projekt dofinansowany dotacją z III Priorytetu PO IiŚ – 80,1 mln zł, zakończony rzeczowo.

Realizacja kompleksowego projektu pozwoliła zwiększyć przepustowość dla przepływu wielkich wód w dolnym biegu rzeki Nysy Kłodzkiej, co prowadzi do zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców miasta Lewin Brzeski i Skorogoszcz oraz mniejszych miejscowości położonych w dolinie Nysy Kłodzkiej.

W ramach obszaru „zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków” Narodowy Fundusz realizuje także zadania finansowane ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w zakresie III Priorytetu.

W ramach wskazanego priorytetu realizowane są trzy działania:

- 3.1 – Retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego;
- 3.2 – Zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom;
- 3.3 – Monitoring środowiska.

Działanie 3.1 – Retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego

Ważnym z punktu widzenia realizacji priorytetu było wyjaśnienie kwestii zgodności projektów przeciwpowodziowych z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej. W połowie 2014 r. KE potwierdziła tę zgodność dla dwóch dużych projektów realizowanych na Wrocławskim Węźle Wodnym, co odblokowało możliwość certyfikacji wydatków w tych projektach. Z końcem 2014 r. przekazano do KE dokumenty potwierdzające zgodność z RDW dla 12. małych projektów.

Projekty z tego działania koncentrują się na poprawie stanu ochrony przed powodzią, zwiększając możliwości przyspieszenia i sterowania spływem wód opadowych i roztopowych, jak również przed suszami, przyczyniając się do zwiększenia ilości wody retencjonowanej na obszarach leśnych. Projekty realizowane są na terenie województw: zachodniopomorskiego, podkarpackiego, dolnośląskiego, opolskiego, kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, pomorskiego oraz mazowieckiego.

Największą inwestycją realizowaną w ramach tego działania jest projekt modernizacji Wrocławskiego Węzła Wodnego. Realizacja zadania poprawi zabezpieczenie przeciwpowodziowe terenów usytuowanych na obszarze Wrocławia oraz miejscowości zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie. Kwota dofinansowania z III Priorytetu PO liŚ to **548** mln zł.

Kolejnym strategicznym projektem jest modernizacja zbiornika wodnego Nysa w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego – etap I, mającym na celu eliminację zagrożenia katastrofą zbiornika oraz zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej dla mieszkańców miasta Nysy wraz z pobliskimi miejscowościami. Kwota dofinansowania z III Priorytetu PO liŚ to **341** mln zł.

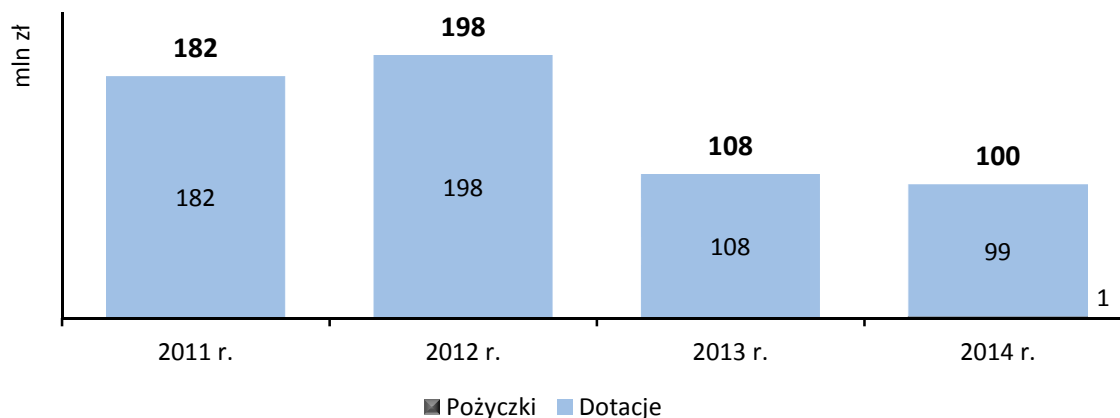
Istotny jest również projekt „Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa powodziowego stopnia wodnego Włocławek”. Realizacja projektu doprowadzi do poprawy stanu technicznego i bezpieczeństwa obiektów Stopnia Wodnego we Włocławku, zmniejszenia efektu bariery istniejącego stopnia wodnego dla migracji ryb, poprzez przebudowę przepławki oraz poprawa zabezpieczenia przeciwpowodziowego w tym rejonie. W 2014 r. została oddana do użytku przebudowana przepławka. Kwota dofinansowania z III Priorytetu PO liŚ to **74** mln zł.

Działanie 3.2 - Zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom

Projekty realizowane są na terenie całego kraju i mają za zadanie przyczynić się do zapobiegania i ograniczenia skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałania poważnym awariom. Beneficjentami realizującymi projekty w tym działaniu są: Państwowa Straż Pożarna, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. W 2014 r. została podpisana kolejna umowa z Komendą Główną Państwowej Straży Pożarnej na przedsięwzięcie „Zwiększenie skuteczności prowadzenia długotrwałych akcji ratowniczych”.

Największe wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu, w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwania ich skutków, występowały w latach 2011-2012 i związane były z usuwaniem skutków powodzi z 2010 r.

Rys. 13 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na finansowanie zapobiegania klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków

W 2014 r. w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwania ich skutków podpisanych zostało 46 umów na kwotę dofinansowania **258.454** tys. zł, z tego:

- 1 umowa pożyczki na kwotę **700** tys. zł;
- 44 umowy dotacji na kwotę **87.820** tys. zł;
- 1 umowa ze środków europejskich na kwotę **169.934** tys. zł.

II.6.3. Edukacja ekologiczna

Cel: Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju.

W ramach realizacji powyższego celu Narodowy Fundusz finansował działania związane m.in. z:

- kształtowaniem postaw społeczeństwa z wykorzystaniem mediów tradycyjnych i internetu;
- aktywizacją społeczeństwa dla zrównoważonego rozwoju kraju;
- kształceniem i wymianą najnowszej wiedzy oraz wsparciem systemu edukacji w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju;
- wyposażeniem obiektów infrastruktury służącej edukacji ekologicznej, a dokładniej wyposażeniem i doposażeniem centrów edukacyjnych poświęconych zagadnieniom ochrony środowiska i zrównoważonemu rozwojowi;
- wspieraniem działań społeczności lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Dokumenty strategiczne będące podstawą realizacji działań w obszarze edukacji ekologicznej:

- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r. – cel 3.5 Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 – Cel 6. Kierunek działań 6.1 Zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu;
- Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej;
- Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2014-2020 (projekt).

Realizowane umowy obejmowały następującą tematykę:

- gospodarka odpadami komunalnymi;
- ochrona atmosfery i klimatu;
- różnorodność biologiczna lub gospodarowanie na obszarach chronionych prawem;
- ochrona środowiska w procesie gospodarowania zasobami;
- profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży (umowy zawarte na podstawie wniosków z lat ubiegłych);
- ochrona wód i gospodarka wodna;
- ochrona ekosystemów Morza Bałtyckiego.

W 2014 r. sumaryczny zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych adresowanych do społeczeństwa wyniósł 104 mln osób. Statystycznie każdy Polak był uczestnikiem szkoleń, warsztatów, odbiorcą kampanii edukacyjnych, programów telewizyjnych, materiałów promocyjnych lub programów w telewizji czy audycji w radiu 2,7 razy w ciągu roku. Efekt ten uzyskano poprzez zrealizowanie 110 projektów.

Rozpoczęto realizację m.in. następujących projektów:

Przygotowanie strategii adaptacji do zmian klimatu miasta metropolitalnego przy wykorzystaniu mapy klimatycznej i partycypacji społecznej.

Kwota dofinansowania: dotacja – 2,4 mln zł.

Projekt ma na celu zredukowanie negatywnych skutków zmian klimatu dla ekosystemów Warszawy i rozpoczęcie działań adaptacyjnych w innych metropoliach w Polsce. W ramach projektu planuje się osiągnąć cztery cele szczegółowe:

1. stworzyć strategię adaptacji do zmian klimatu dla Warszawy;
2. pobudzić aktywność władz, mieszkańców i przedsiębiorców na terenach silnie zurbanizowanych do działań na rzecz adaptacji do zmian klimatu;
3. pokazać celowość i możliwości wykorzystania progностycznych map klimatycznych do tworzenia strategii adaptacji miasta do zmian klimatu w perspektywie 50-60 lat;
4. pogłębić świadomość problemu globalnego jakim są zmiany klimatyczne wśród mieszkańców Warszawy.

Autobus Energetyczny – mobilne centrum edukacyjno-informacyjne przeciwdziałania zmianom klimatu.

Kwota dofinansowania: dotacja – 2 mln zł.

Przedsięwzięcie ma na celu utworzenie mobilnego centrum edukacyjnego - autobusu wyposażonego w modele dotyczące nowoczesnych technologii energooszczędnych i oszczędzania zasobów. Autobus dociera bezpośrednio do odbiorcy, uczestnicząc w lokalnych imprezach, oferując warsztaty dla uczniów, mieszkańców, szkolenia dla gmin i przedsiębiorców. W projekcie przewidziano również realizację konkursu, konferencji, kampanii medialnej (Tydzień z klimatem w radio).

Natura 2000 – pozytywna inspiracja.

Kwota dofinansowania: dotacja – 1,6 mln zł.

Projekt ma na celu zwiększenie świadomości na temat możliwości gospodarowania na obszarach Natura 2000 oraz promowanie ich wśród społeczności lokalnych, jako podstawy do budowania marki i rozwoju nowych kierunków działalności gospodarstw wiejskich, takich jak: agroturystyka, produkt lokalny, turystyka kwalifikowana oraz usługi edukacyjne. Zasięg projektu nie wynika z działań medialnych, lecz licznych szkoleń i warsztatów skierowanych do społeczności lokalnych, dzieci, młodzieży i nauczycieli.

Mając na uwadze bardzo istotną rolę społeczeństwa w poprawie stanu środowiska Narodowy Fundusz kontynuuje finansowanie przedsięwzięć edukacyjnych. Dzięki podpisanym w 2014 r. 73. umowom 143 mln osób (sumarycznie) zostanie objętych edukacją i promocją środowiskową.

Ponadto w ramach instrumentu LIFE+ 2 mln osób będzie brało udział w działaniach edukacyjnych i promocyjnych oraz informacyjnych z zakresu ochrony środowiska.

Odrębnym aspektem jest wzmocnienie działań społeczności lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju i rozwoju inicjatyw obywatelskich. Działania te zostaną rozpoczęte w 2015 r. Celem jest realizacja minimum 200. lokalnych inicjatyw obywatelskich do 2017 r. W 2015 r. przeprowadzona zostanie alokacja środków na projekty, które mają na celu poprawę środowiska naturalnego poprzez angażowanie społeczności lokalnej w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju, rozwiązywanie lokalnych problemów związanych z ochroną środowiska, w tym tworzenie i wspieranie lokalnych partnerstw, jak również usprawnienie zarządzania obywatelskimi działaniami proekologicznymi na poziomie lokalnym.

Zakończono realizację m.in. następujących projektów:

Zielone miasta - projekt dla miast.

Kwota dofinansowania: dotacja – 932 tys. zł.

Przedsięwzięcie miało na celu prezentację dobrych praktyk z zakresu zrównoważonego rozwoju miast, promocję miast przyjaznych środowisku i mieszkańcom. Projekt ma inspirować przedstawicieli władz samorządowych do lepszego gospodarowania przestrzenią miejską i podejmowania działań ograniczających emisję CO₂. Zrealizowano szkolenia dla przedstawicieli władz samorządowych, wydano poradnik dobrych praktyk i zorganizowano ogólnopolski konkurs dla gmin i miast. Laureaci konkursu wzięli udział w wyjazdach studyjnych do miast europejskich, będących laureatami konkursu Komisji Europejskiej „Zielona Stolica Europy”.

Bądź na pTAK! Ogólnopolska kampania wiedzy i edukacji przyrodniczej etap 2.

Kwota dofinansowania: dotacja – 1,4 mln zł.

Celem projektu było promowanie wartości ochrony przyrody i kształtowanie społecznej odpowiedzialności za jej stan, integracja społeczna wokół idei ochrony przyrody. Projekt obejmował szereg różnorodnych działań edukacyjnych, przekazujących popularnonaukową wiedzę nt. różnorodności biologicznej.

Zrób sobie prezent i środowisku.

Kwota dofinansowania: dotacja – 1 mln zł.

Projekt miał na celu zwiększenie świadomości nt. globalnych zagrożeń ekologicznych, wpływu działalności człowieka na klimat, wskazanie powiązań pomiędzy działaniami podejmowanymi w skali lokalnej i ich wpływu na globalny stan środowiska. Projekt obejmował szeroką kampanię medialną, program edukacyjny skierowany do przedsiębiorstw, które dysponują flotami samochodów służbowych, piknik edukacyjny, ogólnopolski konkurs na eko-zobowiązania w domu i w pracy, a także opracowanie strony internetowej.

O skali działań wspieranych przez Narodowy Fundusz w zakresie edukacji świadczy fakt, że w 2014 r. koordynowano realizację 318. umów (w tym 220. umów czynnych i 98. umów w okresie trwałości).

Wybrane działania które posłużyły zrealizowaniu ww. efektów to m.in.:

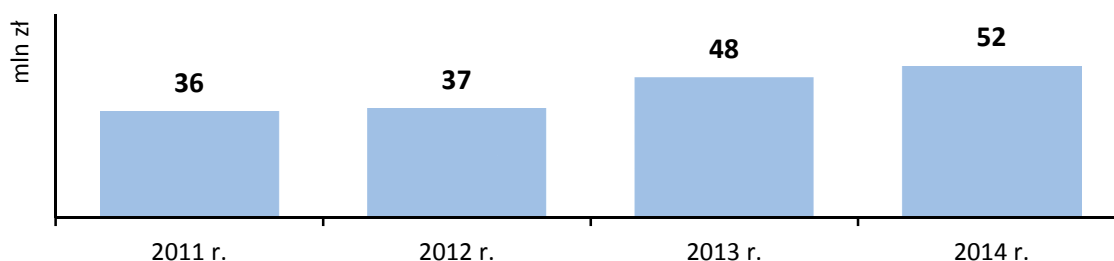
- liczba zorganizowanych szkoleń – 408 szt.;
- liczba zorganizowanych seminariów/warsztatów – 5 062 szt.;
- liczba zorganizowanych olimpiad/konkursów – 199 szt.;
- liczba zorganizowanych konferencji – 170 szt.;
- liczba stworzonych spotów telewizyjnych/radiowych – 16/14 szt.;
- liczba wyprodukowanych filmów – 11 szt.;

- liczba zorganizowanych imprez/festiwali – 99 szt.;
- liczba wyprodukowanych cyklicznych audycji radiowych/telewizyjnych – 136/95 szt.

Działania te wspierały realizację zadań w innych dziedzinach w osiągnięciu lub przekraczaniu zaplanowanych wartości wskaźników.

W latach 2011-2014 utrzymuje się trend rosnący wydatków na edukację ekologiczną. W ramach dofinansowania w tej dziedzinie w 2014 r. wypłaconych zostało ok. **10** mln zł ze zobowiązania wieloletniego wynikającego z Prawa energetycznego, przede wszystkim na zadania termomodernizacyjne baz edukacji ekologicznej i ok. **10** mln zł na zadania edukacyjne związane z gospodarką odpadami finansowane ze zobowiązania wieloletniego dotyczącego gospodarowania odpadami.

Rys. 14 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na dotacyjne finansowanie zadań edukacji ekologicznej

W 2014 r. w zakresie edukacji ekologicznej podpisano 73 umowy dotacji na kwotę **38.933** tys. zł.

II.6.4. Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze

Cel: Wsparcie działań Ministra Środowiska niezbędnych do realizacji polityki ekologicznej państwa.

W ramach realizacji powyższego celu Narodowy Fundusz realizował działania związane m.in. z:

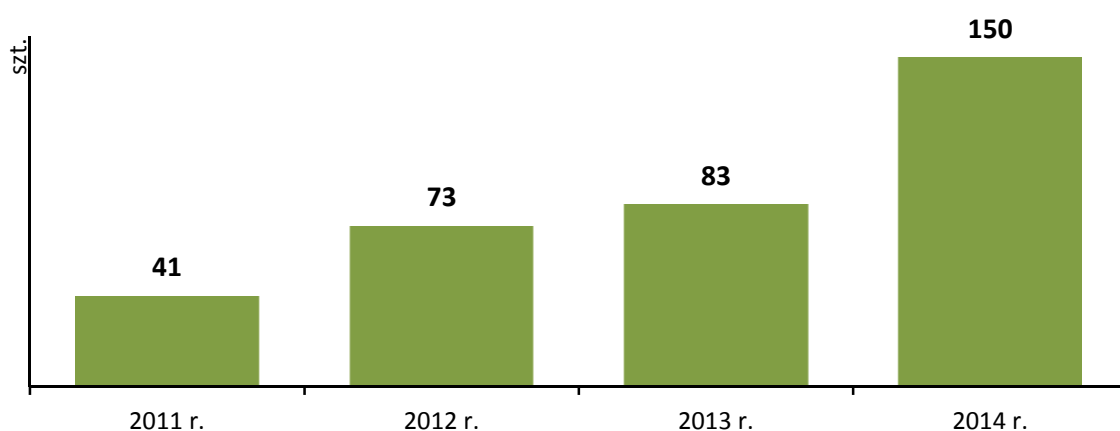
- wykonaniem opracowań, raportów, ekspertyz, opinii, prac studialnych i naukowo-badawczych służących wspieraniu i wypełnieniu zobowiązań Ministra Środowiska;
- utrzymaniem katastru wodnego, opracowaniem planów gospodarowania wodami, odbudową ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych, opracowaniem i wydaniem informacji oraz publikacji z zakresu infrastruktury śródlądowych dróg wodnych;
- dofinansowaniem funkcjonowania Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej, państwowej służby hydrogeologicznej oraz Państwowej Służby do spraw Bezpieczeństwa Budowli Piętrzących;
- opracowaniem programów, planów i nadzorem nad realizacją zadań związanych z utrzymywaniem wód lub urządzeń wodnych oraz inwestycjami w gospodarce wodnej;
- zobowiązaniami wynikającymi z ratyfikowanych lub podpisanych przez Polskę umów międzynarodowych w zakresie ochrony środowiska oraz członkostwa w organizacjach międzynarodowych i ich agendach, poprzez finansowanie kosztów działalności podmiotów realizujących te zobowiązania i wskazanych przez Ministra Środowiska;
- wsparciem systemu ocen oddziaływania na środowisko, poprzez finansowe wsparcie organów administracji publicznej, zaangażowanych w postępowania ocen oddziaływania przedsięwzięć na

środowisko, strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz ocen oddziaływania na obszary Natura 2000.

Ponadto w 2014 r. zrealizowano również zadanie wynikające z zapisów ustawy o budżecie pn. „Realizacja zobowiązań finansowych Polski wynikających z członkostwa w organizacjach/umowach międzynarodowych, za które odpowiada Minister Środowiska”.

W 2014 r. działania beneficjentów, sfinansowane środkami Narodowego Funduszu, doprowadziły do sporządzenia 150. opracowań i ekspertyz oraz zawarcia 12. międzynarodowych porozumień, konwencji i programów. Natomiast w ramach umów podpisanych w 2014 r. sporządzonych zostanie 90 opracowań i ekspertyz, sfinalizowanych zostanie 10 międzynarodowych porozumień, konwencji i programów.

Rys. 15 Liczba wykonanych opracowań, ekspertyz i prac naukowo-badawczych w latach 2011-2014

W zakresie ekspertyz i prac naukowo-badawczych w 2014 r. wypłacone zostało prawie **74** mln zł. W latach 2011-2014 największą kwotę środków wypłacono w 2013 r. Związane to było z realizacją zadania „Wsparcie przygotowania i realizacji 19 sesji Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu wraz z 9 sesją Spotkania Stron Protokołu z Kioto i 34 sesją organów pomocniczych (Konferencji COP19).

W 2014 r. w zakresie ekspertyz i prac naukowo-badawczych podpisane zostały 33 umowy dotacji (przekazanie środków państwowej jednostce budżetowej za pośrednictwem rezerwy celowej) na kwotę **56.059** tys. zł.

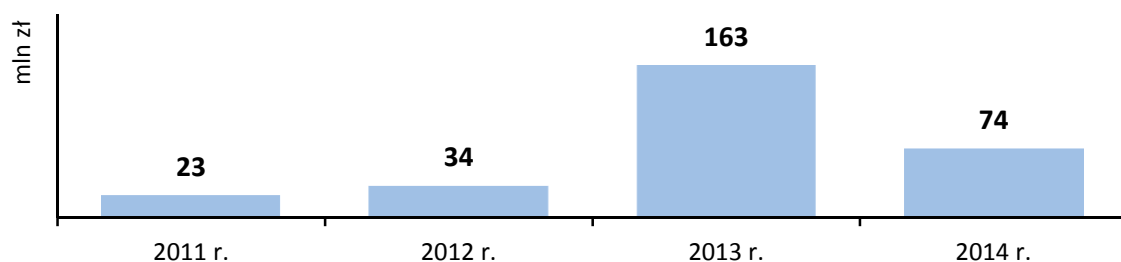
Rozpoczęto m.in. realizację zadania:

Wsparcie realizacji polityki Ministra Środowiska w zakresie ochrony powietrza

Kwota dofinansowania: dotacja – 4,3 mln zł.

W skład realizowanego zadania w latach 2015-2016 będą wchodzić różne działania mające na celu zapewnienie prawidłowej i efektywnej realizacji polityki Ministra Środowiska w zakresie ochrony powietrza na terenie kraju, jak i w ramach transgranicznego przemieszczania zanieczyszczeń pomiędzy poszczególnymi krajami. Zostaną wykonane plany implementacyjne nowych unijnych dokumentów, przygotowanie materiałów na potrzeby sporządzenia Krajowego Programu Redukcji Emisji Zanieczyszczeń Powietrza. Nastąpi stworzenie bazy danych z wykonaniem testów w zakresie raportów z programów ochrony powietrza, analiza emisji zanieczyszczeń z instalacji spalania paliw o mocy < 50 MWt itp.

Rys. 16 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na dotacyjne finansowanie działalności w zakresie ekspertyz i prac naukowo-badawczych

II.6.5. Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE

W ramach działania ekspertyzy i prace naukowo-badawcze Narodowy Fundusz realizuje zadania finansowane ze środków Ekologicznego Funduszu Partnerskiego PHARE (EFP PHARE) zgodnie z umową, podpisaną z Ministrem Środowiska w sprawie przygotowania i realizacji przedsięwzięć w ramach V Programu Indykatorywnego EFP PHARE, z budżetem w wysokości **16** mln zł. Piąty Program Indykatorywny obejmuje pakiety przedsięwzięć, których realizacja winna przyczynić się do osiągnięcia celów wynikających ze zobowiązań Polski, jako Państwa Członkowskiego UE, w tym m.in. w zakresie:

- doradztwa i ekspertyz;
- wzmocnienia instytucjonalnego;
- działań promocyjnych, informacyjnych i publikacji.

Zgodnie z ww. umową Narodowy Fundusz jest odpowiedzialny za realizację przedsięwzięć przedstawianych i przygotowywanych przez Ministra Środowiska.

W ramach V Programu Indykatorywnego podpisano w 2014 r. 10 umów na kwotę **354** tys. zł na zgłoszone przez Ministra Środowiska przedsięwzięcia. Z tytułu zrealizowanych umów wydatkowano kwotę **390** tys. zł.

II.6.6. Ekologiczne formy transportu – żegluga śródlądowa

Finansowanie zadań związanych z ekologicznymi formami transportu wynika z zapisów ustawy z dnia 28 października 2002 r. o Funduszu Żegluga Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym. W 2014 r. wypłacono na ten cel **3.500** tys. zł dotacji.

Na realizację zadań podpisana została w 2014 r. 1 umowa dotacji na kwotę **3.500** tys. zł.

II.6.7. Generator Koncepcji Ekologicznych – GEKON

Program priorytetowy „GEKON – Generator Koncepcji Ekologicznych” to wspólne przedsięwzięcie Narodowego Funduszu oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBR). Celem programu jest dofinansowanie badań naukowych, prac rozwojowych i wdrożeniowych w obszarze innowacyjnych technologii proekologicznych.

Dofinansowanie w formie dotacji zapewnia wspólny z NCBR budżet, na który przeznaczono po **200** mln zł. Program od początku cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem ze strony wnioskodawców, którymi są przedsiębiorcy lub grupy przedsiębiorców, a także konsorcja naukowe z udziałem jednostek naukowych i przedsiębiorców. W 2014 r. wypłacono w ramach tego programu **5.059** tys. zł dotacji.

Wypłaty środków Narodowego Funduszu w Programie GEKON uzależnione są od dokonania przez NCBR wypłat na rzecz beneficjentów po zakończeniu przez tę instytucję negocjacji z beneficjentami dofinansowania. Środki Narodowego Funduszu zaangażowane w 2014 r. wynikały z bezzwłocznego wykonania płatności dla wszystkich wystawionych przez NCBR not obciążeniowych dla Narodowego Funduszu.

W 2014 r. w ramach programu GEKON podpisanych zostało 16 umów na kwotę dotacyjnego dofinansowania **11.003** tys. zł.

W ramach programu Generator Koncepcji Ekologicznych – Gekon rozpoczęto realizację m.in. następujących projektów:

Dynamiczne zarządzanie zdolnościami przesyłowymi sieci elektroenergetycznych przy wykorzystaniu innowacyjnych technik pomiarowych.

Kwota dofinansowania: dotacja – 1,6 mln zł.

Celem projektu jest stworzenie funkcjonalnego systemu dynamicznego zarządzania zdolnościami przesyłowymi (SDZP) linii energetycznych wysokich i najwyższych napięć. Rozwiązanie jest innowacyjne w skali międzynarodowej. Uwzględnienie stanów rzeczywistych oraz przedziałów ufności wielkości prognozowanych pozwala na określenie optymalnej obciążalności sieci przy zminimalizowaniu ryzyka wynikającego z losowości prognoz, w tym na krótkotrwałe, bezpieczne przeciążanie sieci w warunkach kontrolowanych. Przewidywany efekt ekologiczny, w postaci unikniętej emisji CO₂, oszacowano na 32 tys. Mg/rok.

PowerCanTM200: Kontenerowa, przenośna, modułowa jednostka kogeneracyjna do rozproszonej, niemal bezemisyjnej produkcji prądu i ciepła z odpadów i biomasy w miejscu ich wytwarzania.

Kwota dofinansowania: dotacja – 2 mln zł.

Istotą projektu jest zmniejszenie i adaptacja technologii stacjonarnej, opartej na zgazowaniu biomasy i spalaniu gazu syntezowego w jednostce kogeneracyjnej, która będzie podstawą do uruchomienia seryjnej produkcji kontenerowej, przenośnej, modułowej jednostki kogeneracyjnej PowerCanTM200, pozwalającej na przekształcanie odpadów w energię na dużą skalę. Możliwy efekt oszacowano na ok. 2,1 - 3,6 tys. Mg CO₂/rok dla każdej jednostki kogeneracyjnej, co dla 400-500 zestawów wyniesie min. 880 tys. Mg CO₂/rok. Nastąpi również zmniejszenie ilości odpadów na składowisku o ok. 3,3 tys. m³ dla rocznej eksploatacji jednego zestawu.

Opracowanie i wdrożenie efektywnych technologii przemysłowej produkcji aerozeli hybrydowych, w tym krzemionkowo-polimerowych oraz kompozytowych materiałów termoizolacyjnych wytwarzanych na ich bazie

Kwota dofinansowania: dotacja – 725 tys. zł.

Celem projektu jest opracowanie grupy nowych aerozeli hybrydowych (organicznych i nieorganicznych w tym krzemionkowo – polimerowych) oraz technologii ich produkcji w zintegrowanym procesie niewymagającym suszenia w warunkach nadkrytycznych. Innowacyjność procesu wytwarzania aerozeli polega na eliminacji suszenia ciśnieniowego. Materiały termoizolacyjne uzyskiwane na bazie aerozeli i ich kompozytów charakteryzują się współczynnikiem przewodności dwukrotnie lepszym od najlepszego obecnie materiału izolacyjnego czyli piany poliuretanowej. Szacunkowy, bezpośredni efekt ekologiczny wyrażony wielkością redukcji emisji CO₂, możliwą do uzyskania dzięki wdrożeniu projektu wyniesie prawie 1 tys. Mg CO₂ rocznie.

II.6.8. Instrument Finansowy LIFE+

W 2014 r. nastąpiło zamknięcie fazy programowania 2007-2013 oraz przesłanie do Ministra Środowiska informacji dotyczącej podsumowania naborów wniosków do Instrumentu Finansowego LIFE+ w okresie do 2013 r. oraz dotychczasowych i planowanych działań Narodowego Funduszu w zakresie wsparcia wnioskodawców i beneficjentów Programu LIFE.

W zakresie efektu rzeczowego **kwota pozyskanych przez Polskę środków LIFE+**, z podsumowania Programu wynika, że alokacja dla Polski w naborze LIFE+ 2013 roku wyniosła ponad **18.470** tys. euro, z czego Polska wykorzystała 79,3% przyznanej alokacji (**14.640** tys. euro).

W ramach perspektywy Instrumentu Finansowego LIFE+ od naboru 2008 r., w którym Narodowy Fundusz włączył się we wdrażanie LIFE+, Polska wykorzystała ponad 91% swojej alokacji (**80,7** mln euro). Dzięki funduszom pozyskanym z Komisji Europejskiej oraz współfinansowaniu Narodowego Funduszu, przeznaczono na ochronę środowiska w Polsce łącznie ok. **619** mln zł realizując 64 przedsięwzięcia. W latach 2010-2014 Narodowy Fundusz współfinansował projekty z LIFE+ kwotą ok. **130** mln zł.

W 2014 r. odbył się pierwszy nabór wniosków w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 LIFE – Programu na rzecz środowiska i klimatu.

Wypłaty środków wynikają z harmonogramów realizacji projektów – dotychczas największe wypłaty na współfinansowanie tego instrumentu finansowego wystąpiły w 2013 r.

W 2014 r. w ramach LIFE+ podpisanych zostało 11 umów dotacji na kwotę **50.628** tys. zł.

Dzięki tym środkom oprócz przedsięwzięć dotyczących dziedziny ochrony przyrody wsparte zostaną również działania w zakresie innowacyjności i promocji zachowań proekologicznych. W ramach instrumentu LIFE+ 2 mln osób zostanie poddanych działaniom edukacyjnym i promocyjnym oraz informacyjnym z zakresu ochrony środowiska.

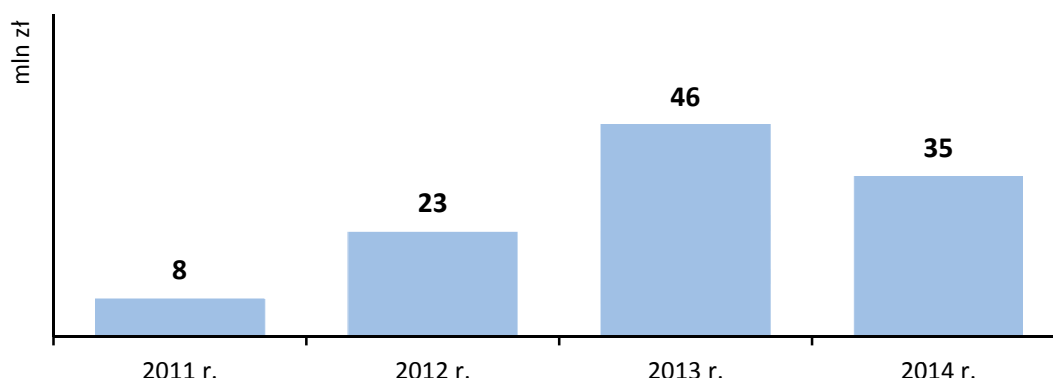
W ramach programu LIFE+, w obszarze wykraczającym poza dziedzinę ochrony przyrody, rozpoczęto realizację m.in. następującego zadania:

ENERGA Living Lab dla poprawy efektywności końcowego wykorzystania energii elektrycznej.

Kwota dofinansowania: dotacja – 2,5 mln zł.

Projekt ten ma na celu zademonstrowanie i upowszechnienie technologii HAN (Home Area Network) jako narzędzia umożliwiającego aktywne zarządzanie zużyciem energii elektrycznej, generacją energii ze źródeł odnawialnych, jak również zapobieganiem marnotrawstwu energii we wszelkich jej postaciach. Zademonstrowany zostanie potencjał współpracy systemu HAN z takimi mikroźródłami jak zestawy fotowoltaiczne, przydomowe turbiny wiatrowe oraz instalacje mikrogeneracji. Ponadto, w projekcie planuje się nabycie 4. magazynów energii służących do bilansowania popytu i podaży energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wyposażonych w OZE.

Rys. 17 Wydatki środków własnych NFOŚiGW na dotacyjne współfinansowanie Instrumentu Finansowego LIFE+

II.6.9. Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej

W ramach realizacji polityki zrównoważonego rozwoju, prowadzonej przez Ministra Środowiska Narodowy Fundusz wdrażał program priorytetowy „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW”.

W 2014 r. w ww. programie podpisanych zostało 10 umów na kwotę dofinansowania pożyczkowego **116.200** tys. zł. W jego ramach wojewódzkie fundusze zasilone zostały kwotą **86.102** tys. zł.

Z udzielonego przez Narodowy Fundusz w 2014 r. wsparcia wojewódzkie fundusze sfinansowały w 2014 r. przedsięwzięcia z zakresu:

- ochrony wód – **31.965** tys. zł;
- ochrony powierzchni ziemi – **7.608** tys. zł;
- ochrony klimatu i atmosfery – **43.067** tys. zł;
- innych dziedzin – **626** tys. zł.

Główne efekty ekologiczne osiągnięte w 2014 r. prezentowały się następująco:

- liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków – 64 tys. RLM;
- wielkość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla – 7,8 tys. Mg/rok;
- ograniczenie masy składowanych odpadów – 40,5 tys. Mg/rok.

Uzgodnione w ramach Wspólnej Strategii „Zasady i warunki udostępniania środków NFOŚiGW dla WFOŚiGW” realizowane były również poprzez program priorytetowy Narodowego Funduszu „Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Część 2 Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii poprzez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej” oraz „Poprawa jakości powietrza Część 2) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii”.

II.7. Pozostałe działania rozliczane w ramach dotacji

II.7.1. Umorzenia pożyczek

Zarząd Narodowego Funduszu podjął w 2014 r. 17 uchwał o częściowym umorzeniu udzielonych pożyczek na kwotę **40.165** tys. zł. Podjęte decyzje umorzeniowe skutkowały umorzeniem w 2014 r. kwoty **6.474** tys. zł.

W okresie 2011-2014 największe umorzenia wystąpiły w 2012 r. (25 mln zł). Było to efektem kumulacji umorzeń z umów pożyczkowych podpisanych na większe kwoty w latach poprzednich, w tym w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Dominującą, pod względem umorzonej kwoty, umową zawartą w 2014 r. jest umowa z **TAURON Wytwarzanie S.A.** Ustala ona warunki przeznaczenia środków z **największego częściowego umorzenia pożyczki w historii Narodowego Funduszu** w kwocie **35.200** tys. zł tj. 10% wypłaconej kwoty pożyczki.

Umorzona kwota zostanie przeznaczona na refundację kosztów realizacji 12. przedsięwzięć z zakresu ochrony powietrza na terenie województwa śląskiego, małopolskiego oraz podkarpackiego. W wyniku realizacji tych przedsięwzięć zaplanowano uzyskanie efektu ekologicznego w postaci redukcji:

- NO_x 253,6 Mg/rok;
- CO₂ 44,3 tys. Mg/rok;
- SO₂ 1,4 tys. Mg/rok;
- pyłu 78 Mg/rok;
- CO 1,5 Mg/rok;
- HCL 6,5 Mg/rok;
- NaOH 0,9 Mg/rok.

W ramach umowy umorzeniowej zostaną zbudowane m.in.:

- instalacja odazotowania spalin dla kotła nr 10 w Elektrowni Stalowa Wola (efekt ekologiczny – obniżenie emisji NO_x o 72,3 Mg/rok);
- elektrofiltr bloku nr 5 w Elektrowni Jaworzno III z wykorzystaniem istniejącej konstrukcji (efekt ekologiczny – obniżenie rocznej emisji pyłu o 71,4 Mg/rok);
- kotły ciepłownicze gazowo-olejowe o mocy ok. 60 MWt w Elektrowni Łagisza (efekt ekologiczny – obniżenie emisji CO₂ o 83,4 tys. Mg/rok, NO_x o 57 Mg/rok, SO₂ o 89 Mg/rok i pyłu o 6 Mg/rok).

II.7.2. Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności i PO IiŚ

W 2010 r. Komisja Europejska nałożyła na część przedsięwzięć, dofinansowywanych z ISPA/Funduszu Spójności 2000-2006 i PO IiŚ, tzw. korekty systemowe, w przypadku gdy w postępowaniach przetargowych stwierdzono uchybienia dotyczące zgodności z prawem unijnym, wynikające z niedostosowania przepisów krajowych.

W 2014 r. wypłacono tym beneficjentom **65.788** tys. zł dotacji, refundowanych ze środków rezerwy celowej budżetu państwa. W 2014 r. podpisanych zostało 26 umów na kwotę dotacji **41.751** tys. zł.

II.7.3. Koszty Krajowe Operatora Systemu Zielonych Inwestycji

Narodowy Fundusz pełni rolę Krajowego Operatora Systemu Zielonych Inwestycji. Koszty te, w wysokości **362** tys. zł, wynikały z realizacji zadań i zostały sfinansowane bezpośrednio ze środków Rachunku klimatycznego.

III. Działalność organów i biura Narodowego Funduszu oraz realizacja strategii w 2014 r.

III.1. Władze Narodowego Funduszu

RADA NADZORCZA

Aneta Wilmańska - Przewodnicząca RN (do 23.01.2014 r.)
 Janusz Ostapiuk - Przewodniczący Rady Nadzorczej (od 23.01.2014 r.)
 Józef Kozioł - Zastępca Przewodniczącej/Przewodniczącego RN (do 5.05.2014 r.)
 Maciej Nowicki - Zastępca Przewodniczącej/Przewodniczącego RN
 Michał Baj
 Jacek Maciej Bajorek (od 5.05.2014 r.)
 Mirosław Czekał
 Danuta Grodzicka-Kozak (od 20.02.2014 r.)
 Jerzy Ignaszak (do 20.02.2014 r.)
 Aleksandra Malarz (do 20.02.2014 r.)
 Krzysztof Masiuk
 Aleksandra Przyłuska (od 20.02.2014 r.)
 Roman Sobiecki
 Magdalena Tarczewska-Szymańska (do 20.02.2014 r.)
 Jan Walenty Tomaka (od 20.02.2014 r.)
 Marek Tramś
 Adam Zdziebło

W 2014 r. odbyło się 16 posiedzeń Rady Nadzorczej, na których przyjęto łącznie 201 uchwał.

Rada Nadzorcza uchwaliła Plan działalności na 2015 rok, ustaliła nowe Kryteria wyboru przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu, zatwierdziła Listę priorytetowych programów na 2015 rok i zmieniła Zasady udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu. Ponadto przyjęła szeroki pakiet programów priorytetowych stanowiących nową, wieloletnią ofertę programową Narodowego Funduszu.

W trakcie roku 2014 Rada Nadzorcza Narodowego Funduszu rozpatrywała wnioski Zarządu, o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w kwocie o równowartości powyżej **1.000.000** euro, w przypadku dofinansowania w formie pożyczki, oraz w kwocie o równowartości powyżej **500.000** euro, w przypadku dotacji.

Działania Rady Nadzorczej koncentrowały się również na stymulowaniu realizacji wielkości zaplanowanych w zakresie wydatkowania środków na ochronę środowiska i gospodarkę wodną, zwłaszcza w obszarach wydatków, gdzie Narodowy Fundusz ma możliwość oddziaływania na tę sferę w sposób bezpośredni. Rada Nadzorcza przeprowadzała również okresowe oceny postępu w realizacji Planu finansowego oraz Planu działalności Narodowego Funduszu na 2014 r.

W 2014 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwały w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania finansowego Narodowego Funduszu za rok obrotowy 2013, a także Sprawozdania z działalności Narodowego Funduszu w 2013 roku. Ponadto podjęła uchwałę w sprawie uchwalenia projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2015 r., jego zmiany oraz Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym na rok budżetowy 2015 oraz lata 2016-2017.

ZARZĄD

Małgorzata Skucha - Prezes Zarządu

Barbara Koszułap - Zastępca Prezesa Zarządu (do 30.09.2014 r.)

Jacek Gdański - Zastępca Prezesa Zarządu

Krystian Szczepański - Zastępca Prezesa Zarządu

Dorota Zawadzka-Stępiak - Zastępca Prezesa Zarządu (od 01.11.2014 r.)

W 2014 r. Zarząd Narodowego Funduszu zebrał się na 127. posiedzeniach, na których przyjęto 1 469 uchwał. W zakresie uchwał dotyczących udzielenia dofinansowania dla przedsięwzięć proekologicznych, Zarząd podjął 647 uchwał dotyczących finansowania w formie dotacji i 188 uchwał dotyczących finansowania w formie pożyczki.

Praca Zarządu koncentrowała się głównie na podejmowaniu decyzji, koordynowaniu prac i nadzorze, m.in. nad:

- realizacją „Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.” oraz „Strategii działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku”;
- opracowaniem nowych kryteriów wyboru przedsięwzięć i zmianą zasad udzielania dofinansowania;
- przygotowaniem nowej oferty produktowej oraz uchwalaniem programów priorytetowych;
- wyborem przedsięwzięć do dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu i jego udzielaniem;
- uchwaleniem projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2015 r. oraz projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym na rok budżetowy 2015 oraz lata 2016-2017, a także uchwaleniem projektu Planu działalności Narodowego Funduszu na 2014 rok;
- działaniami w zakresie przygotowywania Narodowego Funduszu do wdrażania projektów w unijnej perspektywie finansowej 2014-2020;
- bieżącą analizą i kontrolą sytuacji finansowej Narodowego Funduszu w 2014 r.;
- analizą zgodności wydatkowania środków z programami priorytetowymi, kryteriami wyboru przedsięwzięć do dofinansowania i Planem działalności Narodowego Funduszu na 2015 rok;
- wdrażaniem w Narodowym Funduszu Modelu Doskonałości EFQM poprzez realizację projektów doskonalących;
- wdrażaniem, przyjętych w 2013 r., strategii cząstkowych: Zarządzania Zasobami Ludzkimi, Edukacji Ekologicznej, Informatyzacji, Komunikacji oraz Kapitałowej;
- obchodami Jubileuszu 25-lecia Narodowego Funduszu.

III.2. Kadra pracownicza Narodowego Funduszu

III.2.1. Zatrudnienie

W dniu 31 grudnia 2014 r. zatrudnienie w Biurze Narodowego Funduszu wyniosło 559 etatów przeliczeniowych, tj. 565 osób. W ciągu roku zatrudnienie podjęło 55 osób, natomiast zaprzestały wykonywania pracy 23 osoby. Średnioroczne zatrudnienie w roku 2014 wyniosło 548 etatów przeliczeniowych i wzrosło w stosunku do roku 2013 o 2,97%. Strukturę zatrudnienia w 2014 r. przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Zatrudnienie w Narodowym Funduszu w 2014 r.

Staż pracy w NFOŚiGW		Wiek		Struktura		Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych	
lata	liczba osób	lata	liczba osób	stanowisko	liczba osób	komórki organizacyjne	liczba osób
do 1	40	do 30	67	kadra kierownicza	56	Zarząd	4
1-3	45	31-40	223	ekspert	4	finansowe, ekonomiczne i planistyczne	101
4-6	121	41-50	141	doradca, radca prawny	82		
7-10	176			główny specjalista	118		
11-14	63	51-60	88	starszy specjalista	92	ekologiczne, realizacyjne	278
15 i więcej	120	pow. 60	46	specjalista	98		
				starszy inspektor	60	inspektor	39
				pozostali	16		

Zaangażowanie pracowników Narodowego Funduszu w obsługę Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ) wyrażane jest w postaci wskaźnika określonego w Rocznym Planie Działań (RPD), obrazującego liczbę utworzonych miejsc pracy finansowanych ze środków programu (PO IiŚ). Wartość docelowa tego wskaźnika na rok 2014 określona została w RPD na poziomie 1 015 etatomiesięcy w sektorze środowisko, a w sektorze energetyka – 300 etatomiesięcy. Wykonanie odpowiednio wyniosło: w sektorze środowiska 1 050,6 etatomiesięcy (104%) i w sektorze energetyka 329,8 etatomiesięcy (110%).

Wykształceniem wyższym legitymuje się 522 osoby, tj. 92% ogółu pracowników. Ukończone studia podyplomowe posiada 297 pracowników, natomiast innymi dodatkowymi specjalistycznymi uprawnieniami zawodowymi legitymuje się ponad 14% zatrudnionych.

III.2.2. Zarządzanie zasobami ludzkimi

Proces zarządzania zasobami ludzkimi odbywał się zgodnie z przyjętą Strategią Zarządzania Zasobami Ludzkimi w NFOŚiGW na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku. Poprzez wiele zadań i projektów realizowany był cel główny: *Narodowy Fundusz – nowoczesną instytucją publiczną i przyjaznym pracodawcą*, a także cztery priorytetowe procesy HR: motywowanie, integrowanie, kierowanie (przywództwo) oraz komunikacja interpersonalna. W roku 2014 kontynuowano proces podnoszenia i doskonalenia kompetencji osobistych, zespołowych oraz kierowniczych pracowników, stosowanie elastycznych form zatrudnienia pracowników, działanie w unormowaniach Kodeksu etyki, prowadzenie w sprawach pracowniczych dialogu z partnerami społecznymi, a także kontynuowanie projektu bezpłatnych praktyk studenckich.

Rok 2014, to realizacja nowych rozwiązań prawnych wspierających rodzicielstwo, a także kontynuacja cieszącego się dużym zainteresowaniem pracowników projektu telepracy, traktowanego również jako proces łagodnego przejścia z rocznej nieobecności urlopu rodzicielskiego, poprzez realizowanie obowiązków służbowych na niepełnym etacie, aż do intensywnej pracy zawodowej wykonywanej już w pełnym wymiarze czasu pracy. Według stanu na koniec 2014 r., pracę w formie telepracy świadczyło 32 pracowników, co stanowiło 5,7% wszystkich zatrudnionych.

III.2.3. Szkolenia

Działalność szkoleniowa prowadzona w 2014 r. przez Narodowy Fundusz, we wszystkich jej formach, objęła 88% przeciętnie zatrudnionych. Plan szkoleń zrealizowano na poziomie 83%. Priorytetem objęte były szkolenia w zakresie doskonalenia kompetencji osobistych i zespołowych pracowników oraz w zakresie doskonalenia ich eksperckiej wiedzy zawodowej prowadzące do tworzenia Centrum Kompetencji.

Wzmacniano umiejętności związane z obsługą i zarządzaniem funduszami zagranicznymi w szczególności w ramach Programu Operacyjnego *Infrastruktura i Środowisko*, a także dotyczące założeń i celów Unii Europejskiej na nowy okres programowania na lata 2014-2020 oraz nowego wymiaru wsparcia ze środków unijnych.

Powyższe jednoznacznie dowodzi systematycznej realizacji strategii szkoleniowej „Narodowy Fundusz - organizacją uczącą się”.

III.2.4. Realizacja w 2014 r. Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.

Efektem realizacji Wspólnej Strategii w 2014 r. był szereg raportów i dokumentów, m.in. przegląd stosowanych praktyk w finansowaniu celów środowiskowych, systemowa koncepcja pomocy finansowej dla ekoinnowacji na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020 – dokument operacyjny przedstawiający system finansowania projektów z zakresu edukacji ekologicznej, a także raport na temat rozwiązań służących identyfikacji potrzeb środowiskowych. Zalecenia i rekomendacje zawarte w raportach zostaną uwzględnione przy planowanej na I półrocze 2015 r. aktualizacji Wspólnej Strategii oraz w bieżącej działalności funduszy.

W 2014 r. kontynuowane były prace rozwojowe Cyfrowej Platformy Współpracy i Wymiany Informacji, która stanowi narzędzie do bezpośredniej wymiany informacji w systemie funduszy. W ramach platformy funkcjonuje dział aktualności, kalendarium najważniejszych wydarzeń, w tym planowanych spotkań i szkoleń, konsultowane są dokumenty programowe, wymieniane doświadczenia i wiedza merytoryczna.

W 2014 roku za pośrednictwem Platformy Cyfrowej przeprowadzonych zostało 5 szkoleń dla pracowników funduszy w formule tzw. webcastów, w których wzięło udział łącznie 2 288 uczestników.

W większości funduszy zostało w 2014 r. wdrożone rozwiązanie w zakresie ewidencji efektów ekologicznych zgodnie z jednolitymi zasadami wypracowanymi w ramach Wspólnej Strategii.

W październiku 2014 roku podpisany został przez wojewódzkie fundusze i Narodowy Fundusz list intencyjny o współpracy w zakresie realizacji Programu Operacyjnego *Infrastruktura i Środowisko* 2014-2020. Narodowy Fundusz przeprowadził także z wojewódzkimi funduszami konsultacje zapisów Wstępnego porozumienia w sprawie współpracy w zakresie przygotowania projektu

pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego i mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, które zostało ostatecznie zawarte w styczniu 2015.

III.2.5. Realizacja w 2014 r. Strategii działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.

Najważniejsze działania, w zakresie wdrażania Strategii Narodowego Funduszu w 2014 r., koncentrowały się na:

- 1) przeglądzie programów priorytetowych w zakresie dostosowania ich do potrzeb zgłaszanych przez beneficjentów. Przy tworzeniu oferty programowej na lata 2015-2020 wzięto pod uwagę konieczność:
  - ukształtowania stabilnej, transparentnej i wieloletniej oferty programowej, na okres zgodny ze strategią Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko oraz perspektywą finansową Unii Europejskiej 2014-2020;
  - poprawę komunikacji z wnioskodawcami;
  - usprawnienie procesu oceny wniosków i przyznawania dofinansowania;
  - transparentność procesu oceny dzięki zastosowaniu jednoznacznych kryteriów wyboru przedsięwzięć;
  - premiowanie ekoinnowacyjności, działań edukacyjnych w ramach przedsięwzięcia inwestycyjnego, posiadania standardów zarządzania środowiskowego oraz preferencyjne wsparcie dla przedsięwzięć realizowanych przez „zielone gminy” lub gminy, które przystąpiły do Porozumienia Burmistrzów.
- 2) upraszczaniu procedur udzielania dofinansowania poprzez wprowadzenie nowych kryteriów wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Narodowego Funduszu (dokonywanie oceny formalnej 0-1, brak możliwości uzupełniania wniosku na etapie oceny formalnej, możliwość jednokrotnego uzupełnienia wniosku na etapie oceny ekologiczno-technicznej);
- 3) podnoszeniu sprawności działania Narodowego Funduszu, mierzonego czasem procedowania wniosku;
- 4) dostosowaniu procesów do realizacji perspektywy UE 2014-2020 – opracowano wstępną koncepcję zarządzania procesowego w Narodowym Funduszu i do zidentyfikowanych procesów operacyjnych przypisano właścicieli.

Działaniami wspierającymi realizację najważniejszych celów strategicznych i poprawiającymi komunikację z beneficjentami były działania informacyjne i promocyjne, tj. np. szkolenia dla beneficjentów z zakresu PO IiŚ, LIFE+, czy oferty Narodowego Funduszu, spotkania prasowe i wyjazd studyjny dla dziennikarzy, konsultacje oferty programowej, spotkania Forum, foldery i ulotki informacyjne oraz aktualności zamieszczane na stronie www.

III.2.6. Działania podjęte w 2014 r. przez Narodowy Fundusz w zakresie przygotowania do nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020

Rok 2014 był dla całego systemu wdrażania środków unijnych okresem zdecydowanej intensyfikacji działań związanych z przygotowaniem do perspektywy 2014-2020. W lipcu 2014 Sejm RP przyjął „Ustawę o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020” (tzw. ustawę wdrożeniową), a w grudniu 2014 r. po trwających kilka miesięcy negocjacjach Komisja Europejska zatwierdziła PO IiŚ 2014-2020.

Podjęto także działania związane z ustanowieniem systemu wdrażania PO IiŚ 2014-2020. Ministerstwo Gospodarki podpisało z Narodowym Funduszem 18 grudnia 2014 r. „Umowę w sprawie

systemu realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020”, na mocy której Narodowy Fundusz został Instytucją Wdrażającą dla poddziałania 1.3.1 oraz działań 1.5 i 1.6 w ramach I osi priorytetowej.

Porozumienie z Ministerstwem Środowiska dotyczące powierzenia zadań wdrożeniowych w ramach II osi priorytetowej PO liŚ 2014-2020 zostało podpisane 19 lutego 2015 r.

Intensyfikacja działań widoczna była również w przypadku Narodowego Funduszu, który aktywnie uczestniczył w opiniowaniu lub opracowaniu projektów licznych dokumentów programowych m.in. wytycznych (głównie horyzontalnych), wzoru wniosku o dofinansowanie, kryteriów oceny i wyboru projektów, katalogu mierników oraz Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych PO liŚ 2014-2020.

W 2014 r. Narodowy Fundusz przygotował także ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE. Jego struktura oparta jest na współpracy z wojewódzkimi funduszami, których pracownicy świadczyć będą usługi doradcze z poziomu regionalnego. Projekt będzie istotnym elementem wsparcia gospodarki niskoemisyjnej w okresie 2014-2020.

W zakresie wcześniej wspomnianej gospodarki niskoemisyjnej Narodowy Fundusz rozwinął również współpracę z Komisją Europejską, czego wyrazem jest podpisana w październiku 2014 r. „Umowa Partnerstwa pomiędzy Dyрекcją Generalną ds. Energii i Narodowym Funduszem” w zakresie pełnienia przez Narodowy Fundusz funkcji Krajowego Koordynatora Porozumienia Burmistrzów w Polsce. Głównym zadaniem Porozumienia jest wspieranie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu Planów działań na rzecz zrównoważonej energii.

III.2.7. Współpraca z beneficjentami i komunikacja wewnętrzna

Zarówno w działalności statutowej, a więc finansowaniu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, jak również w działaniach towarzyszących oraz w organizacji pracy biura, Narodowy Fundusz stosował w 2014 r. zasady społecznej odpowiedzialności ze szczególnym uwzględnieniem dialogu społecznego i ograniczania negatywnego wpływu na środowisko.

- 1) Komunikacja z beneficjentem i społeczeństwem, propagowanie wiedzy i wymiana doświadczeń

Kontynuując praktykę lat poprzednich, w 2014 r. odbywały się cykliczne spotkania w ramach forów: „Dobre praktyki w gospodarce odpadami”, „Energia-Efekt-Środowisko”.

W trakcie 4. spotkań w 2014 r. na Forum „Dobre praktyki w gospodarce odpadami”, przedstawiana była m.in. tematyka dotycząca metod unieszkodliwiania odpadów, utylizacji pyłów i odpadów ze szczególnym uwzględnieniem pyłów ze spalania paliw kopalnych oraz planów realizacji spalarni w ramach PO liŚ. W 2014 r. odbyły się 4 spotkania Forum „Energia-Efekt Środowisko”, w ramach których zaprezentowano programy priorytetowe Narodowego Funduszu w obszarze ochrony klimatu, efektywności energetycznej i energooszczędności, a także odnawialnych źródeł energii i ograniczania emisji gazów cieplarnianych. Na Forum poruszano m.in. tematy: poszukiwania i wydobycia gazu łupkowego w Polsce, utylizacji odpadów ze szczególnym uwzględnieniem pyłów ze spalania paliw kopalnych, paliw alternatywnych

w ciepłowniach i elektrociepłowniach oraz podsumowano konsultacje społeczne w sprawie programu priorytetowego PROSUMENT.

Wszystkie spotkania w ramach Forum tworzą wspólną przestrzeń dla m.in. dialogu, wymiany poglądów oraz konsultacji społecznych zamierzeń Narodowego Funduszu. Pełnią również funkcję edukacyjną. Biorą w nich udział zarówno pracownicy Narodowego Funduszu, jak też przedstawiciele samorządów, ministerstw, urzędów, świata nauki i techniki, izb gospodarczych, agencji i fundacji promujących efektywne wykorzystanie energii, przedsiębiorców, firm konsultingowych, pozarządowych organizacji ekologicznych, mediów i inni.

Z okazji obchodów 25-lecia Narodowy Fundusz zorganizował szereg konferencji i spotkań, które pokazywały dorobek i doświadczenia instytucji zdobyte w trakcie całego okresu funkcjonowania. Przygotowano jubileuszową publikację, która zawierała przykłady zrealizowanych przez Narodowy Fundusz inwestycji oraz dane dotyczące zrealizowanych projektów. Przygotowano również film o Narodowym Funduszu, który był prezentowany podczas wszystkich konferencji i spotkań. Zorganizowano konferencję podczas targów *POLEKO Ochrona środowiska 2014-2020 – Nowe otwarcie po 25 latach sukcesów*, gdzie zaprezentowano osiągnięcia Narodowego Funduszu w okresie jego dotychczasowego funkcjonowania, ale też omówiona została oferta programowa na kolejne lata.

2) Komunikacja wewnętrzna i przyjazna instytucja

W 2014 r. kontynuowano publikację na portalu intranetowym dla pracowników „ENFOŚ-NEWS” informacji o najważniejszych inicjatywach Narodowego Funduszu oraz ciekawych wydarzeniach związanych z ochroną środowiska, występujących zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej. W 2014 r. było ich dużo, jak np. obchody 25-lecia Narodowego Funduszu w Teatrze Wielkim 10 czerwca 2014 r. w Warszawie.

3) Instytucja przyjazna środowisku

W 2014 r. Narodowy Fundusz uzyskał, w wyniku kolejnego audytu, przedłużenie certyfikatu „Zielone Biuro”, przyznawanego przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska. W Narodowym Funduszu zainstalowane są kolektory słoneczne, które podgrzewają ponad 6 tys. litrów wody na dobę. Oszczędności energii przynosi prowadzony monitoring jej zużycia oraz wymiana tradycyjnych żarówek i świetlówek na włączane fotokomórkami oświetlenie typu LED.

Potwierdzeniem, że Narodowy Fundusz stosuje najlepsze standardy świadczonych usług było w 2014 r. przyznanie godła Jakość Roku 2014 w kategorii ekologia, za finansowanie działań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Tytuł, godło i nagrodę w programie Jakość Roku przyznała Narodowemu Funduszowi międzynarodowa Fundacja Qualitas.

III.2.8. Poziom satysfakcji z usług Narodowego Funduszu według badania przeprowadzonego w 2014

W czerwcu 2014 r. firma badawcza PBS Sp. z o.o. na zlecenie Narodowego Funduszu przeprowadziła badanie poziomu satysfakcji z usług Narodowego Funduszu za rok 2013 (wybrane obszary) wśród wnioskodawców, beneficjentów oraz przedstawicieli mediów. Badanie zawierało zarówno część ilościową, jak i jakościową, a jego konstrukcja (założenia, dobór prób badawczych, zakres tematyczny i treść kwestionariuszy) oparta była w dużym stopniu na badaniach z trzech ubiegłych lat, aby możliwe było śledzenie trendów. Badanie przeprowadzono w podziale na kategorie wnioskodawców, beneficjentów, wnioski inwestycyjne, nieinwestycyjne, branżowe, małe i duże (pow. 10 mln zł).

Wyniki badania pokazały niezmienny od kilku lat i bardzo wysoki współczynnik ogólnego zadowolenia wnioskodawców (77%) i beneficjentów (85%) ze współpracy z Narodowym Funduszem. Jako największe atuty Narodowego Funduszu, zgodnie z wynikami badania, należy wymienić przede wszystkim dogodną komunikację, dobry kontakt z pracownikami i ich wysokie kompetencje. Wskazywano też na szeroką ofertę finansową, organizowane szkolenia, wykorzystanie strony internetowej, przejrzystość działania i wiarygodność.

Ponad połowa respondentów nie była w stanie wskazać obszaru, który wymagałby istotnego udoskonalenia. Poprawie, według mniej zadowolonych respondentów, powinien ulec czas oczekiwania na decyzję, długość i przejrzystość niektórych procedur, dostęp do informacji oraz zmniejszenie dokumentacji wymaganej przy realizacji procedur.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1

Realizacja Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2014 r.	59
1.1 Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2014 r.	59
1.1.1 Tabele realizacji Planu finansowego	59
1.1.2 Część A tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu	63
1.1.2.1 Stan na początek i koniec roku	63
1.1.2.2 Przychody	63
1.1.2.3 Koszty	66
1.1.2.4 Wynik finansowy	68
1.1.2.5 Dotacje z budżetu	68
1.1.2.6 Środki na wydatki majątkowe	68
1.1.2.7 Środki przyznane innym podmiotom	69
1.1.3 Część C tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu	69
1.2 Ocena Sprawozdania finansowego	69

Załącznik 2

Podstawowe dane finansowe Narodowego Funduszu w 2014 r.	72
--	----

Załącznik 3

Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym w 2014 r.	75
--	----

Załącznik 4

Wydatkowanie środków własnych Narodowego Funduszu oraz środków europejskich, będących w dyspozycji i obsługiwanych przez Narodowy Fundusz w układzie celów, dziedzin i programów priorytetowych w 2014 r.	80
--	----

Załącznik 5

Umowy zawarte w Narodowym Funduszu w 2014 r.	90
---	----

Załącznik 6

Wnioski złożone w Narodowym Funduszu w 2014 r.	94
---	----

Załącznik 7

Informacja dotycząca realizacji umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU), zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji	95
--	----

Załącznik 8

Główne efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w Narodowym Funduszu w 2014 r.	100
--	-----

Załącznik 1

Realizacja Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2014 r.

1.1. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2014 r.

Projekt Planu finansowego Narodowego Funduszu został uchwalony przez Radę Nadzorczą w dniu 9 sierpnia 2013 r. Projekt Planu opracowano na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2014 (Dz. U. poz. 702), na formularzu PF-OSPR określonym w załączniku nr 59.

W części A tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu zaprezentowano stan na początek i koniec roku wybranych pozycji bilansowych, przychody, koszty oraz wynik finansowy, a także informacje o kwotach planowanych dotacji z budżetu państwa, środki na wydatki majątkowe i środki przyznane innym podmiotom. W części B zaprezentowano tabelę Planu finansowego w ujęciu kasowym, w tym planowany stan środków pieniężnych na początek i koniec roku oraz zaplanowane dochody i wydatki. W części C zaprezentowany został Plan finansowy w układzie zadaniowym. W częściach D i E, o charakterze danych uzupełniających, przedstawiono zobowiązania według wartości nominalnej oraz wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów. W części F projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu zamieszczono informacje o charakterze statystycznym, w ujęciu memoriałowym i kasowym, obejmujące bezzwrotne wydatki na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w układzie form dofinansowania oraz jednostek, o których mowa w art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j.: Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).

Na tabelę Planu finansowego Narodowego Funduszu, zamieszczoną w załączniku nr 14 do ustawy budżetowej na rok 2014, składały się części A i E. Część E oznaczono w załączniku do ustawy budżetowej literą C.

Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2014 r. nie podlegał zmianom w trakcie roku obrotowego.

1.1.1 Tabele realizacji Planu finansowego

Plan finansowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – części A oraz C przedstawiono w tabeli 1.1.

Tabela 1.1 Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2014 r. i jego wykonanie (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

PLAN FINANSOWY NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ						
Część A						
Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2013 r.	na 2014 r.	w 2014 r.	5/4	5/3
		w tysiącach złotych			(%)	
1	2	3	4	5	6	7
I	STAN NA POCZĄTEK ROKU:	x	x	x	x	x
1	Środki obrotowe, w tym:	6 274 487	5 183 073	5 256 078	101,4%	83,8%
1.1	Środki pieniężne	4 613 330	3 809 521	4 181 351	109,8%	90,6%
1.2	Należności	1 661 157	1 373 552	1 074 727	78,0%	74,7%
2	Zobowiązania, w tym:	59 411	59 812	58 492	97,8%	98,5%
2.1	wymagalne	0	0	0	--	--
II	PRZYCHODY OGÓLEM	1 228 694	1 542 881	1 869 084	121,1%	152,1%
1	Przychody z prowadzonej działalności, z tego:	880 192	1 209 710	1 534 686	126,9%	174,4%
1.1	Oplaty i kary za korzystanie ze środowiska	183 785	397 000	330 979	83,4%	180,1%
1.2	Oplaty eksploatacyjne i koncesyjne	254 266	277 290	264 036	95,2%	103,8%
1.3	Oplaty wynikające z ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	375 688	316 000	378 343	119,7%	100,7%
1.4	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne	43 564	47 900	53 859	112,4%	123,6%
1.5	Pozostałe opłaty i składki	22 889	171 520	507 469	295,9%	2217,0%
2	Dotacje z budżetu, w tym:	42 711	79 771	80 239	100,6%	187,9%
2.1	- podmiotowa	0	0	0	--	--
3	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	0	0	0	--	--
4	Pozostałe przychody, w tym:	305 791	253 400	254 159	100,3%	83,1%
4.1	Odsetki	288 468	238 900	242 070	101,3%	83,9%
III	KOSZTY OGÓLEM	1 842 934	2 241 114	1 817 415	81,1%	98,6%
1	Koszty funkcjonowania	84 074	98 634	84 608	85,8%	100,6%
1.1	Amortyzacja	3 711	6 600	4 357	66,0%	117,4%
1.2	Materiały i energia	1 337	1 605	1 266	78,9%	94,7%
1.3	Remonty	479	545	464	85,1%	96,8%
1.4	Pozostałe usługi obce	4 073	12 764	3 891	30,5%	95,5%
1.5	Wynagrodzenia, z tego:	59 109	59 800	59 515	99,5%	100,7%
1.5.1	osobowe	57 783	58 300	58 294	100,0%	100,9%
1.5.2	bezosobowe	1 326	1 500	1 221	81,4%	92,1%
1.5.3	pozostałe	0	0	0	--	--
1.6	Składki, z tego na:	9 345	9 415	9 389	99,7%	100,5%
1.6.1	ubezpieczenie społeczne	8 299	8 300	8 300	100,0%	100,0%
1.6.2	Fundusz Pracy	1 046	1 115	1 089	97,7%	104,2%
1.6.3	Fundusz Emerytur Pomostowych	0	0	0	0,0%	0,0%
1.7	Płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań	0	0	0	--	--
1.8	Podatki i opłaty, w tym:	1 391	1 611	1 454	90,3%	104,5%
1.8.1	podatek akcyzowy	0	0	0	--	--
1.8.2	podatek od towarów i usług (VAT)	0	0	0	--	--
1.8.3	opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	611	681	677	99,5%	110,9%
1.8.4	podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	252	280	255	90,9%	100,9%
1.8.5	opłaty na rzecz budżetu państwa	0	0	0	--	--
1.9	Pozostałe koszty funkcjonowania	4 629	6 294	4 272	67,9%	92,3%
2	Koszty realizacji zadań, w tym:	1 744 445	2 121 730	1 732 117	81,6%	99,3%
2.1	- środki przekazane innym podmiotom	1 743 887	2 119 397	1 731 754	81,7%	99,3%
3	Pozostałe koszty, w tym:	14 415	20 750	690	3,3%	4,8%
3.1	Środki na wydatki majątkowe	0	0	0	--	--
IV	WYNIK BRUTTO (II - III)	-614 240	-698 233	51 669	--	--
V	OBOWIAZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO	0	0	0	--	--
1	Podatek dochodowy od osób prawnych	0	0	0	--	--
2	Pozostałe obciążenia wyniku finansowego	0	0	0	--	--
VI	WYNIK NETTO (IV - V)	-614 240	-698 233	51 669	--	--
VII	DOTACJE Z BUDŻETU	42 711	79 771	80 239	100,6%	187,9%
1	Dotacje ogółem, z tego:	42 711	79 771	80 239	100,6%	187,9%
1.1	- podmiotowa	0	0	0	--	--
1.2	- przedmiotowa	0	0	0	--	--
1.3	- celowa	0	0	0	--	--
1.4	- celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - bieżące	13 815	19 952	14 451	72,4%	104,6%
1.4.1	w tym: na współfinansowanie	0	0	0	--	--
1.5	- na inwestycje i zakupy inwestycyjne	0	0	0	--	--
1.6	- celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - majątkowe	28 896	59 819	65 788	110,0%	227,7%
1.6.1	w tym: na współfinansowanie	0	0	0	--	--
VIII	ŚRODKI NA WYDATKI MAJĄTKOWE	0	0	0	--	--
IX	ŚRODKI PRZYZNANE INNYM PODMIOTOM	1 743 887	2 119 397	1 731 754	81,7%	99,3%
X	STAN NA KONIEC ROKU:	x	x	x	x	x
1	Środki obrotowe, w tym:	5 256 078	4 024 555	5 275 988	131,1%	100,4%
1.1	Środki pieniężne	4 181 351	2 519 758	4 205 429	166,9%	100,6%
1.2	Należności	870 405	1 246 586	870 330	69,8%	100,0%
2	Zobowiązania, w tym:	58 492	58 596	47 871	81,7%	81,8%
2.1	wymagalne	0	0	0	--	--

PLAN FINANSOWY
NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Część C Dane uzupełniające

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik 5/4	Wskaźnik 5/3
		w 2013 r.	na 2014 r.	w 2014 r.		
		w tysiącach złotych			(%)	
1	2	3	4	5	6	7
1	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	4 166 451	2 515 709	4 193 743	166,7%	100,7%
1.1	- depozyty overnight (O/N)	465 882	295 310	275 743	93,4%	59,2%
1.2	- depozyty terminowe	3 700 569	2 220 399	3 918 000	176,5%	105,9%

Przepływy środków pieniężnych w układzie zobowiązań wieloletnich w 2014 r. przedstawiono w tabeli 1.2.

Tabela 1.2 Środki pieniężne i papiery wartościowe Skarbu Państwa w 2014 r. – układ źródeł finansowania (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Stan środków na początek 2014 r.	Zwiększenia ¹	Zmniejszenia	Stan środków na koniec 2014 r. (3+4-5)
1	2	3	4	5	6
1	Geologia - opłaty i kary wynikające z ustawy Prawo geologiczne i górnicze	80 524	132 018	158 369	54 173
2	Górnictwo - opłaty i kary wynikające z ustawy Prawo geologiczne i górnicze	249 896	132 018	58 169	323 745
3	Pozwolenia zintegrowane - opłaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	14 075	2 144	739	15 480
4	Gospodarka wodna - opłaty, o których mowa w art. 142 ustawy Prawo wodne	24 162	11 207	13 784	21 585
5	OZE i efektywność energetyczna - opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne i ustawy o efektywności energetycznej	2 031 697	632 042	665 203	1 998 536
6	Substancje kontrolowane - opłaty i kary za substancje zubożające warstwę ozonową	10 324	1	34	10 291
7	Biokomponenty i biopaliwa - kary wynikające z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	388	66	4	450
8	Handel uprawnieniami do emisji - opłaty za przyznanie uprawnień do emisji	2 710	37 458	17 170	22 998
9	Gospodarowanie odpadami	1 103 245	403 695	457 948	1 048 992
10	Razem zobowiązania wieloletnie	3 517 021	1 350 649	1 371 421	3 496 249
11	Powierzone środki europejskie	6 064	315	1 636	4 743
12	Środki pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji	351 758	6 984	75 195	283 547
13	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	91	2	0	93
14	Fundusz podstawowy	510 737	1 351 757	1 242 203	620 291
15	RAZEM (10+11+12+13+14)	4 385 671	2 709 707	2 690 455	4 404 923

¹ wykazane łącznie z niezapadłymi odsetkami (poz.12-14)

Wpływy i wydatki środków finansowych w ujęciu pozycji szczegółowych w 2014 r. przedstawiono w tabeli 1.3.

Tabela 1.3 Wpływy i wydatki środków finansowych w 2014 r. w porównaniu do 2013 r.
(dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2013 r.	Wykonanie w 2014 r.	Wskaźnik 4/3
1	2	3	4	5
1	Stan środków pieniężnych i papierów wartościowych Skarbu Państwa na początek roku	5 109 391	4 385 671	85,8%
1.1	Środki pieniężne	4 613 330	4 181 351	90,6%
1.2	Papiery wartościowe Skarbu Państwa	496 061	204 320	41,2%
2	Wpływy	2 173 893	2 709 707	124,6%
2.1	Wpływy dotacji z budżetu państwa	42 711	80 427	188,3%
2.2	Wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska	183 785	330 979	180,1%
2.3	Wpływy z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych	254 266	264 036	103,8%
2.4	Wpływy z tytułu opłat produktowych	3 547	2 974	83,8%
2.5	Wpływy z opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego	1 487	2 048	137,8%
2.6	Wpływy z opłat o których mowa w art. 142 ustawy Prawo wodne	12 959	11 041	85,2%
2.7	Wpływy z opłat za przyznanie uprawnień do emisji	197	35 106	17784,3%
2.8	Wpływy z opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	375 688	378 343	100,7%
2.9	Wpływy z opłat za substancje zubożające warstwę ozonową	1 426	1	0,1%
2.10	Wpływy z kar wynikających z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	105	66	62,5%
2.11	Wpływy z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne	42 964	53 859	125,4%
2.12	Wpływy z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy o efektywności energetycznej	600	454 029	75709,3%
2.13	Wpływy z kar wynikających z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	436	364	83,5%
2.14	Wpływy z kar wynikających z ustawy o bateriach i akumulatorach	9	4	47,3%
2.15	Wpływy z opłat i kar wynikających z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	340	383	112,7%
2.16	Wpływy z tytułu kar wynikających z ustawy o odpadach	2 343	1 451	61,9%
2.17	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	41	2	6,0%
2.18	Wpływy z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów (bez marży banków)	145 817	134 647	92,3%
2.19	Wpływy z tytułu zwrotu rat pożyczek i kredytów	677 674	679 815	100,3%
2.20	Wpływy z tytułu przychodów z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych	150 132	109 366	72,8%
2.21	Wpływy środków pochodzących z UE (rozliczanych bilansowo)	1 768	314	17,8%
2.22	Spadek salda pożyczek na zachowanie płynności finansowej (kapitał)	238 745	142 080	59,5%
2.23	Zwroty nierozliczonych zaliczek z tytułu dofinansowania państwowych jednostek budżetowych	25 295	24 776	97,9%
2.24	Pozostałe wpływy	11 557	3 596	31,1%
3	Wydatki	2 897 613	2 690 455	92,9%
3.1	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie pożyczek	1 048 824	855 138	81,5%
3.2	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie dotacji (bez umorzeń)	1 322 625	1 197 549	90,5%
3.3	Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	414 161	527 731	127,4%
3.4	Wydatki na finansowanie zadań Krajowego operatora systemu zielonych inwestycji	558	362	64,9%
3.5	Wydatki z tytułu kosztów bieżących działalności	80 590	78 877	97,9%
3.6	Wydatki środków europejskich (rozliczanych bilansowo)	2 043	1 636	80,1%
3.7	Wydatki i zakupy inwestycyjne własne	2 529	4 372	172,9%
3.8	Wyplacone i nierozliczone zaliczki na dofinansowanie państwowych jednostek budżetowych	24 776	23 356	94,3%
3.9	Pozostałe wydatki	1 507	1 434	95,1%
4	Stan środków pieniężnych i papierów wartościowych Skarbu Państwa na koniec roku*	4 385 672	4 404 923	100,4%
4.1	Środki pieniężne	4 181 351	4 205 429	100,6%
4.2	Papiery wartościowe Skarbu Państwa	204 320	199 494	97,6%

* - stan środków pieniężnych i papierów wartościowych wg wyceny na 31.12. 2014 r. (z niezapadłymi odsetkami)

1.1.2. Część A tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu

W części A tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu zaprezentowano stan na początek i koniec roku wybranych pozycji bilansowych, przychody, koszty oraz wynik finansowy, a także dotacje z budżetu państwa, środki na wydatki majątkowe i środki przyznane innym podmiotom.

1.1.2.1. Stan na początek i koniec roku

W pozycjach Stan na początek roku (poz. I części A tabeli 1.1) oraz Stan na koniec roku (poz. X części A tabeli 1.1) zaplanowano, zgodnie z formularzem PF-OSPR, stan środków obrotowych, środków pieniężnych, należności oraz zobowiązań.

Zakres pozycji Środki obrotowe (poz. I.1 i X.1 części A tabeli 1.1) odpowiada pozycji Aktywa obrotowe, wykazywanej w bilansie Narodowego Funduszu. W 2014 r. kwota środków obrotowych uległa nieznacznemu zwiększeniu z kwoty **5.256.078** tys. zł do **5.275.988** tys. zł, tj. o **19.910** tys. zł. W wyniku realizacji wyższego, niż prognozowano, stanu środków pieniężnych na koniec 2013 r., wzrostu przychodów z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz niższego poziomu wydatków na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, stan środków pieniężnych na koniec 2014 r. był wyższy, w porównaniu do zaplanowanej wielkości, o **1.685.671** tys. zł i wyniósł **4.205.429** tys. zł. Stan należności krótkoterminowych na koniec 2014 r. był na porównywalnym poziomie w stosunku do stanu na początek roku i wyniósł **870.330** tys. zł. Zobowiązania (poz. I.2 i X.2 części A tabeli 1.1), w których największy udział stanowiły inne rozliczenia międzyokresowe z tytułu zaległości w opłatach eksploatacyjnych i koncesyjnych, uległy zmniejszeniu z kwoty **58.492** tys. zł do **47.871** tys. zł, tj. o **10.621** tys. zł.

1.1.2.2. Przychody

Na pozycję Przychody ogółem (poz. II części A tabeli 1.1) składały się przychody z prowadzonej działalności, dotacje z budżetu państwa oraz pozostałe przychody. Przychody ogółem w Planie finansowym zaplanowano w kwocie **1.542.881** tys. zł. W 2014 r. zrealizowano przychody w wysokości **1.869.084** tys. zł, tj. o **326.203** tys. zł więcej niż zaplanowano. Poziom przychodów z 2014 r. był także wyższy od wielkości uzyskanej w 2013 r. o **640.390** tys. zł.

Przychody z prowadzonej działalności (poz. II.1 części A tabeli 1.1), przy bardzo ograniczonym wpływie Narodowego Funduszu na ich wykonanie, wyniosły **1.534.686** tys. zł, tj. 127% wielkości planowanej.

Na przychody z prowadzonej działalności składają się przychody z tytułu: opłat i kar za korzystanie ze środowiska, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych, opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne, pozostałych opłat i kar, w tym opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy o efektywności energetycznej.

W 2014 r. przychody z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska, o których mowa w art. 284 i 298 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.), wyniosły **330.979** tys. zł, wobec wielkości planowanej w kwocie **397.000** tys. zł. Odchylenie od zaplanowanej wielkości wynika ze skutków wejścia w życie przepisów mających wpływ na opłaty za korzystanie ze środowiska w ramach komponentów:

ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu oraz gospodarka odpadami. W związku z obowiązującą ustawą z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych część podmiotów została zobowiązana do uiszczenia należnych opłat za wprowadzanie dwutlenku węgla do powietrza. Uiszczenie tych opłat zniósło obowiązek uiszczenia opłaty za korzystanie ze środowiska, co spowodowało zmniejszenie przychodu z tego tytułu w 2014 r. (w porównaniu do 2012 r., w którym przychody zrealizowano za cały rok obrotowy, przychody z opłat w ramach tego komponentu były niższe o ok. **23.000** tys. zł). Ponadto, z informacji jakie Narodowy Fundusz uzyskiwał z urzędów marszałkowskich, wynika, że kwota opłat z komponentu gospodarka odpadami jest niższa (w porównaniu do 2012 r. o ok. **24.000** tys. zł) z powodu zmniejszenia ilości składowanych odpadów na skutek wejścia w życie nowych regulacji w zakresie gospodarowania odpadami i rosnącej zdolności zagospodarowania odpadów przez gminy.

Przychody z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych w 2014 r. wyniosły **264.036** tys. zł, wobec wielkości planowanej w kwocie **277.290** tys. zł. Przychody te są wynikiem wnoszenia opłat, ustalanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j.: Dz. U. z 2015 r. poz. 196). Realizacja niższych niż zakładano przychodów jest skutkiem niższych opłat eksploatacyjnych. Spadek przychodów wynika, przede wszystkim, z niższego wydobycia piasków i żwirów (o 1,8%). Ponadto nastąpił spadek wydobycia węgla brunatnego (o 1,9%) oraz gazu ziemnego (o 3,0%), dla wydobycia których, na etapie tworzenia Planu finansowego na 2014 r., przewidywano tendencję wzrostową.

W zakresie przychodów wynikających z ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (t.j.: Dz. U. z 2015 r. poz. 140), Narodowy Fundusz zrealizował w 2014 r. przychody w kwocie **378.343** tys. zł przy wielkości zaplanowanej w wysokości **316.000** tys. zł. Kwotę planowanych przychodów oszacowano, pomimo trwających prac legislacyjnych modyfikujących mechanizm opłaty recyklingowej, przy założeniu dotychczas obowiązującego stanu prawnego, biorąc pod uwagę istotność, dla szacowania przychodów z tego tytułu, kształtowania się kursu walutowego PLN. Na etapie tworzenia Planu finansowego na 2014 r. zakładano, że liczba sprowadzonych aut do Polski nie będzie niższa niż w 2012 r., kiedy to do Polski sprowadzono ponad 650 tys. używanych pojazdów. Biorąc pod uwagę występujące w 2014 r. nieznaczne umocnienia się polskiej waluty w stosunku do przyjętych założeń na etapie planowania, zaobserwowano wzrost liczby sprowadzanych do Polski samochodów osobowych (ok. 750 tys. pojazdów), co przełożyło się na uzyskanie wyższych przychodów Narodowego Funduszu.

W 2014 r. przychody z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j.: Dz. U. z 2012 r., poz. 1059, z późn. zm.) wyniosły **53.859** tys. zł wobec wielkości zaplanowanej w wysokości **47.900** tys. zł. W związku z wygaśnięciem systemu wsparcia dla jednostek kogeneracji „żółtej” i „czerwonej”, o których mowa w art. 91 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy – Prawo energetyczne, wpływy z opłat zastępczych pochodziły głównie z realizacji obowiązku przez jednostki kogeneracji „fioletowej”, o których mowa w art. 91 ust. 1 pkt 1a tej ustawy. Zaplanowana kwota przychodów z tego tytułu obejmowała wpływy z tytułu kogeneracji „fioletowej” i kar za niewykonanie obowiązku wynikającego z ustawy Prawo energetyczne. Wykonanie z ww. tytułów wyniosło **47.231** tys. zł. Na etapie tworzenia Planu finansowego nie planowano wpływów z tytułu opłat zastępczych w zakresie odnawialnych źródeł energii, z uwagi na występującą nadpodaż „zielonych certyfikatów” oraz wyższą, niż wynikająca z obowiązujących przepisów, produkcję energii elektrycznej w odnawialnych źródłach. Zakładano, że niższa, w porównaniu do opłaty zastępczej, cena „zielonych certyfikatów” wpłynie na realizację obowiązku poprzez umorzenie świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych. Część podmiotów

zrealizowała jednak obowiązek poprzez uiszczenie opłaty zastępczej i w związku z tym Narodowy Fundusz uzyskał dodatkowo **6.628** tys. zł.

Narodowy Fundusz nie planował i nie zrealizował w 2014 r. przychodów ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji.

Pozostałe przychody z tytułu opłat i kar wyniosły łącznie **507.469** tys. zł. Do tej grupy przychodów zalicza się przychody z tytułu:

- opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy o efektywności energetycznej **454.029** tys. zł
- opłat i kar z ustawy o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji oraz z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych: **35.106** tys. zł
- opłat, o których mowa w art. 142 ustawy Prawo wodne: **11.041** tys. zł
- opłat produktowych: **2.974** tys. zł
- opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego: **2.048** tys. zł
- kar z ustawy o odpadach: **1.451** tys. zł
- opłat i kar z ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym: **383** tys. zł
- kar z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów: **364** tys. zł
- kar z ustawy o biokomponentach i biopaliwach: **66** tys. zł
- kar z ustawy o bateriach i akumulatorach: **4** tys. zł
- nawiązek wymierzanych na podstawie art. 47 Kodeksu karnego: **2** tys. zł
- opłat i kar z ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową: **1** tys. zł

Wyższe wykonanie w pozycji „Pozostałe opłaty i składki” (poz. II.1.5 części A tabeli 1.1) wynika głównie z realizacji wyższych, niż zakładano opłat zastępczych wynikających z ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. Nr 94, poz. 551, z późn. zm.). W pozycji „Pozostałe opłaty i składki” ujęto, po raz pierwszy w związku z wejściem w życie niektórych przepisów ustawy o efektywności energetycznej, przychody z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających z tej ustawy. Główną przyczyną ujęcia ww. źródła przychodów w pozycji pozostałych opłat i składek był wysoki stopień niepewności co do kwoty możliwych do uzyskania wpływów z tego tytułu. Narodowy Fundusz dysponował jedynie informacją w zakresie przewidywanej liczby podmiotów zobowiązanych do realizacji obowiązku wynikającego z ustawy o efektywności energetycznej. Przychody z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy o efektywności energetycznej oszacowano w kwocie **150.000** tys. zł, opierając się na liczbie podmiotów zobowiązanych do uiszczenia opłaty zastępczej i odnosząc się pomocniczo do doświadczeń w zakresie wnoszenia opłat wynikających z ustawy Prawo energetyczne.

W Planie finansowym Narodowego Funduszu zaplanowano dotacje z budżetu państwa (poz. II.2 części A tabeli 1.1) w wysokości **79.771** tys. zł. Wykonanie przychodów z dotacji z budżetu państwa wyniosło **80.239** tys. zł. Uzasadnienie odchylenia przedstawione zostało w rozdz. 1.1.2.5 niniejszego załącznika.

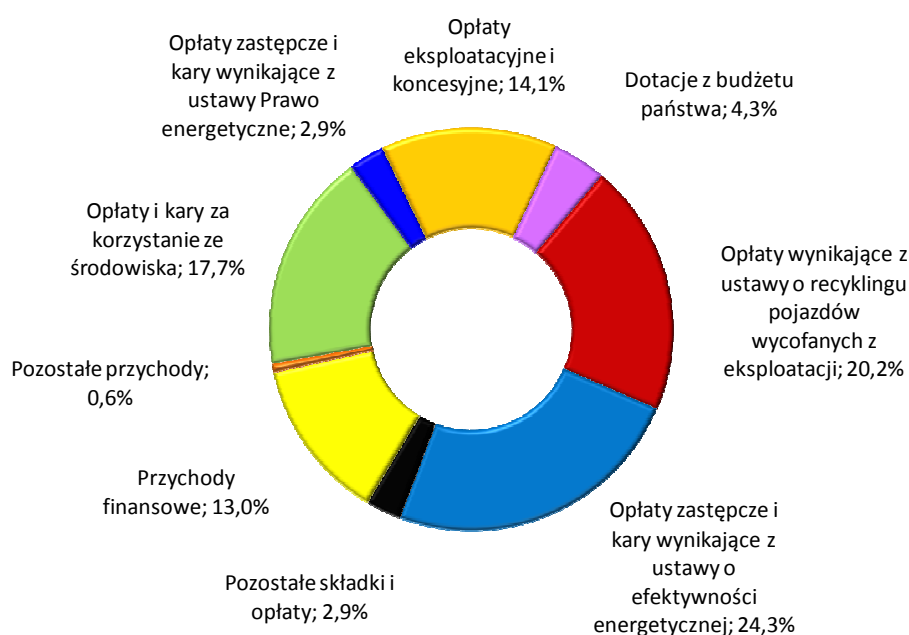
Na pozostałe przychody (poz. II.4 części A tabeli 1.1) składały się przychody finansowe oraz pozostałe przychody operacyjne. W 2014 r. przychody wykazywane w tej pozycji wyniosły

254.159 tys. zł, przy wielkościach planowanych na **253.400** tys. zł. Na wykonanie tej pozycji planistycznej składały się:

- przychody z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów w kwocie: **132.704** tys. zł
- przychody z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych w kwocie: **109.366** tys. zł
- pozostałe przychody operacyjne w kwocie: **4.296** tys. zł
- pozostałe przychody finansowe w kwocie: **7.793** tys. zł

Strukturę przychodów przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1 Struktura przychodów Narodowego Funduszu w 2014 r.

1.1.2.3. Koszty

Kategoria Koszty ogółem (poz. III części A tabeli 1.1) obejmuje:

- koszty funkcjonowania (amortyzacja, materiały i energia, remonty, pozostałe usługi obce, wynagrodzenia z wyodrębnieniem wynagrodzeń osobowych, bezosobowych i pozostałych, składki na: ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Emerytur Pomostowych, płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań oraz pozostałe koszty funkcjonowania);
- koszty realizacji zadań z wyodrębnieniem środków przekazanych innym podmiotom;
- pozostałe koszty, w których zaplanowano pozostałe koszty operacyjne oraz koszty finansowe.

W 2014 r. koszty funkcjonowania zrealizowano w kwocie **84.608** tys. zł (poz. III.1 części A tabeli 1.1), tj. 86% wielkości ujętej w Planie finansowym. W pozycji kosztów funkcjonowania wykazywane są koszty utrzymania organów i Biura Narodowego Funduszu, wśród których dominują wynagrodzenia w wysokości **59.515** tys. zł (poz. III.1.5 części A tabeli 1.1) oraz koszty składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz pracy w łącznej kwocie **9.389** tys. zł.

Na etapie tworzenia Planu finansowego przewidywano znaczne zwiększenie zaangażowania Narodowego Funduszu m.in. w zakresie przygotowania instytucji do nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020, obsługi programów w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz budowy zintegrowanej platformy informatycznej. W związku z tym znaczny udział w planowanych kosztach utrzymania organów i Biura Narodowego Funduszu stanowiły usługi obce w kwocie **12.764** tys. zł oraz koszty amortyzacji w wysokości **6.600** tys. zł.

W związku m.in. z decyzją Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju o samodzielnym zleceniu świadczenia usług doradczych o charakterze ekonomiczno-finansowym i prawnym w zakresie przygotowania instytucjonalnego do wdrażania funduszy UE w nowej perspektywie finansowej 2014-2020 (analiza ex-ante), powstaniem oszczędności w wyniku przesunięcia wizyt studyjnych oraz organizacji i obsługi konferencji międzynarodowych na lata 2015-2016, koszty usług obcych Narodowego Funduszu wyniosły **3.891** tys. zł. Ponadto przesunięcie terminu zakupu licencji, sprzętu komputerowego oraz aktualizacji oprogramowania, m.in. związanego z budową zintegrowanej platformy informatycznej, i przesunięcia rozpoczęcia naliczania odpisów amortyzacyjnych na II półrocze 2014 r., przyczyniło się do realizacji niższych kosztów amortyzacji w kwocie **4.357** tys. zł.

W tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu prezentowana jest pozycja Koszty realizacji zadań (poz. III.2 części A tabeli 1.1) i pozycja szczegółowa Środki przekazane innym podmiotom (poz. III.2.1 części A tabeli 1.1), w których zaplanowano koszty dotacyjnego finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków Narodowego Funduszu.

Koszty realizacji zadań wyniosły **1.732.117** tys. zł, tj. 82% zaplanowanej wielkości. W ramach pozycji „Środki przekazane innym podmiotom”, w której wykazywany jest poziom udzielonego bezzwrotnego dofinansowania zadań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w 2014 r. zrealizowano kwotę **1.731.754** tys. zł, tj. 82% wielkości planowanej.

Odchylenie realizacji kosztów finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej wynika głównie z akceptacji przez Narodowy Fundusz wystąpień beneficjentów o zmiany warunków wypłat w związku z urzeczywistnieniem się ryzyk na etapie realizacji przedsięwzięć skutkujących:

- obniżeniem wartości kontraktów zawartych przez beneficjentów z wykonawcami w wyniku rozstrzygnięć postępowań przetargowych;
- składaniem protestów przez oferentów, uniemożliwiających rozstrzygnięcia przetargów w planowanych terminach i wynikające z tego opóźnienia wypłat środków;
- obniżeniami kosztów kwalifikowanych realizowanych przedsięwzięć na etapie weryfikacji i rozliczania środków przekazywanych w formie zaliczek;
- rezygnacjami części beneficjentów z udzielonego dofinansowania;
- realizacją niższych kwot zapłat przez beneficjentów za poszczególne części zadań, które określano na podstawie obmiaru powykonawczego;
- dłuższym, niż oczekiwano, czasem uzyskiwania w niektórych przedsięwzięciach decyzji administracyjnych i środowiskowych, przed uzyskaniem których nie jest możliwe ogłoszenie przetargu.

Narodowy Fundusz, pełniąc rolę Krajowego operatora systemu zielonych inwestycji, poniósł także koszty związane z realizacją zadań w wysokości **362** tys. zł. Koszty te zostały sfinansowane bezpośrednio ze środków Rachunku klimatycznego i nie zostały wykazane w pozycji Środki przekazane innym podmiotom.

W ramach pozycji Pozostałe koszty (poz. III.3 części A tabeli 1.1), w której zaplanowano kwotę **20.750** tys. zł, ujmowane są głównie „Odpisy aktualizujące wartość inwestycji, pożyczek i kredytów”, zaplanowane w kwocie **16.000** tys. zł oraz „Ujemne saldo różnic kursowych” przyjęte na poziomie **4.000** tys. zł. W 2014 r. ocena stanu aktywów w zakresie należności z udzielonych pożyczek i posiadanych papierów wartościowych nie wskazała na potrzebę tworzenia znaczących odpisów aktualizujących i zostały one utworzone w kwocie jedynie **454** tys. zł. Sposób gospodarowania środkami zagranicznymi i sytuacja na rynku walutowym pozwoliła wygospodarować na różnicach kursowych nadwyżkę z saldem w kwocie **2.820** tys. zł.

1.1.2.4. Wynik finansowy

Wynik finansowy brutto (poz. IV części A tabeli 1.1) stanowi różnicę pomiędzy zrealizowanymi przychodami i sumą kosztów ogółem. Narodowy Fundusz, którego celem jest finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, korzysta ze zwolnienia podmiotowego w podatku dochodowym od osób prawnych. W związku z tym wynik finansowy netto (poz. VI części A tabeli 1.1) odpowiada, co do wartości, wielkości wyniku finansowego brutto.

Narodowy Fundusz zrealizował w 2014 r. dodatni wynik finansowy w wysokości **51.669** tys. zł (poz. IV części A tabeli 1.1). Należy podkreślić, że, z uwagi na statutowe zadania Narodowego Funduszu, wynik finansowy nie pełni podstawowego miernika efektywności działania.

1.1.2.5. Dotacje z budżetu

W Planie finansowym Narodowego Funduszu zaplanowano dotacje z budżetu państwa (poz. II.2 części A tabeli 1.1) w wysokości **79.771** tys. zł. Wyższe wykonanie przychodów z dotacji z budżetu państwa, w kwocie **80.239** tys. zł, było wynikiem otrzymania wyższych kwot na wypłaty korekt systemowych, nałożonych przez Komisję Europejską w ramach projektów ISPA/Funduszu Spójności 2000-2006 oraz PO IiŚ, dla beneficjentów projektów w łącznej kwocie **65.788** tys. zł. Ponadto w 2014 r. do Narodowego Funduszu, jako Instytucji Wdrażającej PO IiŚ oraz MF EOG i NMF, wpłynęły dotacje z budżetu państwa w kwocie **14.451** tys. zł z tytułu refundacji wydatków w ramach pomocy technicznej, wobec wielkości zaplanowanej na **19.952** tys. zł. Niższa kwota refundacji ze środków pomocy technicznej wynika z tego, że nie poniesiono kosztów związanych z dotacjami w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej w ramach MF EOG i NMF w związku z przesunięciem terminu wdrażania części mechanizmu.

1.1.2.6. Środki na wydatki majątkowe

W 2014 r. nie planowano kwoty środków na wydatki majątkowe (poz. VIII części A tabeli 1.1).

1.1.2.7. Środki przyznane innym podmiotom

W pozycji Środki przyznane innym podmiotom (poz. IX części A tabeli 1.1) zaplanowano koszty finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków Narodowego Funduszu. Zarówno planowane, jak i zrealizowane wielkości, odpowiadają, co do wartości, pozycji Środki przekazane innym podmiotom (poz. III.2.1 części A tabeli 1.1).

1.1.3 Część C tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu

Narodowy Fundusz, jako jednostka sektora finansów publicznych, utrzymuje środki pieniężne na rachunkach Banku Gospodarstwa Krajowego. W części C tabeli Planu finansowego przedstawiono wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów (poz. 1 części C tabeli 1.1).

W Planie finansowym na 2014 r. przewidywano stan środków na poziomie **2.515.709** tys. zł. W rzeczywistości wolne środki finansowe wykazywane w tej pozycji wyniosły **4.193.743** tys. zł.

1.2. Ocena Sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Narodowego Funduszu za rok obrotowy 2014 zostało zbadane przez niezależnego biegłego rewidenta. Biegły rewident uznał, że Sprawozdanie finansowe Narodowego Funduszu jest zgodne z wpływającymi na jego treść przepisami prawa i postanowieniami statutu Narodowego Funduszu, zostało sporządzone zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, a także w sposób rzetelny i jasny przedstawia wszystkie informacje istotne dla oceny sytuacji finansowej i majątkowej Narodowego Funduszu. Opinia biegłego rewidenta, badającego Sprawozdanie finansowe Narodowego Funduszu za rok obrotowy 2014 r., przedstawiona została poniżej, a podstawowe dane finansowe Narodowego Funduszu w 2014 r. w załączniku 2.

Opinia i raport z badania sprawozdania finansowego za okres
od 1.01.2014 r. do 31.12.2014 r.
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

dla Rady Nadzorczej
z badania sprawozdania finansowego
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
za okres od 1.01.2014 r. do 31.12.2014 r.

Przeprowadziliśmy badanie sprawozdania finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (zwanego dalej „Funduszem” lub „Jednostką”),

sporządzone na dzień 31.12.2014 r. i za rok obrotowy od 1.01.2014 r. do 31.12.2014 r., na które składa się:

- Wprowadzenie do sprawozdania finansowego
- Bilans, który po stronie aktywów i pasywów zamyka się sumą 10 700 082 tys. PLN
- Rachunek zysków i strat wykazujący zysk netto w wysokości 51 669 tys. PLN
- Rachunek przepływów pieniężnych wykazujący wzrost środków pieniężnych w wysokości 24 077 tys. PLN
- Zestawienie zmian w kapitałach własnych wykazujące wzrost kapitałów własnych w wysokości 51 669 tys. PLN
- Dodatkowe informacje i objaśnienia

Za sporządzenie zgodnego z obowiązującymi przepisami sprawozdania finansowego odpowiedzialny jest Zarząd Jednostki.

Zarząd oraz Członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o rachunkowości”.

Naszym zadaniem było zbadanie i wyrażenie opinii o zgodności z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości tego sprawozdania finansowego oraz czy rzetelnie i jasno

przedstawia ono, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy Jednostki oraz o prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia.

Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- rozdziału 7 ustawy o rachunkowości,
- krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce, a w zakresie tam nieuregulowanym

*Opinia i raport z badania sprawozdania finansowego za okres
od 1.01.2014 r. do 31.12.2014 r.
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie*

- międzynarodowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Międzynarodową Federację Księgowych.

Badanie sprawozdania finansowego zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność pozwalającą na wyrażenie opinii o sprawozdaniu. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie poprawności zastosowanych przez Jednostkę zasad (polityki) rachunkowości i znaczących szacunków, sprawdzenie – w przeważającej mierze w sposób wrywkowy – dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym, jak i całościową ocenę sprawozdania finansowego.

Uważamy, że badanie dostarczyło wystarczającej podstawy do wyrażenia opinii.

Naszym zdaniem, zbadane sprawozdanie finansowe, we wszystkich istotnych aspektach:

- (a) przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej Jednostki na dzień 31.12.2014 r., jak też jej wyniku finansowego za rok obrotowy od 1.01.2014 r. do 31.12.2014 r.,
- (b) zostało sporządzone zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- (c) jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami statutu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Warszawa/Katowice, 19 marca 2015 roku

Joanna Matuła nr ewid. 12559

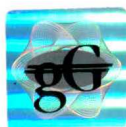
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie w imieniu

Radosław Gumułka, nr ewid. 9972

Prezes Zarządu

Grupa Gumułka – Audyt Sp. z o.o.
ul. Matejki Jana 4, 40-077 Katowice

(podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych wpisany na listę podmiotów uprawnionych pod nr 2944)

Załącznik 2

Podstawowe dane finansowe Narodowego Funduszu w 2014 r. (tys. zł)

AKTYWA		2013	2014
Aktywa trwałe		5 402 956	5 424 094
1	Wartości niematerialne i prawne	1 197	4 251
2	Rzeczowe aktywa trwałe	57 713	57 283
3	Należności długoterminowe	4 476 722	4 495 970
4	Inwestycje długoterminowe	867 324	866 590
Aktywa obrotowe		5 256 078	5 275 988
1	Zapasy	2	1
2	Należności krótkoterminowe	870 405	870 330
	Należności od pozostałych jednostek	870 405	870 330
3	Inwestycje krótkoterminowe	4 385 671	4 405 657
	Krótkoterminowe aktywa finansowe	4 385 671	4 405 657
	w pozostałych jednostkach	204 320	200 229
	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	4 181 351	4 205 428
AKTYWA RAZEM		10 659 034	10 700 082

PASywa		2013	2014
Kapitał (fundusz) własny		10 600 542	10 652 211
1	Kapitał (fundusz) podstawowy	10 519 552	10 519 552
2	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	695 230	80 990
3	Zysk (strata) netto	-614 240	51 669
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania		58 492	47 871
1	Rezerwy na zobowiązania	13 148	12 497
2	Zobowiązania	12 381	13 418
3	Rozliczenia międzyokresowe	32 963	21 956
PASywa RAZEM		10 659 034	10 700 082

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH		2013	2014
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
	Zysk / strata netto	-614 240	51 669
	Korekty razem	-115 754	-33 682
	Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	-729 994	17 987
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
	Wpływy	300 555	10 450
	Wydatki	2 540	4 360
	Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	298 015	6 090
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A+/-B+/-C)		-431 979	24 077
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych		-431 979	24 077
F. Środki pieniężne na początek okresu		4 613 330	4 181 351
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/-D)		4 181 351	4 205 428

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT		2013	2014
A.	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi	927 408	1 618 719
A.1	Opłaty i kary za korzystanie ze środowiska	183 785	330 979
A.2	Opłaty eksploatacyjne i koncesyjne	254 266	264 036
A.3	Opłaty produktowe	3 547	2 974
A.4	Opłaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	1 487	2 048
A.5	Opłaty, o których mowa w art. 142 ustawy Prawo wodne	12 959	11 041
A.6	Opłaty za przyznanie uprawnień do emisji	197	35 106
A.7	Opłaty wynikające z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	375 688	378 343
A.8	Opłaty za substancje zubożające warstwę ozonową	1 426	1
A.9	Opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne i ustawa o efekt. energ.	43 564	507 888
A.10	Opłaty i kary wynikające z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	340	383
A.11	Kary wynikające z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	105	66
A.12	Kary wynikające z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	436	364
A.13	Kary wynikające z ustawy o bateriach i akumulatorach	9	4
A.14	Kary wynikające z ustawy o odpadach	2 343	1 451
A.15	Wpływy z kar pieniężnych wymierzanych na podstawie art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska		
A.16	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	41	2
A.17	Wpływy ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji		
A.18	Dotacje z budżetu państwa na Pomoc Techniczną	13 815	14 451
A.19	Dotacja celowa w związku z nalożeniem przez KE korekt systemowych w ramach projektów POIiŚ i FS 2000-2006	28 896	65 788
A.20	Pozostałe przychody	4 504	3 794
B.	Koszty działalności operacyjnej	1 828 519	1 816 725
B.1	Wydatki związane z dofinansowaniem ochrony środowiska	1 744 446	1 732 117
	Dofinansowanie zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe	414 161	527 731
	Dotacja celowa dla beneficjentów w związku z nalożeniem przez KE korekt systemowych w ramach projektów POIiŚ i FS 2000-2006	28 896	65 788
	Dotacje	1 293 728	1 131 762
	Częściowe umorzenia pożyczek	7 101	6 474
	Pozostałe wydatki	559	362
B.2	Koszty funkcjonowania organów i biura	84 074	84 608
C.	Zysk/strata ze sprzedaży (A-B)	-901 111	-198 006
D.	Pozostałe przychody operacyjne	479	502
D.1	Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	66	
D.2	Inne przychody operacyjne	413	502
E.	Pozostałe koszty operacyjne	73	197
E.1	Inne koszty operacyjne	73	197
F.	Zysk/strata na działalności operacyjnej (C+D-E)	-900 705	-197 701
G.	Przychody finansowe	300 808	249 863
G.1	Dywidendy i udziały w zyskach	23	
G.2	Odsetki	288 469	242 070
G.3	Zysk ze zbycia inwestycji	16	
G.4	Inne	12 300	7 793
H.	Koszty finansowe	14 343	493
H.1	Odsetki	56	10
H.2	Aktualizacja wartości inwestycji		
H.3	Inne	14 287	483
I.	Zysk/strata na działalności (F+G-H)	-614 240	51 669
J.	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych		
K.	Zysk/strata brutto = netto (I+J)	-614 240	51 669

ZESTAWIENIE ZMIAN w FUNDUSZU WŁASNYM		
	2013	2014
I Fundusz własny na początek okresu (BO)	11 214 782	10 600 542
la. Fundusz własny na początek okresu (BO), po korektach	11 214 782	10 600 542
Fundusz statutowy na początek okresu	10 002 367	10 519 552
Fundusz statutowy na koniec okresu	10 519 552	10 519 552
Fundusz rezerwowy na koniec okresu	695 230	80 990
Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu		
Wynik netto	-614 240	51 669
II. Fundusz własny na koniec okresu (BZ)	10 600 542	10 652 211

Załącznik 3

Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym w 2014 r.

W 2014 roku Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizował następujące zadania i podzadania w ramach 3 funkcji państwa:

1) w funkcji 12 środowisko – 7 zadań

- 12.1.W Kształtowanie bioróżnorodności (2 podzadania 12.1.1, 12.1.3) na kwotę **140.590** tys. zł (84,2% planu) z wykorzystaniem miernika *Suma zasięgów powierzchniowych zrealizowanych działań służących ochronie i kształtowaniu wartości przyrodniczych i krajobrazowych (ha)*. Dane o wykonaniu miernika pochodzą z rozliczonych umów, zawieranych z beneficjentami NFOŚiGW, odniesionych do zasięgu oddziaływania danych inwestycji na poszczególne obszary chronione (w tym powierzchni parków narodowych). Wykonanie miernika wyniosło 228 441 ha, więc planowana wartość 500 272 ha nie została osiągnięta. Na obserwowane odchylenie główny wpływ ma niewykonanie miernika dla programu priorytetowego realizowanego w NFOŚiGW „Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo” (wykonanie 220 438 ha), na co głównie wpłynęło przedłużenie realizacji projektów wykonywanych przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska dotyczących inwentaryzacji ornitologicznej obszarów Natura 2000 oraz nieodebrania wyników inwentaryzacji przeprowadzonych przez jednego z podwykonawców ze względu na niesatysfakcjonującą ich jakość. Niezakończenie przez beneficjentów w terminach wynikających z umów skutkuje brakiem możliwości ich wykazania w sprawozdaniu z wykonania budżetu zadaniowego. Po zakończeniu prac przez beneficjentów i przekazaniu potwierdzenia osiągnięcia efektu do NFOŚiGW, efekt z realizowanych umów inwentaryzacji ornitologicznej zostanie wykazany w 2015 roku.
- 12.2.W Poprawa jakości powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu (2 podzadania 12.2.1 i 12.2.2) na kwotę **452.411** tys. zł (58,6% planu) z wykorzystaniem miernika *Ograniczenie lub uniknięcie emisji dwutlenku węgla (Mg/rok)*. Miernik przedstawia potencjalne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych wynikające z realizacji przedsięwzięć przy wsparciu Narodowego Funduszu (po otrzymaniu potwierdzenie osiągnięcia efektu ekologicznego). Zadania związane z ograniczeniem zużycia energii (m.in. termomodernizacja) są także przeliczane i prezentują redukcję emisji gazów cieplarnianych do powietrza, spowodowaną ograniczeniem zużycia energii. Miernik, z zakładanej w planie wartości 61 582 Mg/rok, został zrealizowany w 30,3%. (18 638 Mg/rok redukcji emisji gazów cieplarnianych). Powodem niewykonania pełnej wartości miernika są głównie opóźnienia we wdrażaniu programów: „System Zielonych Inwestycji (GIS) część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej”, „System Zielonych Inwestycji (GIS), część 5 zarządzanie energią w wybranych budynkach sektora finansów publicznych” oraz „Poprawa jakości powietrza KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii”. Głównym

powodem opóźnień wdrażania w zakresie programów GIS jest przekazywanie przez beneficjentów wadliwych dokumentów potwierdzających osiągnięcie efektu i zgłaszanie szeregu uwag co do ich zawartości przez Narodowy Fundusz. Wraz z otrzymywaniem poprawionych dokumentów wartości miernika będą rosły, jednakże mogą zostać uznane za osiągnięte w 2015 roku.

- 12.3W Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi (1 podzadanie 12.3.2) na kwotę **155.296** tys. zł (98% planu) z wykorzystaniem miernika ***Liczba wykonanych egzemplarzy opracowań geologicznych (szt.)***. Miernik z zakładanej w planie wartości 185. szt. został zrealizowany w 503%. Przyczyną tak znacznego przekroczenia wartości miernika było niedostateczne oszacowanie jego wartości na etapie planowania. Podczas tego procesu zakładano wykonanie mniejszej liczby egzemplarzy opracowań. Po wpłynięciu wniosków i ich ocenie okazało się, iż możliwe jest wykonanie znacznie większej liczby opracowań przy zachowaniu niezmiennego budżetu. Według stanu na 31 grudnia 2014 r. wykonano więc 932 egzemplarze opracowań geologicznych. Osiągnięto więc większą niż zakładano efektywność wykorzystania środków.
- 12.4.W Gospodarka odpadami (1 podzadanie 12.4.2) na kwotę **180.988** tys. zł (97,1% planu) z wykorzystaniem miernika ***Masa odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu (Mg/rok)***. Powodem znacznego przekroczenia wartości planowanej jest większe niż zakładano wykonanie miernika związanego z odzyskiem i recyklingiem pojazdów wycofanych z eksploatacji (plan 220 tys. Mg/rok, wykonanie 395 tys. Mg/rok). Wzrost wynika z obserwowanego obecnie rosnącego zainteresowania jakim cieszy się ta forma utylizacji pojazdów.
- 12.5.W Gospodarowanie zasobami wodnymi (1 podzadanie 12.5.3.W) na kwotę **351.123** tys. zł (114,7% planu) z wykorzystaniem miernika ***Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową (liczba osób)***. Wartość miernika 47 tys. osób nie została wykonana. Wynika to z konieczności dofinansowania budowy zbiornika Świnna Poręba, która w 2015 roku osiągnie efekt w postaci 150 tys. osób objętych ochroną przeciwpowodziową. Przesunięcia środków na realizację tej inwestycji spowodowały zmniejszenie wydatkowania środków na inne inwestycje z zakresu gospodarki wodnej i zmniejszenie uzyskiwanego w 2014 r. efektu. Ponadto na wykonanie wartości miernika wpływają zmiany przez beneficjentów harmonogramów prac, wynikające z rozstrzygniętych przetargów na roboty. Dodatkowo, w związku z brakiem decyzji o zapewnieniu dofinansowania, beneficjenci nie ogłosili jeszcze niektórych, koniecznych do realizacji przetargów na roboty. Należy zauważyć, że w zakresie tego zadania realizowane są głównie długoterminowe przedsięwzięcia, których efekt będzie widoczny w następnych latach, zaś wydatki ponoszone były w 2014 r. np. Świnna Poręba (koniec realizacji 2015 rok), suchy polder Racibórz (koniec realizacji 2017 rok), itd.
- 12.6.W Kontrola, monitoring środowiska i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska (2 podzadania 12.6.1 i 12.6.2) na kwotę **194.909** tys. zł (94,9% planu) z

wykorzystaniem miernika *Nowe lub zmodernizowane stanowiska pomiarowe i inne narzędzia w zakresie monitoringu (szt.)*. Miernik został wykonany w 100%.

- 12.7.W Zintegrowane działania na rzecz ochrony środowiska (3 podzadania – 12.7.1, 12.7.2 i 12.7.3) na kwotę **298.814** tys. zł (74,7% planu) z wykorzystaniem miernika *Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków (RLM)*. Przekroczona wartość miernika 77 065 RLM w stosunku do planowanej wielkości 39 349 RLM została spowodowana zintensyfikowaniem działań mających na celu przyspieszenie procesu zamykania i rozliczania umów zawartych z beneficjentami, w stosunku do tempa planowanego podczas tworzenia planu na 2014 r.
- 2) w funkcji 19 infrastruktura transportowa – 1 zadanie
- 19.3. Wspieranie transportu morskiego i żeglugi śródlądowej (1 podzadanie – 19.3.2) na kwotę **3.531** tys. zł (100,9% planu) z wykorzystaniem miernika *Liczba realizowanych umów z Ministrem właściwym ds. transportu z zakresie dofinansowania żeglugi śródlądowej (szt.)*. Miernik został zrealizowany w 100%.
- 3) w funkcji 22 Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna (3 zadania – 22.1, 22.2 i 22.3). Planowane koszty w funkcji 22 wykonano na kwotę **39.752** tys. zł (96,3% planu).
- 22.1W Koordynacja merytoryczna działalności, planowania strategicznego i operacyjnego (3 podzadania – 22.1.1, 22.1.2 i 22.1.3) na kwotę **18.593** tys. zł (105,4% planu).
  - 22.2.W Obsługa administracyjna (2 podzadania – 22.2.1 i 22.2.2) na kwotę **6.176** tys. zł (119,4% planu).
  - 22.3W Obsługa techniczna (2 podzadania 22.3.1 i 22.3.2) na kwotę **14.983** tys. zł (81,1% planu).

Tabela 3.1 Wykonanie Planu kosztów w układzie zadaniowym w 2014 r. (zł)

Funkcja / zadanie / podzadanie / działanie (nr i nazwa)	Koszty					Cel	Miernik			
	Plan wg ustawy budżetowej na 2014 r.	Plan po zmianach	Wykonanie	Zobowiązania	% (4:3)		Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2014 r.	Przewidywane wykonanie wartości miernika na koniec roku budżetowego	Wykonanie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12. Środowisko	2 196 315 000,00	2 196 315 000,00	1 774 131 766,33	47 870 121,62	80,8%					
12.1.W Kształtowanie bioróżnorodności	167 021 000,00	167 021 000,00	140 589 772,13	0,00	84,2%	Ochrona i kształtowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych	Suma zasięgów powierzchniowych zrealizowanych działań służących ochronie i kształtowaniu wartości przyrodniczych i krajobrazowych (ha)	500 272	500 272	228 441
12.1.1.W Ochrona przyrody i krajobrazu	107 223 000,00	107 223 000,00	82 718 598,65	0,00	77,1%	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody	Powierzchnia obszarów na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów (ha)	500 272	500 272	228 441
12.1.3. Ochrona gleb	59 798 000,00	59 798 000,00	57 871 173,48	0,00	96,8%	Zachowanie funkcji gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych i zlewaświatowanych	Powierzchnia obszarów poddanych rekultywacji i zabiegom ochronnym (ha)	0	0	0
12.2.W Poprawa jakości powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu	772 664 000,00	772 664 000,00	452 411 298,15	0,00	58,6%	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	Ograniczenie lub uniknięcie emisji dwutlenku węgla (Mg/rok)	61 582	61 582	18 638
12.2.1.W Ochrona powietrza	1 660 000,00	1 660 000,00	208 676,25	0,00	12,6%	Obniżenie poziomu zanieczyszczenia powietrza	Liczba opracowywanych programów ochrony powietrza (szt.)	7	7	3
12.2.2. Ochrona klimatu oraz handel emisjami zanieczyszczeń	771 004 000,00	771 004 000,00	452 202 621,90	0,00	58,7%	Ograniczenie emisji substancji powodujących efekt cieplarniany	Liczba realizowanych programów priorytetowych (szt.)	17	17	17
12.3.W Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi	158 517 000,00	158 517 000,00	155 296 111,27	0,00	98,0%	Rozpoznawanie budowy geologicznej kraju pod kątem możliwości zapotrączenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wody podziemne wraz z ich ochroną	Liczba wykonanych egzemplarzy opracowań geologicznych (szt.)	185	185	932
12.3.2.W Badania geologiczne	158 517 000,00	158 517 000,00	155 296 111,27	0,00	98,0%	Rozpoznawanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami ropy kopaliny i wód podziemnych	Liczba wykonanych tytułów opracowań geologicznych (szt.)	14	14	10
12.4.W Gospodarka odpadami	186 473 000,00	186 473 000,00	180 987 931,73	0,00	97,1%	Zapewnienie racjonalnej gospodarki odpadami	Masa odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu (Mg/rok)	259 240	259 240	438 369
12.4.2.W Przedsięwzięcia w zakresie gospodarki odpadami	186 473 000,00	186 473 000,00	180 987 931,73	0,00	97,1%	Zapewnienie postępowania z odpadami w sposób niezagrażający życiu i zdrowiu ludzi oraz środowisku	Ograniczenie masy składowanych odpadów (Mg/rok)	2 200	2 200	5 346
12.5.W Gospodarowanie zasobami wodnymi	306 168 000,00	306 168 000,00	351 123 124,03	0,00	114,7%	Zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego mieszkańców	Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową (liczba osób)	47 000	47 000	3 593
12.5.3.W Ochrona przeciwpowodziowa oraz przeciwdziałanie skutkom suszy	306 168 000,00	306 168 000,00	351 123 124,03	0,00	114,7%	Ograniczenie negatywnych konsekwencji powodzi i suszy	Wybudowane i przebudowane urządzenia służące gospodarowaniu wodami (szt.)	15	15	16
12.6.W Kontrola, monitoring środowiska i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	205 330 000,00	205 330 000,00	194 909 315,44	0,00	94,9%	Ochrona stanu środowiska poprzez działania kontrolne, monitorujące oraz przeciwdziałające zagrożeniom środowiska	Nowe lub zmodernizowane stanowiska pomiarowe i inne narzędzia w zakresie monitoringu (szt.)	19	19	19
12.6.1.W Monitoring środowiska i kontrole w zakresie ochrony środowiska	108 437 000,00	108 437 000,00	94 938 065,35	0,00	87,6%	Zapewnienie pełnej informacji o bieżącym stanie środowiska i kierunkach jego zmian	Utrzymanie stacji sieci pomiarowo obserwacyjnej (szt.)	62	62	62
12.6.2.W Ochrona przed skutkami zagrożeń	96 893 000,00	96 893 000,00	99 971 250,09	0,00	103,2%	Zwiększanie poziomu ochrony przed skutkami zagrożeń i poważnych awarii	Ilość specjalistycznego sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń (szt.)	60	60	130

Tabela 3.1 (cd.)

Funkcja / zadanie / podzadanie / działanie (nr i nazwa)	Koszty					Cel	Miernik			
	Plan wg ustawy budżetowej na 2014 r.	Plan po zmianach	Wykonanie	Zobowiązania	% (4:3)		Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2014 r.	Przewidywane wykonanie wartości miernika na koniec roku budżetowego	Wykonanie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12.7.W Zintegrowane działania na rzecz ochrony środowiska	400 142 000,00	400 142 000,00	298 814 213,58	47 870 121,62	74,7%	Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju i tworzenia podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczalni ścieków (RLM)	39 349	39 349	77 065
12.7.1. Koordynacja i realizacja zintegrowanych działań na rzecz ochrony środowiska	238 229 000,00	238 229 000,00	109 993 929,07	47 870 121,62	46,2%	Stworzenie warunków niezbędnych do realizacji polityki ekologicznej państwa	Liczba wykonanych opracowań, ekspertyz, analiz (szt.)	30	30	150
12.7.2.W Promocja zachowań proekologicznych i edukacja środowiskowa	56 452 000,00	56 452 000,00	54 316 025,51	0,00	96,2%	Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	Zasięg realizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych (mln osób)	50	50	104
12.7.3. Wsparcie rozbudowy infrastruktury ochrony środowiska	105 461 000,00	105 461 000,00	134 504 259,00	0,00	127,5%	Rozwój infrastruktury przyczyniającej się do poprawy stanu środowiska	Przepustowość urządzeń/objektów poddanych modernizacji (RLM)	0	0	0
19. Infrastruktura transportowa	3 500 000,00	3 500 000,00	3 530 929,58	0,00	100,9%					
19.3. Wspieranie transportu morskiego i żeglugi śródlądowej	3 500 000,00	3 500 000,00	3 530 929,58	0,00	100,9%	Zwiększenie dostępności i poprawa jakości transportu morskiego i żeglugi śródlądowej	Liczba zrealizowanych umów z Ministrem właściwym ds. transportu z zakresie dofinansowania żeglugi śródlądowej (szt.)	1	1	1
19.3.2. Wspieranie infrastruktury morskiej i żeglugi śródlądowej	3 500 000,00	3 500 000,00	3 530 929,58	0,00	100,9%	Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do wód i powietrza oraz zmniejszenie obciążenia dla środowiska poprzez wykorzystanie w transporcie jednostek floty żeglugi śródlądowej	Liczba realizowanych umów z Ministrem właściwym ds. transportu z zakresie dofinansowania żeglugi śródlądowej (szt.)	1	1	1
22. Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna	41 299 000,00	41 299 000,00	39 752 367,41	0,00	96,3%					
22.1.W Koordynacja merytoryczna działalności, planowania strategicznego i operacyjnego	17 639 000,00	17 639 000,00	18 593 358,90	0,00	105,4%					
22.1.1.W Promocja, reprezentacja urzędu i doradztwo o charakterze programowym i ogólnopoliycznym	7 590 000,00	7 590 000,00	8 104 930,09	0,00	106,8%					
22.1.2.W Ochrona informacji, danych osobowych, zarządzanie systemem bezpieczeństwa informacji oraz obsługa prawna	5 444 000,00	5 444 000,00	3 992 719,75	0,00	73,3%					
22.1.3.W Audyt i kontrola	4 605 000,00	4 605 000,00	6 495 709,06	0,00	141,1%					
22.2.W Obsługa administracyjna	5 173 000,00	5 173 000,00	6 175 551,47	0,00	119,4%					
22.2.1.W Zarządzanie zasobami ludzkimi oraz realizacja polityki finansowej	2 636 000,00	2 636 000,00	3 205 253,97	0,00	121,6%					
22.2.2.W Obsługa logistyczna	2 537 000,00	2 537 000,00	2 970 297,50	0,00	117,1%					
22.3.W Obsługa techniczna	18 487 000,00	18 487 000,00	14 983 457,04	0,00	81,0%					
22.3.1.W Zarządzanie systemami teleinformatycznymi	8 420 000,00	8 420 000,00	6 828 415,40	0,00	81,1%					
22.3.2.W Utrzymanie i odnowa majątku	10 067 000,00	10 067 000,00	8 155 041,64	0,00	81,0%					
Koszty	2 241 114 000,00	2 241 114 000,00	1 817 415 063,32	47 870 121,62	81,1%					

Plan i wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym przedstawia koszty realizacji zadań, a więc obejmuje tylko finansowanie bezzwrotne i koszty działalności. Wartości mierników przedstawiane w Sprawozdaniu dotyczą tylko finansowania bezzwrotnego i są podawane zgodnie z rzeczywistą datą ich osiągnięcia, czyli po uzyskaniu potwierdzenia osiągnięcia efektu ekologicznego/rzeczowego.

Załącznik 4

Wydatkowanie środków własnych Narodowego Funduszu oraz środków europejskich, będących w dyspozycji i obsługiwanych przez Narodowy Fundusz w układzie celów i dziedzin w 2014 r.

Tabela 4.1 Wydatkowanie środków własnych Narodowego Funduszu i środków europejskich, będących w dyspozycji i obsługiwanych przez Narodowy Fundusz, w układzie celów w 2014 r.

Poz.	Cel		Wypłaty		
			Plan na 2014 r.	Wykonanie w 2014 r.	Wskaźnik (5/4)
			(tys. zł)		(%)
1	2	3	4	5	6
1.	Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie wodami dla zaspokajania potrzeb ludności i gospodarki	Bezzwrotna	386 003	415 067	107,5%
		Zwrotna	226 416	138 625	61,2%
		Razem	612 419	553 692	90,4%
2.	Zapewnienie racjonalnego gospodarowania odpadami i ochrona powierzchni ziemi	Bezzwrotna	411 881	448 605	108,9%
		Zwrotna	462 769	253 551	54,8%
		Razem	874 650	702 156	80,3%
3.	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	Bezzwrotna	763 088	387 447	50,8%
		Zwrotna	470 428	372 277	79,1%
		Razem	1 233 516	759 724	61,6%
4.	Ochrona i kształtowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych	Bezzwrotna	56 322	45 420	80,6%
		Zwrotna	6 917	3 377	48,8%
		Razem	63 239	48 797	77,2%
5.	Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju i tworzenia podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego	Bezzwrotna	434 925	362 955	83,5%
		Zwrotna	2 000	87 307	4365,4%
		Razem	436 925	450 262	103,1%
6.	Pozostałe działania rozliczane w ramach dotacji: umorzenia pożyczek, korekta systemowa dla przedsięwzięć ISPA/FS i POliS, środki dotacji z budżetu państwa na współfinansowanie MF EOG i NMF, koszty krajowe programów zagranicznych	Bezzwrotna	69 511	72 624	104,5%
7	Razem środki własne Narodowego Funduszu	Bezzwrotna	2 121 730	1 732 117	81,6%
		Zwrotna	1 168 530	855 138	73,2%
		Razem	3 290 260	2 587 255	78,6%
8	Priorytet I PO liŚ - Gospodarka wodno-ściekowa	Bezzwrotna	1 200 000	1 299 022	108,3%
9	Priorytet II PO liŚ - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni		620 053	951 255	153,4%
10	Priorytet III PO liŚ - Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska		275 123	223 613	81,3%
11	Priorytet IV PO liŚ - Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska		150 000	138 946	92,6%
12	Priorytet IX PO liŚ -Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna		290 530	303 139	104,3%
13	Realizacja przedsięwzięć finansowanych ze środków Ekologicznego Funduszu Partnerskiego PHARE		586	390	66,6%
14	Mechanizm Finansowym Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy		199 172	68 335	34,3%
15	Realizacja przedsięwzięć finansowanych ze środków pochodzących z darowizny rządu Królestwa Szwecji		0	1 043	--
16	Realizacja przedsięwzięć finansowanych ze środków pochodzących z ISPA/Funduszu Spójności 2000-2006		95 376	320 464	336,0%
17	Razem środki europejskie		2 830 840	3 306 207	116,8%
18	Razem środki własne Narodowego Funduszu i środki europejskie	Bezzwrotna	4 952 570	5 038 324	101,7%
		Zwrotna	1 168 530	855 138	73,2%
		Razem	6 121 100	5 893 462	96,3%

Tabele 4.2 Wydatkowanie środków własnych Narodowego Funduszu oraz środków europejskich, będących w dyspozycji i obsługiwanych przez Narodowy Fundusz w układzie dziedzin w 2014 r.

Tabela 4.2.1 Środki wydatkowane na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2014 r. – zestawienie syntetyczne (tys. zł)

Poz.	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków i przy udziale Narodowego Funduszu	Wykonanie 2013 r	Plan 2014 r.	Wykonanie 2014 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
I	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych Narodowego Funduszu, z tego:	2 793 269	3 290 260	2 587 255	78,6%	92,6%
I.1	Finansowanie dotacyjne	1 744 445	2 121 730 *	1 732 117	81,6%	99,3%
I.2	Finansowanie pożyczkowe	1 048 824	1 168 530	855 138	73,2%	81,5%
II	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków europejskich, z tego:	2 777 829	2 830 840	3 306 207	116,8%	119,0%
II.1	Finansowanie ze środków europejskich powierzonych Narodowemu Funduszowi	657	586 *	1 433	244,5%	218,1%
II.2	Finansowanie ze środków europejskich obsługiwanych przez Narodowy Fundusz	2 777 172	2 830 254 **	3 304 774	116,8%	119,0%
III	Razem finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków obsługiwanych i w dyspozycji Narodowego Funduszu (I+II)	5 571 098	6 121 100	5 893 462	96,3%	105,8%

* W 2014 r. środki Ekologicznego Funduszu Partnerskiego SIDA w Planie prezentowane są w ramach środków własnych, w wykonaniu w finansowaniu ze środków europejskich powierzonych Narodowemu Funduszowi

** - wielkość planowana zawiera głównie przewidywane wypłaty środków w PO liŚ przez BGK na podstawie prognozowanej kwoty zleceń płatności NFOŚiGW przy założeniu dostępności środków europejskich oraz środków rezerwy celowej budżetu państwa

Tabela 4.2.2 Pożyczkowe finansowanie ochrony środowiska – finansowanie w dziedzinach i współfinansowanie środków europejskich w 2014 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2013 r.	Plan 2014 r.	Wykonanie 2014 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Ochrona wód	78 576	226 416	138 625	61,2%	176,4%
2	Ochrona klimatu i atmosfery	290 257	470 428	253 551	53,9%	87,4%
3	Ochrona powierzchni ziemi	222 537	462 769	372 277	80,4%	167,3%
4	Ochrona przyrody i krajobrazu	3 282	6 917	3 378	48,8%	102,9%
5	Monitoring Środowiska		1 000	540	54,0%	
6	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków		1 000	665	66,5%	
7	Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW	454 172		86 102		19,0%
8	Razem NFOŚiGW - finansowanie pożyczkowe (1+2+3+4+5+6+7)	1 048 824	1 168 530	855 138	73,2%	81,5%

Tabela 4.2.3 Dotacyjne finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej – finansowanie w dziedzinach i współfinansowanie środków europejskich w 2014 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2013 r.	Plan 2014 r.	Wykonanie 2014 r.		Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
				Wykonanie 2014 r. razem	w tym środki przekazane przez rezerwę celową budżetu państwa dla PJB		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych i dotacje na realizację zadań bieżących oraz środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych (PJB)	1 743 887	2 118 838	1 731 755	527 731	81,7%	99,3%
1.1	Ochrona wód	53 555	42 188	38 255		90,7%	71,4%
1.2	Gospodarka wodna	336 634	317 014	350 363	140 363	110,5%	104,1%
1.3	Ochrona klimatu i atmosfery	396 017	762 905	448 450	227 953	58,8%	113,2%
1.4	Ochrona powierzchni ziemi	165 445	196 208	176 998	385	90,2%	107,0%
1.5	Ochrona przyrody i krajobrazu	41 115	48 669	40 188	642	82,6%	97,7%
1.6	Górnictwo	50 051	58 909	56 813	3 142	96,4%	113,5%
1.7	Geologia	151 382	156 764	153 636	70	98,0%	101,5%
1.8	Monitoring Środowiska	89 861	108 097	94 376	29 210	87,3%	105,0%
1.9	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	107 923	110 099	99 442	37 751	90,3%	92,1%
1.10	Edukacja ekologiczna	47 827	54 306	51 867	10 131	95,5%	108,4%
1.11	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	163 487	89 000	73 979	73 979	83,1%	45,3%
1.12	Generator Koncepcji Ekologicznych		20 000	5 059		25,3%	
1.13	LIFE+	45 899	48 772	34 732	4 105	71,2%	75,7%
1.14	Ekologiczne formy transportu			3 500			
1.15	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	41 881	22 990	20 033		87,1%	47,8%
	z tego:						
1.15.1	Priorytet I	26 397					
1.15.2	Priorytet V	7 037	7 653	5 230		68,3%	74,3%
1.15.3	Korekta systemowa PO IiS		93	93		100,0%	
1.15.4	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych PO IiS	8 447	15 244	14 710		96,5%	174,1%
	z tego:						
1.15.4.1	Priorytet I	8 245	15 100	14 578		96,5%	176,8%
1.15.4.2	Priorytet IV	100		59			59,0%
1.15.4.3	Priorytet IX	102	144	73		50,7%	71,6%
1.16	ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	45 709	74 966	77 590		103,5%	169,7%
	z tego:						
1.16.1	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	28 896	59 726	65 695		110,0%	227,3%
1.16.2	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	16 813	15 240	11 895		78,1%	70,7%
	z tego:						
1.16.2.1	Gospodarka wodno-ściekowa	16 412	15 200	11 871		78,1%	72,3%
1.16.2.2	Ochrona atmosfery i klimatu	401	40	24		60,0%	6,0%
1.17	Europejski Fundusz Partnerski SIDA (BITS) *		1 151				
1.18	Umorzenia pożyczek	7 101	6 800	6 474		95,2%	91,2%
1.19	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych - pozostałe	0,49					
2	Finansowanie zadań Krajowego Operatora Systemu Zielonych Inwestycji	558	2 892	362		12,5%	64,9%
3	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne – zestawienie zbiorcze (1+2)	1 744 445	2 121 730	1 732 117	527 731	81,6%	99,3%

* - wykonanie nie jest prezentowane w ramach kosztów działalności Narodowego Funduszu, a w środkach europejskich

Tabela 4.2.4 Środki europejskie – dotacyjne finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2014 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2013 r.	Plan 2014 r.	Wykonanie 2014 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Dotacje z budżetu państwa	2 506 902	2 734 878	2 984 310	109,1%	119,0%
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko *	2 506 902	2 535 706	2 915 975	115,0%	116,3%
	z tego:					
1.1.1	Priorytet I - Gospodarka wodno-ściekowa	1 333 579	1 200 000	1 299 022	108,3%	97,4%
1.1.2	Priorytet II - Gospodarka odpadami	292 727	620 053	951 255	153,4%	325,0%
1.1.3	Priorytet III	320 709	275 123	223 613	81,3%	69,7%
	z tego:					
1.1.3.1	Gospodarka wodna	312 025		223 401		
1.1.3.2	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	8 684		212		
1.1.4	Priorytet IV	185 032	150 000	138 946	92,6%	75,1%
	z tego:					
1.1.4.1	Gospodarka wodno-ściekowa	10 332		5 665		
1.1.4.2	Ochrona klimatu i atmosfery	164 105		132 990		
1.1.4.3	Gospodarka odpadami	10 595		291		
1.1.5	Priorytet IX - Ochrona klimatu i atmosfery	374 855	290 530	303 139	104,3%	80,9%
1.2	Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego		199 172	68 335	34,3%	
	z tego:					
1.2.1	Ochrona przyrody i krajobrazu			3 493		
1.2.2	Ochrona klimatu i atmosfery			57 755		
1.2.3	Monitoring środowiska			313		
1.2.4	Edukacja ekologiczna			6 774		
2	Środki europejskie - ewidencja pozabilansowa	270 270	95 376	320 464	336,0%	118,6%
2.1	ISPA/Fundusz Spójności	270 270	95 376	320 464	336,0%	118,6%
	z tego:					
2.1.1	Gospodarka wodno-ściekowa	250 349	88 159	275 937	313,0%	110,2%
2.1.2	Gospodarka odpadami	19 921		28 849		144,8%
2.1.3	Ochrona klimatu i atmosfery		7 216	15 678	217,3%	
3	Pozostałe środki europejskie - ewidencja bilansowa	657	586	1 433	244,5%	218,1%
3.1	EFP PHARE	657	586	390	66,6%	59,4%
3.2	EFP SIDA			1 043		
4	Razem środki europejskie będące w dyspozycji i obsługiwane przez Narodowy Fundusz (1+2+3)	2 777 829	2 830 840	3 306 207	116,8%	119,0%

* - plan dotyczy kwot zleceń płatności NFOŚiGW do BGK, wykonanie uwzględnia zwroty niewykorzystanych przez beneficjentów kwot z PO liŚ do BGK

Tabela 4.2.5 Dotacyjne finansowanie w dziedzinach i współfinansowanie środków europejskich – dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2014 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2013 r.	Wykonanie 2014 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	564 140	417 997	74,1%
1.1	Ochrona wód	42 422	18 252	43,0%
1.2	Gospodarka wodna	240 000	210 000	87,5%
	w tym:			
1.2.1	na finansowanie zadań „Programu Świnna Poręba”	240 000	210 000	87,5%
1.3	Ochrona klimatu i atmosfery	151 119	69 386	45,9%
1.4	Ochrona powierzchni ziemi	8 754	5 267	60,2%
1.5	Ochrona przyrody i krajobrazu	18 845	28 014	148,7%
1.6	Geologia	2 072	3 109	150,0%
1.7	Monitoring Środowiska	760	191	25,1%
1.8	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	27 153	50 679	186,6%
1.9	Edukacja ekologiczna	2 361	3 589	152,0%
1.10	Ekologiczne formy transportu		3 500	
1.11	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	27 370	1 050	3,8%
	z tego:			
1.11.1	Priorytet I	26 397		
1.11.2	Priorytet V	973	957	98,4%
1.11.3	Korekta systemowa PO IiŚ - Priorytet IX - Ochrona klimatu i atmosfery		93	
1.12	LIFE+	20 568	2 500	12,2%
1.13	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	21 275	20 508	96,4%
	z tego:			
1.13.1	Gospodarka wodno-ściekowa	21 275	19 767	92,9%
1.13.2	Gospodarka odpadami		741	
1.14	Umorzenia pożyczek	1 441	1 952	135,5%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	100 954	60 891	60,3%
2.1	Ochrona klimatu i atmosfery *	-460	221	
2.2	Ochrona powierzchni ziemi	36 656	29 580	80,7%
2.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	8 501	5 099	60,0%
2.4	Górnictwo	670	125	18,7%
2.5	Geologia	46 645	17 742	38,0%
2.6	Edukacja ekologiczna	3 280	2 296	70,0%
2.7	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko - Priorytet V	1 362	1 308	96,0%
2.8	LIFE+	4 300	4 520	105,1%
3	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (1+2)	665 094	478 888	72,0%

* - ujemna wartość wypłat dotacji na realizację zadań bieżących w dziedzinie ochrony klimatu i atmosfery wynika ze zwrotów w 2013 r. zaliczek wypłaconych w 2012 r.

Tabela 4.2.6 Dotacyjne finansowanie w dziedzinach i współfinansowanie środków europejskich – dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2014 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2013 r.	Wykonanie 2014 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	273 873	263 371	96,2%
1.1	Ochrona wód	11 133	20 003	179,7%
1.2	Ochrona klimatu i atmosfery	175 481	130 656	74,5%
	w tym:			
1.2.1	Dokonywanie częściowych spłat kapitału kredytów bankowych	140 336	83 345	59,4%
1.3	Ochrona powierzchni ziemi	5 130	375	7,3%
1.4	Ochrona przyrody i krajobrazu	8 116	3 312	40,8%
1.5	Górnictwo	5 837	1 273	21,8%
1.6	Geologia	25 560	24 738	96,8%
1.7	Monitoring Środowiska	4 341	3 807	87,7%
1.8	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	11 402	11 012	96,6%
1.9	Edukacja ekologiczna	722	650	90,0%
1.10	Generator Koncepcji Ekologicznych		5 059	
1.11	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko - Priorytet V	2 042	710	34,8%
1.12	LIFE+	10 828	12 067	111,4%
1.12	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	7 621	45 187	592,9%
	z tego:			
1.12.1	Gospodarka wodno-ściekowa	7 621	39 433	517,4%
1.12.2	Gospodarka odpadami		1 256	
1.12.3	Ochrona klimatu i atmosfery		4 498	
1.13	Umorzenia pożyczek	5 660	4 522	79,9%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	365 499	435 159	119,1%
2.1	Ochrona klimatu i atmosfery	22 559	20 234	89,7%
2.2	Ochrona powierzchni ziemi	114 551	141 391	123,4%
2.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	5 086	3 121	61,4%
2.4	Górnictwo	43 275	52 272	120,8%
2.5	Geologia	76 121	107 977	141,8%
2.6	Monitoring Środowiska	57 950	61 168	105,6%
2.7	Edukacja ekologiczna	34 718	35 201	101,4%
2.8	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko - Priorytet V	2 660	2 255	84,8%
2.9	LIFE+	8 579	11 540	134,5%
3	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych (1+2)	639 372	698 530	109,3%

Tabela 4.2.7 Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych w 2014 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2013 r.	Wykonanie 2014 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Środki przekazane do budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych	157 432	379 547	241,1%
1.1	Gospodarka wodna	69 599	106 251	152,7%
1.2	Ochrona klimatu i atmosfery	47 206	227 953	482,9%
1.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	133	40	30,1%
1.4	Górnictwo		2 446	
1.5	Monitoring Środowiska	1 367	4 137	302,6%
1.6	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	32 628	37 669	115,4%
1.7	Edukacja ekologiczna	85		
1.8	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	5 801	1 051	18,1%
1.9	LIFE+	613		
2	Środki przekazane do budżetu państwa na realizację zadań bieżących	256 729	148 184	57,7%
2.1	Gospodarka wodna	27 035	34 112	126,2%
2.2	Ochrona klimatu i atmosfery	112		
2.3	Ochrona powierzchni ziemi	354	385	108,8%
2.4	Ochrona przyrody i krajobrazu	434	602	138,7%
2.5	Górnictwo	269	696	258,7%
2.6	Geologia	984	70	7,1%
2.7	Monitoring Środowiska	25 443	25 073	98,5%
2.8	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	36 740	82	0,2%
2.9	Edukacja ekologiczna	6 661	10 131	152,1%
2.10	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	157 686	72 928	46,2%
2.11	LIFE+	1 011	4 105	
3	Razem NFOŚiGW - środki przekazane do budżetu państwa (1+2)	414 161	527 731	127,4%

Tabela 4.3 Wydatkowanie w 2014 r. środków własnych Narodowego Funduszu w układzie programów priorytetowych i środków europejskich

Poz.	Kierunki wydatkowania środków	WYDATKOWANIE ŚRODKÓW W UKŁADZIE PROGRAMÓW PRIORYTETOWYCH I ŚRODKÓW EUROPEJSKICH (dane w tys. zł)							WYDATKOWANIE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU I PRZY UDZIALE NARODOWEGO FUNDUSZU (8+9)
		WYDATKOWANIE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU							
		DOTACJE			RAZEM DOTACJE (3+4+5)	POŻYCZKI	RAZEM ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU (6+7)	Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	Pozostałe dotacje na realizację zadań bieżących, umorzenia pożyczek, częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych i pozostałe dotacje inwestycyjne					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie wodami dla zaspokajania potrzeb ludności i gospodarki	140 363	26 449	248 254	415 066	138 625	553 691	1 804 025	2 357 716
I.1	Ochrona wód		26 449	38 254	64 703	138 625	203 328	1 580 624	1 783 952
I.1.1	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach		14 578		14 578	101 431	116 009		116 009
I.1.2	Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego część 1) przydomowe oczyszczalnie ścieków			36 994	36 994	24 195	61 189		61 189
I.1.3	Wsparanie projektów i inwestycji poza granicami kraju			1 273	1 273		1 273		1 273
I.1.4	Współfinansowanie poprzez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej przedsięwzięć inwestycyjnych, które uzyskały wsparcie ze środków UE					12 999	12 999		12 999
I.1.5	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo Część 2) zrównoważony rozwój rejonu rzeki Rospudy			-13	-13		-13		-13
I.1.6	Fundusz Spójności ISPA/FS 2000-2006 - środki UE							275 937	275 937
I.1.7	Priorytet I PO IiŚ - środki UE							1 299 022	1 299 022
I.1.8	Priorytet IV PO IiŚ - środki UE							5 665	5 665
I.1.9	Pozostałe wypłaty w dziedzinie - umowy poza PP		11 871		11 871		11 871		11 871
I.2	Gospodarka wodna	140 363		210 000	350 363		350 363	223 401	573 764
I.2.1	Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych	140 363		210 000	350 363		350 363		350 363
I.2.2	Priorytet III PO IiŚ - środki UE							223 401	223 401
II	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	227 953	156	220 497	448 606	253 551	702 157	509 562	1 211 719
II.1	Ochrona atmosfery i klimatu	227 953	156	220 497	448 606	253 551	702 157	509 562	1 211 719
II.1.1	Poprawa jakości powietrza. Część 1) Współfinansowanie opracowania programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych			77	77		77		77
II.1.2	Poprawa jakości powietrza. Część 2) KAWKA-Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii			15 012	15 012		15 012		15 012
II.1.3	Poprawa efektywności energetycznej Część 1) Inteligentne Sieci energetyczne (ISE)			10 538	10 538		10 538		10 538
II.1.4	Poprawa efektywności energetycznej Część 2) LEMUR - Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej			53	53	9 495	9 548		9 548
II.1.5	Poprawa efektywności energetycznej, Część 3) Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych			1 960	1 960		1 960		1 960
II.1.6	Wsparanie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Część 2) Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji					36 512	36 512		36 512
II.1.7	Wsparanie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Część 3) dopłaty na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na zakup i montaż kolektorów słonecznych dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych			81 385	81 385		81 385		81 385
II.1.8	System zielonych inwestycji Część 1) Zarządzanie w budynkach użyteczności publicznej			31 964	31 964	57 639	89 603		89 603
II.1.9	System zielonych inwestycji Część 2) Biogazownie rolnicze			13 200	13 200	7 802	21 002		21 002
II.1.10	System zielonych inwestycji Część 3) Elektrociepłownie i ciepłownie na biomase					1 316	1 316		1 316
II.1.11	System zielonych inwestycji Część 4) Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu przyłączenia źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej (OZE)			18 817	18 817		18 817		18 817
II.1.12	System zielonych inwestycji Część 5) Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych	227 953		13 377	241 330		241 330		241 330
II.1.13	System zielonych inwestycji Część 6) SOWA - Energooszczędne oświetlenie uliczne			13 188	13 188	9 615	22 803		22 803
II.1.14	Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki			3 624	3 624	85 871	89 495		89 495
II.1.15	Wsparcie realizacji Polityki Ekologicznej Państwa przez Ministra Środowiska Część 5) funkcjonowanie systemu handlu uprawnieniami do emisji oraz działalność Krajowego ośrodka bilansowania i zarządzania emisjami			16 913	16 913		16 913		16 913
II.1.16	Współfinansowanie IV osi priorytetowej PO IiŚ - przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska		59		59	45 301	45 360		45 360
II.1.17	Współfinansowanie IX osi priorytetowej PO IiŚ - infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna część 1) dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych dla przedsięwzięć realizowanych w ramach działań 9.1 i 9.3		73		73		73		73
II.1.18	Fundusz Spójności ISPA/FS 2000-2006 - środki UE							15 678	15 678
II.1.19	Priorytet IV PO IiŚ - środki UE							132 990	132 990
II.1.20	Priorytet IX PO IiŚ - środki UE							303 139	303 139
II.1.21	MF EOG i NMF - środki europejskie							57 755	57 755
II.1.22	Pozostałe wypłaty w dziedzinie - umowy poza PP		24	389	413		413		413

Tabela 4.3 (cd.)

Poz.	Kierunki wydatkowania środków	WYDATKOWANIE ŚRODKÓW W UKŁADZIE PROGRAMÓW PRIORYTETOWYCH I ŚRODKÓW EUROPEJSKICH (dane w tys. zł)							WYDATKOWANIE ŚRODKÓW FUNDUSZU I PRZY UDZIALE NARODOWEGO FUNDUSZU (8+9)
		WYDATKOWANIE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU					RAZEM ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU O FUNDUSZU (6+7)	Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	
		DOTACJE			RAZEM DOTACJE (3+4+5)	POŻYCZKI			
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	Pozostałe dotacje na realizację zadań bieżących, umorzenia pożyczek, częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych i pozostałe dotacje inwestycyjne					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
III	Ograniczenie wpływu zanieczyszczeń na środowisko oraz zapewnienie zrównoważonego korzystania z zasobów środowiska	3 597		383 849	387 446	372 277	759 723	980 395	1 740 118
III.1	Ochrona powierzchni ziemi	385		176 613	176 998	372 277	549 275	980 395	1 529 670
III.1.1	Racjonalna gospodarka odpadami			19 778	19 778	350 053	369 831		369 831
III.1.2	Ochrona powierzchni ziemi			9 977	9 977	3 734	13 711		13 711
III.1.3	Zadania wskazane przez ustawodawcę Część 1) Dofinansowanie demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.			132 191	132 191		132 191		132 191
III.1.4	Zadania wskazane przez ustawodawcę Część 2) Dofinansowanie zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji.			14 372	14 372		14 372		14 372
III.1.5	Zadania wskazane przez ustawodawcę Część 3) Międzynarodowe przemieszczanie odpadów.	385				385	385		385
III.1.6	Współfinansowanie II osi priorytetowej POIiS - gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi Część 3) wdrażana przez wfośigw					18 470	18 470		18 470
III.1.7	Fundusz Spójności ISPA/FS 2000-2006 - środki UE							28 849	28 849
III.1.8	Priorytet II PO IiS - środki UE							951 255	951 255
III.1.9	Priorytet IV PO IiS - środki UE							291	291
III.1.10	Pozostałe wypłaty w dziedzinie - umowy poza PP			295	295	20	315		315
II.2	Górnictwo	3 142		53 671	56 813		56 813		56 813
II.2.1	Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin	3 142		53 671	56 813		56 813		56 813
III.3	Geologia	70		153 565	153 635		153 635		153 635
III.3.1	Geologia i geozagrozenia	70		133 615	133 685		133 685		133 685
III.3.2	Pozostałe wypłaty w dziedzinie - umowy poza PP			19 950	19 950		19 950		19 950
IV	Ochrona i kształtowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych	642		44 778	45 420	3 377	48 797	6 774	55 571
IV.1	Ochrona przyrody i krajobrazu	642		44 778	45 420	3 377	48 797	6 774	55 571
IV.1.1	Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo	642		38 426	39 068	3 023	42 092		42 092
IV.1.2	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo Część 1) zrównoważony rozwój rejonu Puszczy Białowieckiej			951	951	354	1 305		1 305
IV.1.3	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo Część 3) wsparcie działań Białowieckiego PN ze środków przekazanych przez EkoFundusz			169	169		169		169
IV.1.4	Współfinansowanie V osi priorytetowej PO IiS - ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych			4 855	4 855		4 855		4 855
IV.1.5	Współfinansowanie V osi priorytetowej PO IiS - ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych. Część 2) Dla parków narodowych - beneficjentów POIiS			376	376		376		376
IV.1.6	MF EOG i NMF - środki europejskie							6 774	6 774
V	Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju i tworzenia podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego	155 176		207 779	362 955	87 307	450 262	5 451	455 713
V.1	Monitoring Środowiska	29 210		65 167	94 377	540	94 917	313	95 230
V.1.1	Wspieranie działalności monitoringu środowiska	29 210		65 167	94 377	540	94 917		94 917
V.1.2	MF EOG i NMF - środki europejskie							313	313
V.2	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	37 751		61 691	99 442	665	100 107	212	100 319
V.2.1	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków	37 751		61 691	99 442	665	100 107		100 107
V.2.2	Priorytet III PO IiS - środki UE							212	212
V.3	Edukacja ekologiczna	10 131		41 736	51 867		51 867	4 536	56 403
V.3.1	Edukacja ekologiczna	10 131		41 736	51 867		51 867		51 867
V.3.2	MF EOG i NMF - środki europejskie							3 493	3 493
V.3.3	EFP SIDA (BITS) - środki europejskie							1 043	1 043
V.4	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	73 979			73 979		73 979	390	74 369
V.4.1	Wspieranie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ekologicznej państwa	73 979			73 979		73 979		73 979
V.4.2	EFP PHARE - środki europejskie							390	390
V.5	Ekologiczne formy transportu Część 1) zęgluga śródlądowa			3 500	3 500		3 500		3 500
V.6	Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych			5 059	5 059		5 059		5 059
V.7	LIFE+	4 105		30 626	34 731		34 731		34 731
V.7.1	Współfinansowanie LIFE+	4 105		30 626	34 731		34 731		34 731
V.8	SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚIGW					86 102	86 102		86 102

Tabela 4.3 (cd.)

Poz.	Kierunki wydatkowania środków	WYDATKOWANIE ŚRODKÓW W UKŁADZIE PROGRAMÓW PRIORYTETOWYCH I ŚRODKÓW EUROPEJSKICH (dane w tys. zł)							WYDATKOWANIE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU I PRZY UDZIALE NARODOWEGO FUNDUSZU (8+9)
		WYDATKOWANIE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU					RAZEM ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU (6+7)	Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	
		DOTACJE		RAZEM DOTACJE (3+4+5)	POŻYCZKI	RAZEM ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU (6+7)			
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
VI	Umorzenia pożyczek, Korekta systemowa dla przedsięwzięć ISPA/FS i POIiŚ, Dotacje z budżetu państwa na współfinansowanie MF EOG i NMF, Koszty krajowe programów zagranicznych			72 624	72 624		72 624		72 624
VI.1	Umorzenia			6 474	6 474		6 474		6 474
VI.2	Korekta systemowa ISPA/FS/POIiŚ			65 788	65 788		65 788		65 788
VI.3	Koszty Krajowego Operatora Systemu Zielonych Inwestycji			362	362		362		362
	RAZEM	527 731	26 605	1 177 781	1 732 117	855 138	2 587 255	3 306 207	5 893 462

Załącznik 5

Umowy zawarte w Narodowym Funduszu w 2014 r.

Tabela 5.1 Podjęte zobowiązania ze środków własnych Narodowego Funduszu i środków europejskich, będących w dyspozycji i obsługiwanych przez Narodowy Fundusz, w układzie celów w 2014 r.

Lp.	Cel		Zobowiązania		
			Plan na 2014 r.	Wykonanie w 2014 r.	Wskaźnik (5/4)
			(tys.zł)		(%)
1	2	3	4	5	6
1.	Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie wodami dla zaspokajania potrzeb ludności i gospodarki	Bezzwrotna	82 221	322 038	391,7%
		Zwrotna	246 900	212 996	86,3%
		Razem	329 121	535 034	162,6%
2.	Zapewnienie racjonalnego gospodarowania odpadami i ochrona powierzchni ziemi	Bezzwrotna	365 051	792 244	217,0%
		Zwrotna	683 000	642 703	94,1%
		Razem	1 048 051	1 434 947	136,9%
3.	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	Bezzwrotna	889 697	273 845	30,8%
		Zwrotna	1 196 066	447 959	37,5%
		Razem	2 085 763	721 805	34,6%
4.	Ochrona i kształtowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych	Bezzwrotna	50 383	62 953	124,9%
		Zwrotna	12 382	3 092	25,0%
		Razem	62 765	66 045	105,2%
5.	Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju i tworzenia podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego	Bezzwrotna	345 956	372 366	107,6%
		Zwrotna	2 000	117 468	5873,4%
		Razem	347 956	489 834	140,8%
6.	Pozostałe działania rozliczane w ramach dotacji: umorzenia pożyczek, korekta systemowa dla przedsięwzięć ISPA/FS i POIiŚ, środki dotacji z budżetu państwa na współfinansowanie MF EOG i NMF, koszty krajowe programów zagranicznych	Bezzwrotna	71 458	82 875	116,0%
7	Razem środki własne Narodowego Funduszu	Bezzwrotna	1 804 766	1 906 321	105,6%
		Zwrotna	2 140 348	1 424 218	66,5%
		Razem	3 945 114	3 330 539	84,4%
8	Priorytet I PO IiŚ - Gospodarka wodno-ściekowa	Bezzwrotna	0	86 769	--
9	Priorytet II PO IiŚ - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni		21 011	50 832	241,9%
10	Priorytet III PO IiŚ - Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska		0	169 934	--
11	Priorytet IV PO IiŚ - Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska		29 000	52 378	180,6%
12	Priorytet IX PO IiŚ -Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna		6 800	53 655	789,0%
13	Realizacja przedsięwzięć finansowanych ze środków Ekologicznego Funduszu Partnerskiego PHARE		413	354	85,7%
14	Mechanizm Finansowym Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy		670 243	522 410	77,9%
15	Razem środki europejskie		727 467	936 332	128,7%
16	Razem środki własne Narodowego Funduszu i środki europejskie	Bezzwrotna	2 532 233	2 842 653	112,3%
		Zwrotna	2 140 348	1 424 218	66,5%
		Razem	4 672 581	4 266 871	91,3%

Tabela 5.2 Podjęte zobowiązania ze środków własnych Narodowego Funduszu oraz środków europejskich, będących w dyspozycji i obsługiwanych przez Narodowy Fundusz, w układzie dziedzin w 2014 r.

Poz.	Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Wskaźnik 4/5 (%)
1	2	3	4	5	6
1	Ochrona wód	131	341 411	1 648 722	20,7%
	z tego:				
1.1	finansowanie zwrotne	51	212 996	1 325 751	16,1%
1.2	finansowanie bezzwrotne	80	128 415	322 971	39,8%
	w tym:				
1.2.1	Priorytet I PO liŚ - środki UE	8	86 769	182 955	47,4%
1.2.2	Priorytet IV PO liŚ - środki UE	3	6 451	27 933	23,1%
2	Gospodarka wodna - finansowanie bezzwrotne	3	283 343	283 343	100,0%
3	Ochrona klimatu i atmosfery	960	1 955 968	4 813 785	40,6%
	z tego:				
3.1	finansowanie zwrotne	79	642 703	1 048 393	61,3%
3.2	finansowanie bezzwrotne	881	1 313 265	3 765 392	34,9%
	w tym:				
3.2.1	Dopłaty NFOŚiGW do kredytów na budowę domów	6	100 000	bd.	
3.2.2	MF EOG i NMF - środki europejskie	93	454 667	2 601 320	17,5%
3.2.3	Priorytet IV PO liŚ - środki UE	3	12 699	52 220	24,3%
3.2.4	Priorytet IX PO liŚ - środki UE	626	53 655	63 582	84,4%
4	Ochrona powierzchni ziemi	1 039	699 215	1 188 775	58,8%
	z tego:				
4.1	finansowanie zwrotne	16	447 959	751 339	59,6%
4.2	finansowanie bezzwrotne	1 023	251 256	437 436	57,4%
	w tym:				
4.2.1	W ramach zobowiązań wieloletnich wynikających z opłat z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji - dopłaty dla stacji demontażu pojazdów oraz powiatów i gmin	983	146 563	146 563	100,0%
4.2.2	Priorytet II PO liŚ - środki UE	3	50 832	119 125	42,7%
4.2.3	Priorytet IV PO liŚ - środki UE	3	33 228	139 577	23,8%
5	Ochrona przyrody i krajobrazu	135	115 168	146 559	78,6%
	z tego:				
5.1	finansowanie zwrotne	8	3 092	18 752	16,5%
5.2	finansowanie bezzwrotne	127	112 076	127 806	87,7%
	w tym:				
5.2.1	Priorytet V PO liŚ - współfinansowanie	5	1 026	7 554	13,6%
5.2.2	MF EOG i NMF - środki europejskie	42	49 123	57 910	84,8%
6	Górnictwo - finansowanie bezzwrotne	4	8 581	11 633	73,8%
7	Geologia - finansowanie bezzwrotne	23	98 068	98 189	99,9%
8	Monitoring Środowiska	36	133 535	158 414	84,3%
	z tego:				
8.1	finansowanie zwrotne	1	568	568	100,0%
8.2	finansowanie bezzwrotne	35	132 967	157 845	84,2%
	w tym:				
8.2.1	MF EOG i NMF - środki europejskie	2	5 045	7 057	71,5%
9	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	46	258 454	335 965	76,9%
	z tego:				
9.1	finansowanie zwrotne	1	700	700	100,0%
9.2	finansowanie bezzwrotne	45	257 754	335 265	76,9%
	w tym:				
9.2.1	Priorytet III PO liŚ - środki UE	1	169 934	199 922	85,0%
10	Edukacja ekologiczna - finansowanie bezzwrotne	83	52 508	64 998	80,8%
	w tym:				
10.1	MF EOG i NMF - środki europejskie	10	13 575	16 818	80,7%
11	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze - finansowanie bezzwrotne	43	56 413	75 379	74,8%
	w tym:				
11.1	EFP PHARE - środki europejskie	10	354	354	100,0%
12	Dofinansowanie przedsięwzięć WFOŚiGW z zakresu ochrony środowiska lub gospodarki wodnej "SYSTEM" - finansowanie zwrotne	5	116 200	583 900	19,9%
13	Generator Koncepcji Ekologicznych "GEKON" - finansowanie bezzwrotne	16	11 003	63 783	17,3%
14	LIFE+ - finansowanie bezzwrotne	11	50 628	117 085	43,2%
15	Ekologiczne formy transportu - żegluga śródlądowa - finansowanie bezzwrotne	1	3 500	3 500	100,0%
16	Umorzenia pożyczek - finansowanie bezzwrotne	17	40 165	97 561	41,2%
17	Korekta systemowa ISPA/FS i PO liŚ - finansowanie bezzwrotne	26	41 751	3 374 067	1,2%
18	Koszty Krajowego Operatora Systemu Zielonych Inwestycji - finansowanie bezzwrotne	1	959	959	100,0%
19	Razem NFOŚiGW - środki własne	1 776	3 330 539	9 597 843	34,7%
	z tego:				
19.1	finansowanie zwrotne	161	1 424 218	3 729 403	38,2%
19.2	finansowanie bezzwrotne	1 615	1 906 321	5 868 440	32,5%
20	Razem NFOŚiGW - środki europejskie	804	936 332	3 468 773	27,0%
21	Razem NFOŚiGW - środki własne i europejskie (19+20)	2 580	4 266 871	13 066 616	32,7%

Tabela 5.3 Podjęte zobowiązania w 2014 r. ze środków własnych Narodowego Funduszu w układzie programów priorytetowych i środków europejskich

Poz.	Kierunki wydatkowania środków	Podjęte w 2014 r. zobowiązania w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (dane w tys. zł)						RAZEM PODJĘTE ZOBOWIĄZANIA (6+7)
		Umowy zawarte - dofinansowanie ze środków własnych Narodowego Funduszu					Podjęte zobowiązania w ramach środków zagranicznych obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	
		DOTACJE			POŻYCZKI	RAZEM ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU (2+3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rozprawy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	Pozostałe dotacje na realizację zadań bieżących, umorzenia pożyczek, częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych i pozostałe dotacje inwestycyjne				
1	2	3	4	5	6	7	8	
I	Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie wodami dla zaspokajania potrzeb ludności i gospodarki	283 343	2 112	36 583	212 996	535 034	93 220	628 254
I.1	Ochrona wód		2 112	33 083	212 996	248 191	93 220	341 411
I.1.1	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach		2 112		193 043	195 155		195 155
I.1.2	Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego część 1) przydomowe oczyszczalnie ścieków			33 083	19 953	53 036		53 036
I.1.3	Priorytet I PO IIŚ - środki UE						86 769	86 769
I.1.4	Priorytet IV PO IIŚ - środki UE						6 451	6 451
I.2	Gospodarka wodna	283 343		3 500		286 843		286 843
I.2.1	Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych	283 343				283 343		283 343
I.2.2	Ekologiczne formy transportu Część 1) żegluga śródlądowa			3 500		3 500		3 500
II	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	36 914		755 330	642 703	1 434 947	521 021	1 955 968
II.1	Ochrona atmosfery i klimatu	36 914		755 330	642 703	1 434 947	521 021	1 955 968
II.1.1	Poprawa jakości powietrza. Część 1) Współfinansowanie opracowania programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych			237		237		237
II.1.2	Poprawa jakości powietrza. Część 2) KAWKA-Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii			161 549		161 549		161 549
II.1.3	Poprawa efektywności energetycznej Część 1) Inteligentne Sieci energetyczne (ISE)			43 777		43 777		43 777
II.1.4	Poprawa efektywności energetycznej Część 2) LEMUR - Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej			55	9 942	9 998		9 998
II.1.5	Poprawa efektywności energetycznej. Część 3) Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych			100 000		100 000		100 000
II.1.6	Poprawa efektywności energetycznej Część 4) Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach			60 000		60 000		60 000
II.1.7	Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Część 1) BOCIAN - Wzrost udziału rozproszonych, odnawialnych źródeł energii				7 560	7 560		7 560
II.1.8	Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Część 2) Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji				309 853	309 853		309 853
II.1.10	Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Część 5) Prosumenci - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii			28 472	56 568	85 040		85 040
II.1.11	System zielonych inwestycji Część 1) Zarządzanie w budynkach użyteczności publicznej			33 408	35 099	68 507		68 507
II.1.12	System zielonych inwestycji Część 2) Biogazownie rolnicze			55 394	77 912	133 305		133 305
II.1.13	System zielonych inwestycji Część 4) Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu przyłączenia źródeł wytwórczych energii wiatrowej (OZE)			75 618		75 618		75 618
II.1.14	System zielonych inwestycji Część 5) Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych	36 914		30 405		67 319		67 319
II.1.15	System zielonych inwestycji Część 6) SOWA - Energooszczędne oświetlenie uliczne			82 527	46 714	129 240		129 240
II.1.16	System zielonych inwestycji Część 7) GAZELA - Niskoemisyjny transport miejski			80 000		80 000		80 000
II.1.17	Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasoboszczędnej gospodarki			3 887	99 055	102 942		102 942
II.1.18	Priorytet IV PO IIŚ - środki UE						12 699	12 699
II.1.19	Priorytet IX PO IIŚ - środki UE						53 655	53 655
II.1.20	MF EOG i NMF - środki europejskie						454 667	454 667
III	Ograniczenie wpływu zanieczyszczeń na środowisko oraz zapewnienie zrównoważonego korzystania z zasobów środowiska	9 397		264 449	447 959	721 805	84 060	805 865
III.1	Ochrona powierzchni ziemi	8 100		159 097	447 959	615 156	84 060	699 216
III.1.1	Racjonalna gospodarka odpadami			10 133	444 756	454 889		454 889
III.1.2	Ochrona powierzchni ziemi			2 400	3 203	5 603		5 603
III.1.3	Zadania wskazane przez ustawodawcę Część 1) Dofinansowanie demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.			146 563		146 563		146 563
III.1.4	Zadania wskazane przez ustawodawcę Część 3) Międzynarodowe przemieszczanie odpadów	100				100		100
III.1.5	Zadania wskazane przez ustawodawcę - Baza danych odpadowych	8 000				8 000		8 000
III.1.6	Priorytet II PO IIŚ - środki UE						50 832	50 832
III.1.7	Priorytet IV PO IIŚ - środki UE						33 228	33 228
III.2.1	Górnictwo	1 297		7 284		8 581		8 581
III.2.1	Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin	1 297		7 284		8 581		8 581
III.3	Geologia			98 068		98 068		98 068
III.3.1	Geologia i geozagrozenia			98 068		98 068		98 068

Tabela 5.3 (cd.)

Poz.	Kierunki wydatkowania środków	Podjęte w 2014 r. zobowiązania w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (dane w tys. zł)						RAZEM PODJĘTE ZOBOWIĄZANIA (6+7)
		Umowy zawarte - dofinansowanie ze środków własnych Narodowego Funduszu					Podjęte zobowiązania w ramach środków zagranicznych obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	
		DOTACJE			POŻYCZKI	RAZEM ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU (2+3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	Pozostałe dotacje na realizację zadań bieżących, umorzenia pożyczek, częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych i pozostałe dotacje inwestycyjne				
1	2	3	4	5	6	7	8	
IV	Ochrona i kształtowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych			62 953	3 092	66 045	49 123	115 168
IV.5	Ochrona przyrody i krajobrazu			62 953	3 092	66 045	49 123	115 168
IV.5.1	Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo			53 240	3 092	56 331		56 331
IV.5.2	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo Część 3) wsparcie działań Białowieskiego PN ze środków przekazanych przez EkoFundusz			8 687		8 687		8 687
IV.5.3	Współfinansowanie V osi priorytetowej PO IIŚ - ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych			1 026		1 026		1 026
IV.5.4	MF EOG i NMF - środki europejskie						49 123	49 123
V	Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju i tworzenia podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego	150 402		221 964	117 468	489 834	188 908	678 742
V.1	Monitoring Środowiska	62 622		65 300	568	128 490	5 045	133 535
V.1.1	Wsparcie działalności monitoringu środowiska	62 622		65 300	568	128 490		128 490
V.1.2	MF EOG i NMF - środki europejskie						5 045	5 045
V.2	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	15 980		71 840	700	88 520	169 934	258 454
V.2.1	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków	15 980		71 840	700	88 520		88 520
V.2.2	Priorytet III PO IIŚ - środki UE						169 934	169 934
V.3	Edukacja ekologiczna			38 933		38 933	13 575	52 508
V.3.1	Edukacja ekologiczna			38 933		38 933		38 933
V.3.2	MF EOG i NMF - środki europejskie						13 575	13 575
V.4	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	56 059				56 059	354	56 413
V.4.1	Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ekologicznej państwa	56 059				56 059		56 059
V.4.2	EFP PHARE - środki europejskie						354	354
V.5	Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych			11 003		11 003		11 003
V.6	LIFE+	15 741		34 887		50 628		50 628
V.6.1	Współfinansowanie Life+	15 741		34 887		50 628		50 628
V.7	SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW				116 200	116 200		116 200
VI	Umorzenia pożyczek, Korekta systemowa dla przedsięwzięć ISPA/FS i POIIŚ, Dotacje z budżetu państwa na współfinansowanie MF EOG i NMF, Koszty krajowe programów zagranicznych			82 875		82 875		82 875
VI.1	Umorzenia			40 165		40 165		40 165
VI.2	Korekta systemowa ISPA/FS; POIIŚ			41 751		41 751		41 751
VI.3	Koszty Krajowego Operatora Systemu Zielonych Inwestycji			959		959		959
	RAZEM	480 056	2 112	1 424 153	1 424 218	3 330 539	936 332	4 266 871

Załącznik 6

Wnioski złożone w Narodowym Funduszu w 2014 r.

Poz.	Wyszczególnienie	Wnioski złożone w 2014 r.		
		Liczba wniosków	Wnioskowane dofinansowanie (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)
1	2	3	4	5
1	Ochrona wód	37	389 345	2 426 542
	w tym:			
1.1	Umorzenia pożyczek i kredytów	3	738 *	
1.2	Dopłaty NFOŚiGW do oprocentowania kredytów bankowych	1	191	42 351
1.3	Priorytet I PO liŚ - współfinansowanie	10	161 123	1 384 704
1.4	LIFE+ - współfinansowanie	10	21 821	70 496
1.5	Priorytet I PO liŚ - środki UE	4	32 963	63 202
1.6	Priorytet IV PO liŚ - środki UE	5	25 531	104 849
2	Gospodarka wodna	59	866 492	3 123 162
3	Ochrona klimatu i atmosfery	599	1 456 009	4 057 084
	w tym:			
3.1	LIFE+ - współfinansowanie	8	8 366	38 141
3.2	Umorzenia pożyczek i kredytów	7	2 177 *	
3.3	MF EOG i NMF - środki europejskie	91	155 713	846 953
3.4	Priorytet IV PO liŚ - środki UE	4	15 267	62 748
3.5	Priorytet IX PO liŚ - środki UE	7	35 721	57 675
4	Ochrona ziemi	1 101	1 338 829	2 450 978
	w tym:			
4.1	LIFE+ - współfinansowanie	6	6 613	58 719
4.2	Umorzenia pożyczek i kredytów	6	2 166 *	
4.3	W ramach zobowiązań wieloletnich wynikających z opłat z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji - dopłaty dla stacji demontażu pojazdów oraz powiatów i gmin	1 032	201 858	201 858
4.4	Priorytet II PO liŚ - współfinansowanie	1	11 500	35 251
4.5	Priorytet IV PO liŚ - współfinansowanie	1	45 000	61 450
4.6	Priorytet II PO liŚ - środki UE	2	14 113	37 256
4.7	Priorytet IV PO liŚ - środki UE	5	57 799	241 369
5	Ochrona przyrody i krajobrazu	171	247 898	845 754
	w tym:			
5.1	Priorytet V PO liŚ - współfinansowanie	4	226	7 758
5.2	LIFE+ - współfinansowanie	38	131 952	446 861
6	Górnictwo	19	298 701	473 090
7	Geologia	36	153 269	177 880
8	Monitoring Środowiska	49	162 918	199 362
	w tym:			
8.1	LIFE+ - współfinansowanie	1	1 714	11 426
9	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	64	367 021	454 731
	w tym:			
9.1	Priorytet III PO liŚ - środki UE	1	199 922	199 922
10	Edukacja ekologiczna	237	149 416	172 913
	w tym:			
10.1	LIFE+ - współfinansowanie	29	36 684	139 064
11	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	69	77 522	96 488
12	Dofinansowanie przedsięwzięć WFOŚiGW z zakresu ochrony środowiska lub gospodarki wodnej "SYSTEM"	8	145 400	361 521
13	EFP SIDA (BITS) - środki europejskie	1	94	1 043
14	EFP PHARE - środki europejskie	8	214	214
15	Razem NFOŚiGW - środki własne	2 330	5 115 793	13 225 530
16	Razem NFOŚiGW - europejskie	128	537 337	1 615 231
17	Razem NFOŚiGW - środki własne i europejskie (15+16)	2 458	5 653 130	14 840 761

* - dla umorzeń w kolumnie 4 wykazano maksymalną kwotę możliwego umorzenia

Załącznik 7

Informacja dotycząca realizacji umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU), zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji

W ramach handlu emisjami i obrotu przewidzianymi w Protokole z Kioto jednostkami przyznanej emisji podpisano łącznie 10 umów sprzedaży jednostek AAU pomiędzy Skarbem Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentowanym przez ministra ds. środowiska jako Sprzedawcy, a Kontrahentami zagranicznymi.

Z tytułu zawartych umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji na Rachunek klimatyczny (wyodrębniony rachunek bankowy Narodowego Funduszu) w latach 2009-2012 wpłynęło **777,6** mln zł. Wpływy te, lokowane na rachunkach bankowych i powiększone o naliczone odsetki, przeznaczane są na dofinansowanie przedsięwzięć w zakresie: efektywności energetycznej w budownictwie (termomodernizacja), odnawialnych źródeł energii (biogazownie rolnicze, elektrociepłownie i ciepłownie na biomase, przyłącza do źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej) oraz energooszczędnego oświetlenia ulicznego i niskoemisyjnego transportu miejskiego.

W latach 2011-2014 zawarto 383 umowy (w tym 69 w 2014 r.) o dofinansowanie w formie dotacji ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym. Łącznie we wskazanym okresie wydatkowano na rzecz beneficjentów **548.081** tys. zł, w tym w 2014 r. wydatkowano na rzecz beneficjentów i w ramach realokacji środków pieniężnych między umowami sprzedaży AAU kwotę **96.676** tys. zł. Strona Polska z sukcesem i w terminie wywiązała się ze zobowiązań umownych na bieżąco monitorując realizację przedsięwzięć, co umożliwiło ich finansowanie z poszczególnych umów AAU, w zgodzie z obowiązującymi terminami umownymi i harmonogramem robót. Prowadząc bieżącą kontrolę procesów inwestycyjnych Narodowy Fundusz reagował na wszelkie zachodzące zmiany, takie jak powstawanie oszczędności w wyniku zakończonych przez beneficjentów procedur przetargowych, czy też zmiany w harmonogramach rzeczowo-finansowych. Zaoszczędzone środki lokowane były w nowe projekty. Kontrola terminów realizacji przedsięwzięć stanowiła jeden z kluczowych elementów wywiązania się z warunków zawartych w umowach sprzedaży jednostek AAU.

W okresie funkcjonowania finansowania przedsięwzięć ze środków Rachunku klimatycznego do Narodowego Funduszu wpłynęło 850 wniosków dotyczących dotacji ze środków Rachunku klimatycznego i 513 wniosków na współfinansowanie pożyczkowe ze środków własnych Narodowego Funduszu.

W ramach programów priorytetowych (pp) System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme (GIS)) część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej, GIS część 2) Biogazownie rolnicze, GIS część 3) Elektrociepłownie i ciepłownie na biomase, GIS część 6) SOWA – Energooszczędne oświetlenie uliczne, podpisanych zostało łącznie 218 umów pożyczek na kwotę dofinansowania **454.844** tys. zł, dla przedsięwzięć o wartości kosztorysowej **1.093.118** tys. zł. Pożyczki finansowane są głównie ze środków pochodzących z wpływów wynikających z ustawy Prawo energetyczne.

Do dnia 31.12.2014 r. zakończono realizację 2 umów sprzedaży jednostek AAU, a dla 4 kolejnych zakończono realizację przedsięwzięć i wypłatę środków dla beneficjentów, w tym:

1) Umowa z partnerem Japonia 1, z dnia 03.03.2010 r. (zakończona)

Ze środków pochodzących z umowy AAU zrealizowano 64 przedsięwzięcia w ramach pp GIS Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej. Wypłacono na rzecz beneficjentów łącznie **119.501 tys. zł** w formie dotacji GIS.

W ramach zrealizowanych przedsięwzięć zwiększono efektywność energetyczną 378 obiektów użyteczności publicznej. Łącznie, w wyniku realizacji przedsięwzięć, w budynkach objętych termomodernizacją planowane jest uzyskanie oszczędności 535 tys. GJ/rok energii cieplnej i elektrycznej. Dzięki takiej ilości zaoszczędzonej energii, uwzględnivszy specyfikę zrealizowanych przedsięwzięć, emisja CO₂ do atmosfery powinna zostać zmniejszona o 45,9 tys. Mg/rok.

2) Umowa z Organizacją Rozwoju Nowych Energii i Technologii Przemysłowych (NEDO), z dnia 09.12.2010 r. (zakończona)

Ze środków pochodzących z umowy AAU zrealizowano 76 przedsięwzięć w ramach pp System zielonych inwestycji (GIS) Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej i Część 5) Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych.

Łącznie w ramach 76 umów o dofinansowanie wypłacono na rzecz beneficjentów **139.657 tys. zł** w formie dotacji GIS.

W ramach zrealizowanych przedsięwzięć zwiększono efektywność energetyczną 331 obiektów użyteczności publicznej. Łącznie, w wyniku realizacji powyższych przedsięwzięć planowane jest uzyskanie oszczędności 470,8 tys. GJ/rok energii cieplnej i elektrycznej, w związku z czym emisja CO₂ do atmosfery powinna zostać zmniejszona o 46,3 tys. Mg/rok.

3) Umowa z partnerem Japonia 2, z dnia 20.04.2010 r. (zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów)

Ze środków pochodzących z umowy AAU zrealizowano 16 przedsięwzięć w ramach pp System zielonych inwestycji (GIS) Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej.

Łącznie w ramach 16 umów o dofinansowanie wypłacono na rzecz beneficjentów **57.305 tys. zł** w formie dotacji GIS. W ramach zrealizowanych przedsięwzięć zwiększono efektywność energetyczną 131 obiektów użyteczności publicznej.

Łącznie, w wyniku realizacji przedsięwzięć, w budynkach objętych termomodernizacją planowane jest uzyskanie oszczędności 300 tys. GJ energii cieplnej i elektrycznej rocznie. Dzięki takiej ilości zaoszczędzonej energii, uwzględnivszy specyfikę zrealizowanych przedsięwzięć, emisja CO₂ do atmosfery powinna zostać zmniejszona o 25,8 tys. Mg/rok.

4) Umowy zawarte z Bankiem Światowym (Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju) w 2011 r., z dnia 03.10.2011 r. (zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów)

- Umowa z Bankiem Światowym działającym w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy;
- Umowa z Bankiem Światowym działającym w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego.

Uzyskane w ramach ww. umów środki, w wysokości ponad **74** mln zł, umożliwiły realizację 83 przedsięwzięć w ramach pp System zielonych inwestycji (GIS) Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej. Na rzecz beneficjentów wypłacono łącznie **72.803** tys. zł w formie dotacji GIS.

W ramach zrealizowanych przedsięwzięć zwiększono efektywność energetyczną 389 obiektów użyteczności publicznej. Na skutek oszczędności energii cieplnej i elektrycznej, w wyniku realizacji powyższych projektów planowane jest zmniejszenie emisji CO₂ do atmosfery o 49 tys. Mg/rok.

5) Umowa zawarta z Bankiem Światowym działającym w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy, z dnia 16.11.2012 r. – umowny termin zakończenia 31.12.2015 r. (zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów)

W ramach Umowy wypłacono 100% środków dotacji przeznaczonych na realizację projektów termomodernizacyjnych, jednocześnie wszystkie wskazane (alokowane) przedsięwzięcia zostały zakończone 12 miesięcy przed datą wskazaną w Umowie.

Łącznie w ramach 6 umów o dofinansowanie wypłacono na rzecz beneficjentów kwotę **3.948** tys. zł w formie dotacji GIS. W ramach zrealizowanych przedsięwzięć zwiększono efektywność energetyczną 15 obiektów użyteczności publicznej.

W wyniku realizacji przedsięwzięć, w budynkach objętych termomodernizacją planowane jest uzyskanie oszczędności 18 tys. GJ/rok energii cieplnej i elektrycznej. Dzięki takiej ilości zaoszczędzonej energii, uwzględnivszy specyfikę zrealizowanych przedsięwzięć, emisja CO₂ do atmosfery powinna zostać zmniejszona o 1,5 tys. Mg/rok.

Umowy realizowane:

6) Umowa zawarta z Bankiem Światowym działającym w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego, z dnia 16.11.2012 r. (umowny termin zakończenia 31.12.2015 r.)

Do dnia 31.12.2014 r. wypłacono w ramach Umowy na rzecz beneficjentów kwotę **53.244** tys. zł na realizację przedsięwzięć w ramach pp System Zielonych Inwestycji (GIS) Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej. Obecnie w ramach umowy zaalokowanych jest 66 projektów. Do 31.12.2014 r. 39 projektów zostało zakończonych.

7) Umowa zawarta z Rządem Hiszpanii, z dnia 04.10.2012 r.

Uzyskane w ramach Umowy środki w kwocie **168.852** tys. zł przeznaczone zostały na dofinansowanie przedsięwzięć w ramach programów priorytetowych: System zielonych inwestycji (GIS) Część 6) SOWA – Energooszczędne oświetlenie uliczne oraz Część 7) GAZELA – Niskoemisyjny transport miejski.

W 2014 r. zostały zawarte 34 umowy o dofinansowanie, w tym 32 umowy dla przedsięwzięć wyłonionych w I konkursie programu SOWA oraz 2 umowy dla przedsięwzięć wyłonionych w I konkursie programu GAZELA.

Na koniec 2014 roku kwota wpływów z umowy AAU łącznie z odsetkami wynosiła **178.182** tys. zł. Łączna kwota umów o dofinansowanie po przetargach (zakończonych wyborem wykonawców w przypadku 29. przedsięwzięć programu SOWA i 1. przedsięwzięcia programu GAZELA) wynosiła **122.526** tys. zł. Z uwagi na niewykorzystanie pełnej alokacji wpływów z umowy przeznaczonych na program SOWA, po zawarciu wszystkich 32. umów z beneficjentami programu, strona polska uzyskała w październiku 2014 r. zgodę Rządu Hiszpanii na realokację zwiększającą kwotę środków przeznaczonych na program GAZELA z **40.000** tys. zł przewidzianych w programie priorytetowym do **94.829** tys. zł. Powyższe zwiększenie pozwoli na udzielenie 100% dofinansowania obu beneficjentom programu GAZELA oraz częściowego dofinansowania kolejnego projektu.

W 2014 r. wydatkowano na rzecz beneficjentów ze środków Umowy AAU **13.188** tys. zł, co stanowi 7,4% wpływów z umowy łącznie z odsetkami.

W trakcie realizacji są również umowy zawarte z:

8) Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym na rzecz Hiszpanii, z dnia 09.11.2009 r.

Do dnia 31.12.2014 r. wypłacono w ramach Umowy na rzecz beneficjentów **41.214** tys. zł na realizację przedsięwzięć w ramach programów GIS dotyczących odnawialnych źródeł energii (Biogazownie rolnicze, elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę oraz przyłączenie sieci elektroenergetycznych do źródeł wytwórczych energii wiatrowej).

9) Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym na rzecz Irlandii, z dnia 05.05.2010 r.

Do dnia 31.12.2014 r. wypłacono w ramach Umowy na rzecz beneficjentów **47.221** tys. zł na realizację przedsięwzięć w ramach programów GIS dotyczących efektywności energetycznej w budownictwie i odnawialnych źródeł energii (Biogazownie rolnicze i elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę).

Tabela 7.1 Dofinansowanie przedsięwzięć z wykorzystaniem środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU)

Poz.	Kontrahent zagraniczny	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) działający na rzecz Rządu Hiszpanii	Prywatny podmiot japoński nr 1	Prywatny podmiot japoński nr 2	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) działający na rzecz Rządu Irlandii	Organizacja Rozwoju Nowych Energii i Technologii Przemysłowych (NEDO)	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy	Ministerstwo Rolnictwa, Żywności i Środowiska Hiszpanii reprezentujące Rząd Hiszpanii	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego	Razem	
	Data podpisania umowy sprzedaży	9 listopada 2009 r.	3 marca 2010 r.	20 kwietnia 2010 r.	5 maja 2010 r.	9 grudnia 2010 r.	3 października 2011 r.	3 października 2011 r.	4 października 2012 r.	16 listopada 2011 r.	16 listopada 2012 r.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Środki pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji (AAU)													
I.1	Środki pochodzące ze sprzedaży AAU (wydatkowane i będące do dyspozycji - stan na 31.12.2014 r. - łącznie z przychodami z oprocentowania)	tys. zł	111 223	120 885	57 514	65 132	140 843	54 344	19 264	178 182	4 156	84 826	836 369
I.2	Środki wydatkowane do 31.12.2014 - łącznie (w tym finansowanie kosztów Krajowego Operatora Systemu)	tys. zł	41 673	120 885	57 514	48 063	140 843	54 221	19 214	13 298	4 007	53 455	553 173
I.2.1	w tym w 2014 r.	tys. zł	23 940			10 125	62	18 527	6 984	13 215	723	23 736	97 311
I.3	Pozostało do rozdysponowania	tys. zł	69 550			17 069		123	50	164 884	149	31 371	283 196
I.4	Liczba naborów konkursowych wniosków - łącznie	szt.	(3) (Sieci II, Biomasa I, Biogaz I)	(2) (Termo II, Termo III)	(2) (Termo I, Termo III)	(6) (Termo I, Termo III, Termo IV, Biomasa I, Biogaz I, Biogaz II)	(2) (PANPIK, Termo III)	(3) Termo III, IV, V	(3) Termo III, IV, V	(2) SOWA, GAZELA	(2) Termo III, IV	(5) Termo II, III, IV, V, VI	13
I.4.1	w tym w 2014 r.	szt.									0	(1) Termo VI	1
I.5	Liczba podpisanych umów - łącznie	szt.	21	64	16	17	76	63	20	34	6	66	383
I.5.1	w tym w 2014 r.	szt.	6			3				34		26	69
I.6	Kwota podpisanych umów - łącznie	tys. zł	110 514	119 501	57 305	61 566	139 657	53 860	18 943	126 882	3 948	84 127	776 303
I.6.1	w tym w 2014 r.	tys. zł	27 500			15 427				126 882		33 408	203 217
I.7	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć - łącznie	tys. zł	504 289	397 850	185 446	231 311	300 814	220 882	73 850	263 027	16 604	303 271	2 497 344
I.7.1	w tym z umów podpisanych w 2014 r.	tys. zł	151 881			55 444			0	263 027		119 921	590 273
I.8	Liczba przedsięwzięć zakończonych do 31.12.2014 r. - łącznie	szt.	9	64	16	13	76	63	20	9	6	39	315
I.8.1	w tym zakończonych w 2014 r.	szt.	7			2		30	12	9	1	35	96

Załącznik 8

Tabela 8.1 Główne efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w Narodowym Funduszu w 2014 r.

Poz.	Cel	Główne mierniki określające stopień realizacji celu				Najważniejsze programy służące realizacji celu	
		Nazwa	Planowana wartość wynikająca z umów do zawarcia w 2014 r.	Rzeczywista wartość wynikająca z umów zawartych w 2014 r.	Planowana wartość wynikająca z umów zakończonych w 2014 r.		Rzeczywista wartość wynikająca z umów zakończonych w 2014 r.
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie wodami dla zaspokajania potrzeb ludności i gospodarki	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków (RLM)	51 703	262 576	59 096	88 207	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach
		Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji (RLM)	628 000	526 356	-	0	Dofinansowanie przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków oraz podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego
		Liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej (osób)	180 640	215 920	1 529 200	3 593	
		Zaprojektowane wybudowane i przebudowane urządzenia służące gospodarowaniu wodami (szt.)	2	3	22	16	System – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej
2	Zapewnienie racjonalnego gospodarowania odpadami i ochrona powierzchni ziemi	Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów komunalnych (tys. osób)	400	0	-	0	Racjonalna gospodarka odpadami
		Ograniczenie masy składowanych odpadów (Mg/rok)	101 000	327 947	572 850	912 320	
		Masa odpadów niebezpiecznych poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu (Mg/rok)	2 500	1 200	80 740	44 182	Ochrona powierzchni ziemi
		Masa odpadów niebezpiecznych, gruzu i zanieczyszczonej gleby poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu (Mg)	1 800	230	1 300	17 515	
		Masa pojazdów wycofanych z eksploatacji przyjętych do stacji demontażu pojazdów lub masa poddanych przetworzeniu odpadów pochodzących z demontażu pojazdów (Mg)	240 000	395 000	240 000	395 000	Zadania wskazane przez ustawodawcę - dofinansowanie demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji
		Liczba porzuconych pojazdów przekazanych do stacji demontażu (szt.)	4 500	3 593	4 500	3 593	
		Powierzchnia zrehabilitowanych obszarów (ha)	60	31	34	27	
		Przepustowość instalacji do mechaniczno - biologicznego i termicznego przekształcania odpadów komunalnych (Mg/rok)	53 000	53 000	38 000	0	Zadania wskazane przez ustawodawcę - dofinansowania działań inwestycyjnych w zakresie demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz gospodarowania odpadami powstałymi w wyniku demontażu pojazdów
		Liczba zorganizowanych szkoleń dla organów administracji państwowej zajmujących się transgranicznym przemieszczaniem odpadów (szt.)	2	0	34	15	
		Moc przerobowa nowych ponadregionalnych zakładów zagospodarowania odpadów (Mg/rok)	-	0	18 000	0	
		Liczba wykonanych egzemplarzy opracowań geologicznych (mapy, dokumentacje, projekty, metodyki, poradniki itp.) (szt.)	200	1 724	904	928	
		Głębokość otworów wykonanych/rekonstruowanych w celu rozpoznania zasobów geotermalnych (m)	-	0	3 710	2 003	Zadania wskazane przez ustawodawcę - dofinansowanie zbierania porzuconych pojazdów wycofanych z eksploatacji
		Liczba zakupionego sprzętu, służącego jednostkom realizującym działania ratownicze w górnictwie (szt.)	10	5	321	284	
		Powierzchnia obszarów poddanych rekultywacji i zabiegom ochronnym, zdegradowanych działalnością wydobywcą (ha)	40	0	-	0	
Liczba zlikwidowanych zakładów górniczych, wyrobisk eksploatacyjnych i obiektów budowlanych oraz liczba zabezpieczonych wyrobisk poeksploatacyjnych (szt.)	9	2	-	0	Zadania wskazane przez ustawodawcę - Międzynarodowe przemieszczanie odpadów		

Tabela 8.1 (cd.)

Poz.	Cel	Główne mierniki określające stopień realizacji celu				Najważniejsze programy służące realizacji celu	
		Nazwa	Planowana wartość wynikająca z umów do zawarcia w 2014 r.	Rzeczywista wartość wynikająca z umów zawartych w 2014 r.	Planowana wartość wynikająca z umów zakończonych w 2014 r.		Rzeczywista wartość wynikająca z umów zakończonych w 2014 r.
1	2	3	4	5	6	7	8
3	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla CO ₂ (Mg/rok)	401 640	291 672	51 332	18 638	Poprawa jakości powietrza
		Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku siarki SO ₂ (Mg/rok)	900	0	-	0	Poprawa efektywności energetycznej
		Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji pyłu (Mg/rok)	800	0	-	0	System Zielonych Inwestycji (GIS-Green Investment Scheme).
		Ilość ograniczonej emisji pyłu PM 2,5 (Mg/rok)	65	396	-	0	Inteligentne Sieci Energetyczne (ISE)
		Ilość ograniczonej emisji pyłu PM 10 (Mg/rok)	124	419	-	0	Program dla przedsiębiorstw w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji
		Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji tlenków azotu NO _x (Mg/rok)	400	0	-	0	Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki
		Liczba uzyskanych audytów energetycznych i elektroenergetycznych przez przedsiębiorstwa (szt.)	75	84	85	57	Wsparanie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii.
		Ilość energii z odnawialnych źródeł energii wiatrowej wprowadzanej do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE) w wyniku realizacji projektów (MWh/rok)	234 234	779 573	-	0	
		Ilość wyprodukowanej energii (MWh/rok)	91 428	190 995	46 080	37 779	
		Ilość zaoszczędzonej energii (MWh/rok)	255 100	66 572	89 339	33 997	
4	Ochrona i kształtowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych	Powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów (ha)	523 800	792 569	563 702	235 517	Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo Ochrona obszarów cennych przyrodniczo Współfinansowanie V osi priorytetowej PO IIŚ - ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych
5	Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju i tworzenia podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego	Zasięg realizowanych przedsięwzięć edukacyjno - promocyjnych oraz informacyjnych (mln osób)	70	143	50	104	Edukacja ekologiczna
		Liczba opracowanych, wdrożonych technologii proekologicznych (szt.)	25	16	10	0	Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych
		Liczba specjalistycznego sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń (szt.)	70	134	60	130	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków
		Liczba wykonanych opracowań, wskazanych do realizacji przez Ministra Środowiska (szt.)	46	135	31	150	Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ekologicznej państwa
		Nowe lub zmodernizowane stanowiska pomiarowe i inne narzędzia w zakresie monitoringu środowiska (szt.)	26	31	19	19	Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych
		Utrzymanie stacji sieci pomiarowo obserwacyjnej (szt.)	62	62	62	62	
		Kwota wykorzystanych środków, przyznanej Polsce bezzwrotnej pomocy, w ramach mechanizmu LIFE+ (tys. euro)	18 465	15 142	5 280	0	Wsparanie działalności monitoringu środowiska
		Liczba finansowanych konwencji, porozumień i programów, wskazanych przez Ministra Środowiska w ciągu roku (szt.)	14	10	14	13	Współfinansowanie LIFE+
		Liczba zrealizowanych zadań wskazanych do dofinansowania przez Ministra Środowiska ze środków Ekologicznego Funduszu Partnerskiego SIDA (szt.)	1	0	3	1	Zadania wskazane przez ustawodawcę -
		Liczba zawartych umów z Ministrem właściwym ds. transportu w zakresie dofinansowania żeglugi śródlądowej (szt.)	1	1	1	1	Wsparanie ekologicznych form transportu – żeglugi śródlądowej

Tabela 8.1 (cd.)

Poz.	Cel	Główne mierniki określające stopień realizacji celu					
		Nazwa	Planowana wartość wynikająca z umów do zawarcia w 2014 r.	Rzeczywista wartość wynikająca z umów zawartych w 2014 r.	Planowana wartość wynikająca z umów zakończonych w 2014 r.	Rzeczywista wartość wynikająca z umów zakończonych w 2014 r.	
1	2	3	4	5	6	7	
1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	Priorytet I gospodarka wodno-ściekowa Wyposażenie (do końca 2015 r.) aglomeracji powyżej 15 tys. RLM w systemy kanalizacji oraz oczyszczalnie ścieków zgodnie z wymogami dyrektywy Rady 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych	Liczba osób podłączonych do wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej(osób)	Wartości mierników określających stopień realizacji celu nie zostały zaprezentowane ze względu na trwające nabory wniosków, oraz zakładany brak potwierdzenia osiągnięcia efektu z umów kończonych.	8 023	Wartości mierników określających stopień realizacji celu nie zostały zaprezentowane ze względu na trwające nabory wniosków, oraz zakładany brak potwierdzenia osiągnięcia efektu z umów kończonych.	-
		Priorytet II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni Zwiększenie korzyści gospodarczych poprzez zmniejszenie udziału odpadów komunalnych i rekultywację terenów zdegradowanych oraz ochronę brzegów morskich	Moc przerobowa Zakładów Zagospodarowania Odpadów (tys. Mg/rok)	130	40	-	-
			Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów (osoba)	357 805	552 399	-	-
		Priorytet III Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska Zapewnienie odpowiedniej ilości zasobów wodnych na potrzeby ludności i gospodarki kraju oraz minimalizacja skutków negatywnych zjawisk naturalnych, przeciwdziałanie poważnym awariom, zapewnienie dobrego stanu wód przybrzeżnych, a także wzmocnienie procesów decyzyjnych poprzez zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska uzyskiwanych w ramach monitoringu środowiska	Liczba nowych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitorowania środowiska (szt.)	-	-	-	-
			Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową (osób)	-	-	-	-
		Priorytet IV Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska Ograniczanie negatywnego wpływu istniejącej działalności przemysłowej na środowisko i dostosowanie przedsiębiorstw do wymogów prawa wspólnotowego	Ilość zredukowanej emisji dwutlenku siarki SO ₂ (Mg/rok)	30	70	25 221	12 543
			Ilość zredukowanej emisji tlenków azotu NO _x (Mg/rok)	20	51	1 021	71
			Ilość zredukowanej emisji pyłu (Mg/rok)	20	2	491	220
			Ilość zredukowanej emisji dwutlenku węgla CO ₂ (Mg/rok)	20	32 358	71 471	36 681
			Zwiększenie ilości odpadów odzyskiwanych (Mg/rok)	30	2 322 383	198 592	214 408
			Zmniejszenie ilości odpadów wytworzonych (Mg/rok)	20	0	55 645	21 986
			Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej (MWh/rok)	30 000	138 580	50 229	26 844
			Zmniejszenie zużycia wody (m ³ /rok)	-	192 700	1 620 794	1 559 764
			Zmniejszenie ilości ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia (podczyszczania) (m ³ /rok)	-	-	2 559 889	146 810
Priorytet IX Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna Zmniejszenie oddziaływania sektora energetyki na środowisko, w tym podwyższenie sprawności wytwarzania, przesyłania i dystrybucji energii oraz wzrost efektywności energetycznej w procesie użytkowania energii, a także wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym biopaliw	Liczba wykonanych planów gospodarki niskoemisyjnej (szt.)	20	735	-	-		
	Ilość zaoszczędzonej energii (MWh/rok)	-	-	59 456	7 701		
	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla (Mg/rok)	-	-	72 804	2 230		
	Ilość wytworzonej energii elektrycznej w kogeneracji (MWh/rok)	-	-	65 167	-		
	Ilość wytworzonej energii cieplnej w kogeneracji (MWh/rok)	-	-	53 657	-		
2	Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE Realizacja przedsięwzięć finansowanych ze środków Ekologicznego Funduszu Partnerskiego PHARE	Liczba umów zawartych z wykonawcami działań realizowanych na rzecz Ministra Środowiska (szt.)	7	10	10	11	
3	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 1. Zatrzymanie procesu zmniejszania się oraz zanikania różnorodności biologicznej 2. Promowanie oszczędności energii poprzez realizację projektów termomodernizacji (wraz z wymianą oświetlenia wbudowanego) i możliwości wymiany istniejących, często przestarzałych źródeł energii zaopatrujących ww. termomodernizowane budynki nowoczesnymi w tym wykorzystującymi energię ze źródeł odnawialnych (OZE)	Liczba przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu ochrony gatunków objętych projektami na obszarach Natura 2000 (szt.)	6	19	-	-	
		Liczba przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu ochrony siedlisk na obszarach Natura 2000 objętych projektami (szt.)	80	50	-	-	
		Liczba przedsięwzięć mających na celu kształtowanie postaw ekologicznych poprzez prowadzenie działań edukacyjnych i promujących ochronę i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej (szt.)	10	10	-	-	
		Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji (szt.)	250	234	-	-	
		Liczba zainstalowanych maszyn, urządzeń lub instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych (szt.)	2000	9640	-	-	
		Moc zainstalowanych maszyn, urządzeń lub instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych (MW)	15	14,87	-	-	
4	Ekologiczny Fundusz Partnerski SIDA Realizacja przedsięwzięć finansowanych ze środków pochodzących z darowizny rządu Królestwa Szwecji	Liczba zrealizowanych zadań wskazanych do dofinansowania przez Ministra Środowiska (szt.)	1	-	3	1	